

a grabeću silnu pticu
smrtnijem ranam iskrvavi. 420

Za tijem . . . Ali dvorkińice
k nami su se uputile,
ter veselo kažu lice,
pripravljaju tance mile.

Da i mi s licem veselijeme 425
igre lijepe njih pazimo,
a neslične u ovo vrijeme
sne lažive tja vrzimo!

SKAZAÑE TREĆE.

ISTI I SKUP DVORKIÑICA, KOJE PJEVAJU PAK IZVODE TANAC.

DVORKIÑICA 1. :

O družice
dvorkińice, 430
s tancim, s pjesnim punijem dike
plemenite
i čestite
pripijevamo vjerenike.

Svaka slavi 435
u ljubavi
s Captislavom Gradimira,
svaka časti
sa svom vlasti
s Bisernicom Vladimira. 440

DVORKIÑICA 2. :

Gradimire,
s tvoje vire
lijepa i bojna Captislava
zanesena,
zatravjena 445
srdašce ti svoje dava.

DVORKIÑICA 3. :

S vidjenoga
lica tvoga,
Vladimire carski sinu,

Bisernici,
vjerenici
tvojoj dragoj sunce sinu.

450

DVORKIŃICA 4. :

O gizdava
Captislava,
ke se hvale svud prostiru,
tvoja lijepos,
tvoja krepos
dušu otima Gradimiru.

455

DVORKIŃICA 5. :

Bisernice,
tvoje lice,
i zamjerna tva dobrota,
tvom dragomu,
tvom vernomu,
draža je svoga od života

460

DVORKIŃICA 6. :

O hvaleni,
o hrabreni,
zemlje ugrske zatočnici,
Ugričića
kraļevića
proslavite svi kolici.

465

470

DVORKIŃICA 1. :

O neizbrojni
Slavi bojni,
tec'te, ništa ne krzmajte,
ter carskoga,
ter vrijednoga
slavna mladca pripijevajte.

475

DVORKIŃICA 2. :

O pjevane
po sve strane
Podunavke plemenite,

Captislavi 480
 vašoj slavi
 sniženo se poklonite.

DVORKIŃICA 3. :

O diklice
 Slovinčice,
 u veselu sve podpunu 485
 k nam hodite,
 da dvorite
 Bisernicu vašu krunu.

DVORKIŃICA 4. :

Obje blage,
 obje drage, 490
 obje pune svijetla uresa,
 obje dične,
 obje slične
 svijetlom suncu od nebesa

DVORKIŃICA 5. :

Radujte se, 495
 slavite se,
 plemeniti kraļevići:
 s tač poglavnijeh
 vila slavnijeh
 nije prilike vašoj srići. 500

DVORKIŃICA 6. :

Srećna vjera
 i namjera
 lijepe dikle i kripodne
 vrijedne ļudi
 čini svudi 505
 glasovite i ponosne.

DVORKIŃICA 1. :

(o vdi vode tanac.)

O vjerenici,
 kijeh rajskoj dici
 nije prilike,
 da sve kolike 510
 zemle na sviti
 hoćeš obiti,
 kijeh se čas pjeva
 vrh svijeh kraleva!

DVORKIŃICA 2. :

Sprav'te se veće 515
 na rajске sreće
 i na vesela
 hvalena djela,
 da nam vodite
 kraje čestite, 520
 kijeh će bit slava
 rodnijeh država.

DVORKIŃICA 3. :

I ti s nebesa
 puna uresa
 sidi ljubavi, 525
 tere sastavi
 u svem kriposne
 mladce podnosne,
 da svu požudu
 ispunit budu. 530

DVORKIŃICA 4. :

S tobom dovedi
 slatko blago,
 vesele drago
 neka ih slijedi,
 i sve kolike 535
 s punijem dobrima
 najdraže dike
 neka su šnima.

DVORKIŃICA 5. :

Svud cvijetje zeni,
 za čas miliju 540
 neka se viju
 vijenci zeleni,
 i ponosite
 uresne kite,
 kijem će puti 545
 biti posuti.

DVORKIŃICA 6. :

Dunaj veseli
 Savom združeni,
 sprav' se ploditi
 koraļ rumeni, 550
 za nim resiti
 gizdava lica
 našijeh kraļica.

DVORKIŃICA 7. :

Nu mi družice,
 nih dvorkiŃice, 555
 draže nad svima
 spravimo nima
 vesele tance,
 skladne pjesance,
 da ih hvalimo 560
 da ih častimo.

DVORKIŃICA 8. :

Ńih neizbrojne
 kraļevske dike
 i slavne dosti
 čudne kriposti 565
 u sve jezike
 jesu dostojne
 po svemu sviti
 spjevane biti.

ČIŃENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

VOJEVODA OD UGRIČIĆA I SKUP VITEZA UGRSKIJEH.

VOJEVODA :

- Moja družbo izabrana, 570
 koja si se porodila
 sred ugrskijeh lijepijeh strana,
 gdi se lube vrijedna dila ;
 gdi viteškom u oklopju
 hrabreni se slijede boji, 575
 i na maču i na kopju
 svak dobiti čas dostoji ;
 gdje junačko dugovaŃe
 omrsi se bojnom krvi,
 i kroz časno djelovaŃe 580
 u svijeh trudijeh bit najprvi ;
 jezdit koŃe plemenite
 gdi su mladijem vječne dike,
 gore uzlazit kamenite,
 priplivati plahe rike; 585
 paček iste vjerenice
 na sable se stječu i svoje,
 i biležno ranam lice
 od gospoja primjeno je :
 svi kolici dana ovega 590
 junački se pripravimo,
 svijetla kraļa da našega
 Vladislava proslavimo ;
 da se časti srećna vira
 s igram bojnijem punijem slave 595
 kraļevića Gradimira,
 carske ćerce Captislave ;
 da se lijepa Bisernica
 pjeva u pjesni Ńoj dostojne,
 slava ugarska i carica 600
 sve slovinske zemļe bojne.
 Ńe je sreća ne izrećena
 s Vladimira vjerenika,

ki je od boja trijes i vječna
svijeh Slovina čas i dika. 605

Tim bi razlog, svi kolici
ovdi danas da skupe se
glasoviti zatočnici,
ki slovinsku zemlju rese,
kraljeviće plemenite 610
neka budu proslaviti,
i ljubovce njih čestite,
kijem prilike nije na sviti.

UGRIČIĆ 1. :

Ke bojnike, ke sinove
svijetlijeh kralja, vedrijeh bana, 615
ke će vidjet vitezove
slavni Budim segaj dana!

Vidjeli ste, ko su spravnici
došli rodnijeh iz država
mlad Bojnislav, Lauš slavni, 620
zeti cara Krunoslava;

koja slijedi njih družina,
plemenite cvijet čeladi,
kijem se srbska pokrajina
i bosanski rese gradi. 625

Njih bo je žela ne izrečena,
proslaviti sve rodjake,
pleme i kripos kijeh zamjerna
dostojna je časti svake. 630

S kojom družbom vitezova
do neba se diže i bani
od bijeloga Smederova
Lazar despot izabrani.

UGRIČIĆ 2. :

Vidjeli ste bojnu spravu
od Vasiļa bana mlada, 635
koga ćaćko svu državu
moške i ruške zemlje vlada,

ali lijepu i junačku
mlados, ku vas svijet poštuje,
Jagelona, ki polačku
kralevinu gospoduje. 640

Ke vojare izabrane
junačkoga stasa i roda
ugrovlaške vodi od strane
i bogdanski vojevoda. 645

Ke Grecija, zemlja carska,
gospodjene šle viteze,
koje Rdejska, ke Bugarska
vojevode, bane i kneze.

Ka zatočne pogledat je 650
Mačedone dika i lipos,
vječna rados kijem spjevat je
Lesandrovu silnu kripos.

Ka mladosti množ kriposne 655
s Matijašom banom hodi
iz hrvaske zemlje i Bosne,
on i svekar gdi gospodi.

Ku gospodu plemenitu
grad česarski Beč poslo je,
ki prostire po svem svitu
veličinu slave svoje. 660

Iz pomorske Dalmacije
ki su došli zatočnici,
kijeh kriposti slike nije
i viteškoj bojnoj dici. 665

UGRIČIĆ 3. :

Nije grada, nije države
slovinskoga od jezika,
odkle danas želna slave
ovdi ne će bit bojnika.

Po svoj rijeci od Dunaja 670
neizbrojne se plavi vrte,
a ravnine bližnijeh kraja
šatorim su sve prostrte.

Junački su svud bilezi
i po suhu i po vodi: 675
sable, kopja, koći, stijezi,
vitezova došlije odi.

Za to se i mi među nima
ukazimo vitezovi,
ter s igrami junačkima 680
proslavimo svi dan ovi.

Neka vidi u radosti
Captislava lijepa i bojna,
kijeh viteza, ke mladosti
kralica će bit dostojna, 685

i da pozna zemļa svaka
s ne izrečenom našom dikom,
da bolega nije junaka
nad Ugrinom zatočnikom.

SKAZAÑE DRUGO.

GLASNIK I ISTI.

GLASNIK :

Što tu cknite, družbo bojna; 690
tec'te vidjet dana ovega
čuda i djela, ka dostojna
od oči su svijeta svega.

Neznam kako dovedena
kraj Dunaja došla je rike 695
silna tvrđa i gvozdена,
kojoj izrijet nije prilike.

Ñe se miri svud okolo
ko zrcalo svijetli paze,
i veseli i oholi 700
česti plami odkle izlaze.

Sad sviroke, trubļe sada
unutra se pjet slušaju,
ke s romonom punijem sklada
među ñim se ugađaju. 705

Kremskoga su tatarhana
Oritrijesa ovo sprave,

ki tatarskijeh vlada od strana
mnoge grade i države.

Ńegova se djela svudi,
ko svi znate, glase i poju,
vrle i silne da je ćudi,
a ogñeni trijes u boju,
u sjeveru i da svemu

710

zatoćnika tega nije,

715

ki se oružan oprijet Ńemu
na junaćkom poļu smije.

Grabislav je strahoviti
i Strašimir bratja šñime,
bojnijem djelim glasoviti,
silni stasim junaćkime.

720

Iz gvozdene oni zgrade
s viteškom se banit dikom
izišli su svi tri sade
s družbom lijepom i velikom.

725

Stara za jedno šñim nevjera
Vilozmaj se zli nahodi,
ki se u gorah od sjevera
sred Lapona divijeh rodi.

Da pod nebom hoć' obaći
grade i mjesta sva kolika,
ne bi od Ńega mogo naći
hitrijega vilenika ;

730

vilenika, ki velika
i zamjerna ćuda tvori,
kad pjevanja vilenićka
skrovno šapće i govori,

735

ter žamorom silnijem more
mrtvu tijelu rijeć podati,
kamenite krenut gore,
rijeke nazad obraćati.

740

Svi, koji su šñime, glase,
neka je svijetu stvar oćita,
da od Ńega zgradila se
ova tvrđa vilovita.

745

Poslan od svijeh vitezova,
s mnogom hitnom ja odkriti
kraľu gredem čuda ova;
pođite ih vi paziti.

VOJEVODA :

S pripravome kad tolikom 750
glasoviti Tatar vrli
s Vilozmajom vilenikom
u naš ovi kraj dohrli,
ufam danas ja velika
vidjet čuda koja godi 755
na čas srećnijeh vjerenika
i našega kraľa odi.

SKAZANJE TREĆE.

VLADIMIR I BISERNICA.

VLADIMIR :

O raskošo me mladosti,
vjerenice ma ljubjena,
o razbludo, o radosti 760
moga srca zanesena,
koje ime prem zamjerno
ko s biserom sliku ima,
tako i srce jes biserno
prem kraľevskijem krepostima! 765
sad se blažen mogu riti,
sad je sreća ma čestita,
sad se imam uzvisiti
nad kraľeve sve od svita,
sam pokli se ja nahođu 770
uz kraľevstvo moje drago,
uz žudjenu mu gospoju,
uz me dobro, uz me blago.
Da ako glas me s prva zani
ne izrečene tve ljepote, 775
paka pogled tvoj sunčani,
ki mi sasma dušu ote;

razgovorom uzdanime
još me uzvisi tvoja dika,
dokli dođe srećno vrime
da si moja sva kolika.

780

BISERNICA :

Uzmnožna ti budi hvala,
moj ljubjeni vjereniče,
kijem se nad sva blaga ostala
žele i misli moje diče.

785

Tve junaštvo, ke se slavi
po jezicijeh svijeh naroda,
srce moje sveza i stravi,
u dar tebi da se poda;
nu besjede tve medene
lubežliva moć i sila
mlađahnu je sada mene
veće sasma zarobila.

790

Po govoru tvom mudromu
lubav mi se verna otkriva,
u krajevskom srcu tvomu
vrhu mene ka pribiva.

795

VLADIMIR :

Sciјenu i ljubav ne izrečenu,
ku ti nosi srce moje,
i u djelijeh ćeš ispuńeńu
brzo vidjet, ma gospoje.

800

U slovinske me države
kad se uputiš sa mnom mlada,
put dostojna svake slave
Epidavra lijepa grada,

805

kolika će tva bit slava
kod došastja srećna tvoga
moga ćaćka Krunoslava,
svijetla cara slovinskoga!

Ko će puna bit pokoja
cijec nevјeste tač hvalene

810

lubežliva majka moja
i sestrice me ljubjene!

Tu slovinske sve kralice,
ko je dostojno tvojoj duci, 815
bitće tvoje dvorkińice
a kraljevi svi dvornici;

tu gospoda i gospoje,
kijem slobodni grad se resi,
ljepote će slaviti tvoje 820
i uzvisiti do nebesi;

nu, kraljice srca moga,
nad sve ostale dvorbe i scijene
imati ćeš za vječnoga
slugu i druga tvoga mene. 825

BISERNICA :

Gospodar ćeš vjekoviti,
a ne sluga biti meni,
moj pokoju drag čestiti,
slatki raji moj žudjeni.

Nu prije nego s dobrom česti 830
u slovinske tve države
ti me budeš mladu odvesti
na pripravne dike i slave,

i ti uživa igre bojne, 835
ke moj ćaćko drag i mio
za sestrice tve dostojne
i za te je priprazio.

VLADIMIR :

Neizmjerne su dike i časti
svijetla kralja ćaćka tvoga,
od njegove ke su vlasti 840
nam pripravne dana ovoga;

tim ja ću ih uživati,
i u veselju današnjemu
jošter djelom ukazati,
zet dostojan da sam njemu. 845

Tvoj zatočnik hoću biti
i pod sjenom tvoga imena

u igrah te proslaviti
 svijeh viteškijeh, ma ljubjena
 Ti mi bijeg daj ki godi,
 neka budem poznan šnime
 za viteza tvoga odi
 među zborom junačkime.

850

BISERNICA :

Ne izrečene me ljubavi,
 kojom sam te zaľubila,
 me je srce bijeg pravi,
 ma radosti blaga i mila;
 nu podpuno miran da si,
 cvijet biserni ovi primi,
 kijem se rese moje vlasi
 nad uresim najdražimi;
 to ti bijeg budi istini,
 da napredak tvoje slave,
 o uresu moj jedini,
 na vrh moje držim glave.

855

860

865

VLADIMIR :

Većma si me uresila,
 moja diko, s dara ovega,
 neg da me si učinila
 gospodarom svijeta svega;
 tim ga primam s drage voľe
 i na glavu stavľam moju,
 vrhu koje vele boľe
 držim tebe, mu gospoju;
 nim urešen sadružiti
 poč ću slavna ćaćka tvoga,
 ki će na dvor sad iziti,
 za igre pazit dana ovoga.

870

875

BISERNICA :

Pođi, pođi dobre u čase,
 moja dušo mila i draga,
 u svijeh djelijeh združila se
 s tvom mladosti sreća blaga;

880

u kraljevske perivoje
s družicami ja ću poći,
za viteške dike tvoje
lašne od tole gledat moći. 885

SKAZAÑE ĆETVRTO.

TATARHAN ORITRIJES I VILOZMAJ ÑEGOVI SVJETNIK.

ORITRIJES :

I ovako je Bisernica,
Vilozmaje, družijem dana,
i viteška ma desnica
još miruje segaj dana; 890

i mogo je na svem sviti
ne ljepote ne izrećene
pid ugrskijem kraljem biti
dostojniji drugi od mene;

i vjera se njih svršena
za moj prikor jur nahodi, 895
i dostojstva ma hrabrena
ne imaju mjesta odi!

Tatarhana Oritrijesa
vjerenom ne uzeti, 900
koga ime puno uresa
po svem svijetu svijetlo leti;

tatarhana, koga žude
sve tatarskih kralja kćeri,
da ljubovnik njima bude,
za njih mladijeh da se vjeri; 905

tatarhana, ki carice
dostojan je svijeta ovoga,
a neg jedne djevojćice,
kćere kralja ugrskoga! 910

Ne, ne, da se svijet pogubi,
da se zemlja satariše,
a da stećem lijepu ljubim,
za ku srce me uzdiše!

Da se kruna satire ugarska,
da od ne traga ne ostane, 915

da se sila sva tatarska
 bude svesti u ove strane,
 vojskam pješac i konika
 sve da se ovo tle pokrije,
 da se u krvi Dunaj rika
 sva zamuti, sva poplije! 920

Što cknim s taštijem besjedama?
 Same bojne me kriposti
 jedna je sabla moja sama
 za steć dragu vil za dosti. 925

I oca i ne vjerenika
 i sve zemlje na sramotu
 hoću osvojiti punu dika
 izabranu ne ljepotu. 930

Sam ja danas bez ikoga
 svega puka prid očima
 posred grada budimskoga
 oteću ju silom nima. 930

VILOZMAJ :

Svijetli kralu nad sve kralje,
 koga slava uzmnožita 935
 prostira se vele dalje
 nego sunčan zrak dohita,
 srǧbu ustavi srca ognena ;
 nije oružje od potrebe,
 za činiti da žudjena 640
 Bisernica lubi tebe.

Plemenitu diklu lubit,
 a kroz prike smeće i boje
 čačka i pleme ne pogubit,
 djelo u sebi protivno je. 945

Ne podnosi ljubav silu,
 trijeba je moliti, ne prijetiti,
 ko god hoće lijepu vilu,
 koju žudi, osvojiti.

Da si kralu ugrskomu 950
 tvoje misli činio znati,
 da ti ugodnu srcu tvomu
 svoju kćercu bude dati,

s drage bi se, scijenim, voļe
od ņega ti pogodilo, 955
i ugrsko da pristole
s tve bi vjere srećno bilo.

ORITRIJES :

Ja se snižit, ja moliti,
kralj i vitez take od scijene, 960
ki od svijeh kraļa imam biti
moļen da uzmu zeta mene!

On je meni na koļena
sa svijem rodnom imo pasti,
da ņegova kći primjena 965
za ļubovcu me je od vlasti.

Ma desnica treskovita,
vas od ke se sjever boji,
što ja želim, da mi pita,
me hotjenje u ņoj stoji:

s mojom častim, s mojom scijenom 970
ona mene danas ima
sadružiti s vil ļubjenom
u istom gradu od Budima.

Za steć diklu glasovitu, 975
s kojom srce me pribiva,
imam jakos svemu svitu
uhitit se suprotiva.

VILOZMAJ :

Sam se uhitit svijem svijetom,
jednu diklu za osvojiti, 980
to ne može nego štetom
i s pogubom tvojom biti.

Za sve ti si vitez prvi
nad viteze sve sjeverne,
juńačkoga stasa i krvi, 985
i kriposti pun zamjerne;
i Ugrini su ćudi vrle,
i slovinski zatoćnici

nad viteze sve umrle
glasoviti i velici.

Svak čas bojne glas desnice 990
po svijeti se veći šira
brata lijepe Bisernice,
hrabrenoga Gradimira,

a nije mjesta, gdi ne slave 995
ne silnoga vjerenika,
brata ohola Captislave,
za prvoga zatočnika.

S nima danas vrhu tega,
da njihove vjere urese,
svi najbolji svijeta svega 1000
vitezovi nahode se.

Ñih uvrijedit, kijem nije broja,
viđ od mudre je li svijesti,
i može li žela tvoja 1005
svrhu svoju tako sresti;

i toliko veće, kada
po viliñoj mojoj moći
s malo truda dikla mlada
može u ruke tvoje doći?

Na moguće moje pjesni 1010
oholi se pako stresa,
mrči sunčan zrak uresni,
zvijezde lete s gar s nebesa,
treskovima zamne oblaci,
sahne dubje, cvijetje, i trava, 1015
zemlju tuku gradi jaci,
tvrđi mramor omehšava.

Vješ odkrivat ja sam ljudem
sve dohodne sreće i zgode,
uzaznati netom budem 1020
dan čas i hip, kad se rode.

Za to bivši odhranio
malo i mlado tebe dijete,
i svu sreću prividio,
ku ti ovdi zvijezde prijete, 1025
ne bih uzeo s tve plahosti
ova prijetna da se ispuni,

i da bojne tve mladosti
u nevrijeme cvijet se otruni.

ORITRIJES :

Ja zvijezdami ne vjerujem; 1030
ova je sabla zvijezda meni,
noj se samoj držan čujem,
prida mnom je ona u scijeni.

VILOZMAJ :

Bitće vrijeme, kad viteška 1035
tva će sabla ukazati,
da hrabrena djela teška
ti umiješ djelovati.

Čin' da je prvo u tvojoj vlasti
lijepa dikla, ka te rani;
pak pun bojne oholasti 1040
proć svemu je svijetu brani.

I bratu i ne vjereniku,
junački se s nimi rveći,
čini poznat, da ne diku
ti dostojan sam bi steći, 1045
i da ugrski svi junaci
i Slovinci plemeniti
iz tve ruke nijesu jaci
dragu plijenu sloboditi.

A sada bi svak cijenio, 1050
da ti moliš u jedno i prijetiš,
tim ustegni gnev nemio,
er nom sprave moje štetiš.

ORITRIJES :

Za kratko ću vrijeme ustavit 1055
ogñevitu moju silu,
neka vidim, ko ćeš staviti
moje u ruke lijepu vilu;

i od tebe ako mi se
prije sutra ne pogodi,
rodne u gore tja dijeli se, 1060
ni mi na oči već dohodi.

SKAZAŃE PETO.

VILOZMAJ sam :

Ah, ohola mladca od veće,
nu nesrećna u ljubavi,
ke sam sebi gradi smeće,
na koje se djelo stavi! 1065

Žudjet jednu stvar nepravu,
ka mu mučno može biti,
i ugrsku svu državu
i slovinsku razdražiti;
sam kraljevsku djevojčicu 1070

i nevjestu carsku ktjeti
silom za svu vjerenicu
na oči svijeta svega oteti;
moć tisuću ljubovnica,
ke mu ljubav nose, steći, 1075
svijetlijeh kraljic i carica
od kojih je dio veći:

i ne činit od njih scijene,
neg zamislit u svoj svijesti
nerazložne grabše i plijene, 1080
očit poraz kojim će sresti!

Ah, naravi plaha umrla,
ko si tašta, ko nezrela,
ko nestavna, kako hrla,
zabranjena želeť djela. 1085

Ah, nesvijesni Oritrijese,
za ove li ja sam sprave
isko svake tvoje urese
i napredak tvoje slave?

Da li u gorah od sjevera, 1090
lubeći te ko sam sebe,
mozgom vrljih od pantera
i medjeda hranih tebe;

da li silnijeh istijeh zvijeri
ne dorasla još djeteta 1095
ja te naučih u potjeri
provoditi tvoja ljeta,

neka mlados tva viteška
sred planina, snijega i leda,
sred života trudna i teška 1100
može u slavi proć naprijeda:

na ovaka djelovaña
bez me voļe da se uputi,
za s obijesna plahovaña
u nevrijeme poginuti? 1105

Vilozmaje, nastoj sada,
kako prose svi razlozi,
zatočnika branit mlada,
sad obhranu tvu pomozi.

Nu s kijem putom, s kijem svjetom 1110
ti se vladat imaš odi,
da s ñegovom ļutom štetom
prijetjeno se zlo ne zgodi?

Od ļubavi lijepe vile
odbiti ga nijesi jaki, 1115
kad su take višne sile,
ñegov udes kad je taki.

Podat mu je trijeba u ruke
vilovitijem kijem načinom,
i ñegove plahe odluke 1120
pokrijepiti s tvom krivinom.

A sadaña u vremena
varkami se svak pomaga;
kako godijer ućinena,
svaka je dobit mila i draga. 1125

Za obranu bitja i glave
od onoga, koga ļubiš,
ne može ti bit zabave,
i da vele još izgubiš.

Tim za ļubav za veliku, 1130
s kom od mene on gleda se,
ñegovu ću bojnu sliku
i lijep ini stavit na se.

U obraćenu tako licu,
i sred družbe dvorne i mlade, 1135

kralevsku ću djevojčicu
silom zgrabit iz nenade.

A prem se ona spravla poći
u kralevske perivoje,
u komu ću mjestu moći
lašne ispunit žeļe moje. 1140

On će lijepos ne gizdavu
jedva vidjet, mogu rijeti,
a u kremsku ću nu državu
vrh ognenijeh kola odnijeti. 1145

Oho junak taj čas mene
slijediti će tad leteći,
i od smrti sgar prijećene
teški udarac tako uteći.

ČIŃENJE TREĆE.

SKAZAŃE PRVO.

CAPTISLAVA I GRADIMIR.

GRADIMIR:

Jes vidjela, lijepa moja, 1150
srca moga drag pokoju,
koje se igre mirne od boja
učiniše na čas tvoju;

ko veseli u svom licu
podunavski zatočnici 1155
tebe, svijetlu svu kraļicu,
primili su svi kolici;

ki cvijet slavnijeh kraļevića,
ka gospoda plemenita
dođe tvoje slave cića 1160
iz razlicijeh strana svita;

ka čestitos, koja hvala
u veselu viteškemu
od njih se je prikazala
pri došastvu slavnom tvomu; 1165

ko kriposti tve čestite
veličinu klikovaše,

sada u trube glasovite,
u junačke sada glase;
glase, kijem mlados dična 1170

pjevaše se sa svijeh strana:

živi ugrska gospodična

Amazona od Dunaja;

ke vesele uzraslo je,

glaseći se srećna vira 1175

Bisernice sestre moje,

tvoga braca Vladimira?

CAPTISLAVA:

Tvoga ćaćka to su hvale,
vjereniče moj ljubjeni,
ki blag nad sve kraje ostale 1180
u onakoj nas primi scijeni.

Oba dva smo za to u vike

ñemu i tebi mi držani,

od kralevske vaše dike

tač kralevski dočekani. 1185

Vesele se čestitije

i od vas i od sve zemle nami

ukazati moglo nije,

s junačkijema nego igrani.

Koja kripos bi gledati 1190

sred polane lijepe i ravne:

na koñijeh se zatjecati

vitezove mlade i slavne,

i gvozenijeh posred štita,

kojijeh svjetlos suncu odsiva, 1195

za kršiti kopja vita,

jedan drugom suprotiva;

sad potjeram viteškijema,

iskršili bivši kopja,

silnijem mačem i teškijema 1200

razbijati tvrda oklopja;

hitati se sad na ruke,

čim se mirni boj prodiļa,

ko srdite puni odluke

da se hoće bit nazbiļa! 1205

Činilo se oku momu,
čim današna pazih dila,
kako da sam u pravomu
zatjecaću s tobom bila.

GRADIMIR :

Uživa li sve Ugrine, 1210
ki stoluju po Dunavu,
koju rados nami čine,
ke vesele, koju slavu.

Egra, Ostragon, Biograd stojni, 1215
i Kaniža gradi kitni,
lijepi Požuń, Seget bojni,
i Navarin nedobitni,

grad tvrdoga Segedina,
i od Zagabita zgrade silne, 1220
Temišvara, Varadina,
Kasovije svijem obilne,

i pet s crkva ponositijeh
dični Pečuh i veseli,
i bojnika glasovitijeh
rodno mjesto Biograd bijeli, 1225

Kvatan, Tilek i Lipova,
davni Vesprun grad poglavni,
s mnogo lijepijeh još gradova,
ke moj vlada ćaćko slavni : 1230

sve viteze, bane i glave
u Budim su grad poslali,
u dostojnoj neka hvali
ženbe i vjere naše slave.

Vitezi oni, ki udriše 1235
na dva końa ko snijeg bijela,
pak se u jedno namjeriše,
ko dospješe bojna djela,

ter na štitijeh bjehu objema
po dvije ruke sjedińene,
ko s načinim da su istijema 1240
srca i misli njih združene :

Janko i Šišman smioni su
vojevode od Rdeļa,
pod ugrskom krunom ki su
strah svijeh našijeh neprijateļa. 1245

Ko svi našu krunu carsku
časte i dižu do nebesi,
kraļevinu koja ugarsku
vjeram srećnijem toli uresi;

ko klikuju čas i diku 1250
čačka moga Vladislava,
kraļ od koga boļi viku
ne bi ugrskijeh vrh država;

ko smo često pripijevani 1255
ja i ti, slavna ma kraļica,
ko Vladimir bojni i znani
ko gizdava Bisernica!

CAPTISLAVA:

Ja sam veomi uživala,
verni družę moje sriće,
bojnu mlados punu hvala, 1260
plemenite Ugričićę:

ko na koņijeh brži od tigre
sad po na se, sad jedini,
ponosite činiše igre,
tekuć ravnoj po širini; 1265

ko kopjače, ko gvozdene
šestoperce sve vladahu,
s koņa dalek ke vržene
na istijeh koņijeh pak stizahu;

ko se s hvalom svi viteškom 1270
ukazaše u dan ovi
s kopjem, s mačem, s tijekom, skokom,
prvi od svijeta vitezovi.

S junacim bih ovakijeme, 1275
moj drag, moja kruno mila,
s tobom vas svijet kratko u vrijeme
pod vlas moju podložila.

GRADIMIR :

Da vidje li, moj uresu,
 kraleviće plemenite,
 kijem države slovinske su
 i sva Evropa glasovite? 1280

CAPTISLAVA :

Vidjela sam, ke radosti,
 za počastit naše vjere,
 ke junačke hrabrenosti
 prikazaše, ke potjere. 1285

Ki vitezi dana ovoga
 činiše se nam vidjeti
 Lauš, kraļa sin českoga,
 i Bojnislav, naši zeti.

Kako uresnijeh vrhu kola
 oba dva su došli odi,
 kijeh pozlatna čina ohola
 po šes koņa bojnijeh vodi; 1290

kako u mirnom bijeņu paka
 ukazaše s mnogom časti,
 da drugoga nije junaka
 nad njihovom bojnomo vlasti. 1295

Ke grčkoga sin česara,
 hitri Leon, igre učini,
 ke rimskoga vedra cara 1300

mlad Gvozdislav rod jedini,
 čim u isto vrijeme i doba
 puni carske veličine
 dođoše nas častit oba
 vrhu silne dvije baline. 1305

Koja mlados neizbrojna,
 ko prid trijeskom iz nenada,
 od dva mladca ova bojna
 oborena na tle pade!

Nitko im se ne izjednači,
 ko godijer se nim opira,
 razmi tvoj mač od svijeh jači,
 i našega Vladimira. 1310

GRADIMIR :

Vrijedni su ovo vitezovi ;
 po razlogu i prosi se, 1315
 vedrijeh cara da sinovi
 u viteštvu svijeh nadvise.

Da vidje li bugarskoga
 kralevića bojnu sliku,
 ku s igrami junačkoga 1320
 danas dobi čas i diku ;

koju vitez mlad pripravi
 i učini nami slavu,
 u zlaćenju bivši plavi
 ovdi došo po Dunavu, 1325

ter kad na kraj stavi nogu
 s bojnijem skupom, ki ga dvori,
 i u veseļu slavnu i mnogu
 taj čas zlatna plav izgori?

Ku nam rados učiniše 1330
 Dan, Svek, i Got, kralevići,
 kijeh pripravu od svijeh više
 nitko nije mogo pričiti ;

kako s trema korablami,
 sličnijem trema silnijem zmajim, 1335
 činiše se vidjet nami
 prid dunavskijem lijepijem krajim ;

iz plovućijeh ovijeh zmaja
 koja izide ogañ sila,
 ko da rijeka od Dunaja 1340
 sva se u plame obratila.

CAPTISLAVA :

I od Polaka i Vandala
 bojna kraļa i velika
 nami se je ukazala
 prem kralevska čas i dika. 1345

Kako dođe dana ovega
 u hodećoj k nami gori,
 ka na očim puka svega
 raspuknu se i rastvori,

ter jak silni koń drveni, 1350
 ki bi Troji od poraza,
 vitezova zbor hrabreni
 iz nenadke nami ukaza.

Silne ptice Bijelazore
 ko svi nose na svom štitu, 1355
 ke pogledi samo more
 ptice ostale sve na svitu.

Koja ostala s nim gospoda
 igre lijepe prikazaše
 ugrskoga od naroda 1360
 i slovinske zemle naše,

neki ognenoj na Kimeri,
 na Elefantu neki oholom,
 neki na lavu i panteri,
 u oblacijeh neki s kolom. 1365

GRADIMIR :

Nad sve ine podnosita
 i zamjerna puna uresa
 i ona građa vilovita
 tatarhana Oritrijesa.

CAPTISLAVA :

Ja se čudim, kako nega 1370
 s bojnomo braćom od svijeh prije
 sred veseļa današnjega
 među nami bilo nije?

GRADIMIR :

Scijenim veće od svakoga
 on je igre pripravio, 1375
 tim na rados dana ovoga
 doći se je ustavio.

Vješta družba bivši šnime
 vilenika Vilozmaja,
 glasovito koga ime 1380
 sred sjevernijeh svud je kraja,
 bit ne može, neg da ukažu,
 za uzmnožit našu slavu,

najposlednu, nu najdražu
nad sve kraļe čudnu spravu. 1385

Ali pršanje brzijeh krila
s prijeka čujem od onuda;
koja će ovo biti dila,
koja će se zgodit čuda?

SKAZAÑE DRUGO.

ISTI I SJEVERNICA.

SJEVERNICA :

Tamo koña krilatoga 1390
držite mi dvorkiñice;
Gradimira evo moga
i slovinske zatočnice.

Sreća blaga i vesela,
prem ko hotijah meni ugodi, 1395
moje drage da sam sreła,
kijeh najveće ljubim odi.

Višni gospod, mili moji,
čestitijem vas vijencem kruni,
i, kako se vam pristoji, 1400
sve želenje vaše ispuni.

S vašijem združiti mu desnicu
desnice mi dajte meni;
ne poznate Sjevernica,
ko sve sinke ka vas scijeni? 1405

Nove iz zemļe me rodjene,
odkli i prije, dođoh k vami,
mnoga ljubav opet mene
vodi k vašijem državami, 1410

da ja, koja vašijeh vira
velik dio bjeh nekada,
od vašega srećna pira
udionica budem sada.

GRADIMIR :

O razumna Sjevernice,
naša majko ne rodjena, 1415

o gospođe, o kraljice,
 svud pjevana, svud hvaljena;
 kako da mi ne poznamo
 uzrok našijeh svijeh radosti,
 od ke na svak čas primamo
 sve ljubavi, sve milosti? 1420

Ti si naše došla u dvore
 u čas dobar i čestiti
 došastje nam tve ne more
 nego veomi srećno biti. 1425

Tim na na piru da si momu
 mješte majke me rodjene,
 i mom ćaćku i svakomu
 od velike bitćeš scijene.

Časti, lijepa Captislava, 1430
 razumnicu znanu, časti,
 s ke junačka tvoja slava
 i tva kripos veća uzrasti.

CAPTISLAVA :

Kako ne ću ja častiti,
 moja diko izabrana, 1435
 ku sam gledat i ljubiti
 pored s majkom mom držana ?

Velika je ljubav tvoja,
 o kraljice plemenita,
 što se ovako priko svita
 doći na naš kraj dostoja. 1440

U svako je naše dilo
 i od vesela i od smeće
 tve došastje nami bilo
 od velike vazda sreće. 1445

SJEVERNICA :

Je da i sada srećno bude,
 draga ćerce ma ljubjena,
 er nijesu ino me požude,
 neg vašega čas plemena.

I da poznaš, da si meni 1450
 s Gradimirom tvojijem mila,

čudnom moći nadareni
prsten sam ti ja donila.

Dragi kami, u nem ki je,
sva viliña djela smeta, 1455
odoljet mu jako nije
vileništvo svega svijeta.

Na desnici tvoj držati
za ljubav ga hotjej moju,
nu ako ti pomoć koju 1460
on kad godi bude dati.

Još vam nosim tri oklopja,
po tom zvijezdam sagradjeni,
od nijednoga mača i kopja
da ne mogu bit probijeni. 1465

Jedno tebi, o bojnice,
drugo tvomu Gradimiru,
treće lijepo Bisernice
vjerenu Vladimiru. 1470

Hoću oklope bojne ove
svi tri sjutra da obužete,
nu ako ke god časti nove
iz nenadke s nim stečete.

Broja istoga s nim su i mači,
kijeh kripas vilovita 1475
svako gvozdje siječe i tlači,
i tvrdine, ke dohita.

Na bojnu ih vašu bedru
i junačku pripašite,
ter kraljevsku kuću vedru 1480
vrijednijem djelim uzvisite.

Lijepa dikla Bisernica
za dobrotu svu podpunu
sliku imena ne i lica,
bisernu će imat krunu. 1485

CAPTISLAVA:

Lijepijem darim izvan mjere,
razumnice mudra i znana,

ti si naše došla vjere
počastiti segaj dana.

GRADIMIR :

Nam korisna i čestita 1490
vazda je bila tva namjera,
vilenice glasovita,
i kraljice od sjevera,

i od dobrote mi smo tvoje
počastjeni mnokrat bili, 1495
nu najveća čas ovo je,
koju jesmo sad primili.

Tim se ćaćku Vladislavu
i kraljevim javit hodi,
ki nam čine mirnu spravu 1500
od igara bojnijeh odi.

I za sve je dio veći
njih dovršen, jošte imaju
strelovite plavi teći
i utjecat se po Dunaju. 1505

Zatočna će još potjera,
za sve igre zaglaviti,
lava, medvjed, i pantera,
i ostalih zvijeri biti.

SJEVERNICA :

Uresi su ti velici 1510
i kraljevske sasma sprave,
ali taki vjerenici
dostojni su svake slave.

SKAZANE TREĆE.

VILOZMAJ I BISERNICA.

VILOZMAJ :

Čuo si, kralju plemeniti,
razlog, za ki nije trijebi 1515
oružanom rukom tebi
Bisernicu osvojiti.

Sada slušaj, s kom hitrosti
pod bojnome tvom prilikom

ja ću činit s tvojom dikom 1520
da si gospar ne liposti.

Isti obraz, iste kose,
iste oklope tve gvozdene,
od tebe se koji nose,
i urese tej zlačene, 1525
vilovite kroz načine

pritvoritću na me i stavit,
i kraljevske tve vedrine
u pravom se licu objavit;
ter kada se spravi otiti 1530

u kraljevske perivoje,
dvorkinice vodeć svoje,
za igre bojne s nim paziti,
pun junačke oholasti 1535
u te obraćen ja ću tade

lijepu diklu iz nenade
među drugam ne popasti,
sred ognenijeh tere kola
donijetću je tvoje u ruke, 1540
da ljubene smiriš muke
i plam tvoga srca ohola.

Svak će scijenit, da je oteta
od viteške tve desnice,
prid kojome gredu nice
sva junaštva svega svijeta. 1545

Tač ne samo steći ti ćeš
slavnu lijepos i gizdavu,
nego jošte veću slavu
tezijem djelom dobiti ćeš. 1550

Po svijeh zemlah pjevaće se, 1550
ko ti tvojom sam desnicom
među vojskom neizbrojnom
žudjene si steko urese.

U boj među vitezove 1555
s tvojom bratjom ti ne izlazi,
neg s visoke tvrđe pazi
s nim hitrine moje ove.

Svu bi spravu ištetio,
de se vladat hoć' inako,

ni bi srce tvoje jako 1560
s dražijem plijenom vik smirio.

ORITRIJES :

Ja se tažim, pokli tako
imam steći vil gizdavu ;
ali u zo čas po tvu glavu,
ako bude bit inako. 1565

Imaj pomnú, da me dike
tezijem djelom ne pogubiš,
i koliko život ľubiš,
ne osramoti me prilike.

Tom u ruke dođe moje 1570
plemenita dikla mlada,
sve Slovine s Ugrim tada
na silne ću pozvat boje,

i s oružjem sam braniti
ovdi bojnoj na poľani, 1575
da nije nitko mene vani
ńe dostojan mogo biti.

Kad viteškom mojom moći
sve ńe obrane pridobudem,
svijem umrlijem hoću ľudem 1580
pod nebesom vrha doći.

Na kraľestva sva kolika
iz tatarskijeh strana obilnijeh
dva krat pecat tisuć silnijeh
izvesti ću ja końika ; 1585

ter gdi uzvodim me bojnike,
i razapnem me šatore,
prikriti ću poľa i gore,
zemľe ogolit, ispit rike

Svijet neka se vas saj stresa 1590
i u mraznomu strahu trne,
gdi god strašna vlas nasrne
tatarhana Oritrijesa.

Ne ckni, ne stoj zaman veće,
žudjenu mi vil dovedi, 1595

pod ke same zapovijedi
sve podlagam moje sreće.

VILOZMAJ :

Sjutra, tom dan zabijeli se,
bitće s tobom dikla mlada,
i da počnem moju sada 1600
spravu, odovle odijeli se.

ORITRIJES :

Poč ću, nu ti opet velim :
kolik ľubiš moje dike,
vilińima tezijem djelim
ne obruži me prilike. 1605

SKAZANĀ ČETVRTO.

VILOZMAJ I NEMANI PAKĻENE.

VILOZMAJ :

Sad podpuno da ga služim,
riječ kako sam podo ņemu,
na prostranom mjestu ovemu
stresam prutom, zemľu kružim. 1610

A prem tamna noć prilična
na žamore me vilińe
crna iz krila, meni obična,
svud prosipa mrake sińe.

O nemani tmaste i noćne,
po zemľi se ke vrtite, 1615
na me riječi silne i moćne
ureda se ozovite,

Što činite, što krzmate,
ter vas čuti jošte nije,
ali od sile me čekate 1620
pisma i riječi mogućije?

Sad, sad, veće počeh, ako
hrlo mi se ne ozovete,
ime izricat strašno i jako,
od koga se svi tresete! 1625

Ovdi nemani izlaze, i pjevaju:

Čujemo, čujemo,
ustavi gnevni ijed,
svi hrli tečemo
na tvoju zapovijed.

Tvoja je riječ jedna 1630
moguća i vrijedna
s vilihom vlasti
vas svijet pripasti.

Sjutra netom noć žestoku 1635
uklonit se tja vidite,
a rumenom u istoku
zorni pogled upazite,

s dvjema zmajim kola ognena
jedni ćete pripraviti,
u kojijeh će ugrabjena 1640
Bisernica lijepa biti;

jedni pute sve zasjesti,
kuda godje obraća se,
i ko god je bude sresti,
donesi mi hrle glase; 1645

vilovite putom pjesni
jedan dio pjet spravi se,
neka na glas njih uresni
lijepa dikla zatravi se.

Nu nastojte svom pameti, 1650
nitko ugrskijeh od bojnika
ova djela naša prika
da ne bude oćutjeti.

NEMANI:

Ne može oprijeti 1655
tvojoj se besjedi,
ispunit svak leti,
sve što nam naredi.

Mi srde paklene
hlepimo najveće

na grabše, na plijene, 1660
na boje, na smeće.

VILOZMAJ:

Počekate, dosta da ste
moju miso uzaznali;
tom po noći prođe tmaste,
služiti me svak navali. 1665

A sad, da znam kako uľudno
poslušni mi bit želite,
na moju ovdi čas razbludno
jedno kolo izvedite,
i razblude veće cića 1670

na se uzmite slike i lica,
dio najdražijeh od mladića,
dio najljepšijeh djevojčica.

Ovdi nemani kolo čine pod trubľu.

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZAÑE PRVO.

KRAĻ VLADISLAV, KRAĻEVIĆI, I SJEVERNICA.

KRAĻ:

Kraľevići plemeniti,
bojna Evropa kijem dići se, 1675
kijeh viteštva glas čestiti
po narodijeh svijeh slavi se,

    sinka i ćerce piru moje
početak ste lijep podali,
jućerañe igre i boje 1680
vi ste slavu lijepu imali

    Od kraľevskijeh od sinova
i hrabrene tać mladosti
u veselju ja sam ova
ćeko take zamjernosti. 1685

    Plemenito srce gdi je,
sve se imaju dike ufati,
vrijedan vitez ne umije
nego vrijedno djelovati.

Oro sivi po ničemu 1690
 većma izvrsnos svu ne kaže,
 neg za što je gledat nĕmu
 u sunčani zrak najdraže.

Tim kako ste vi počeli 1695
 za čestitos mu podpunu
 častit blagi i veseli

moj drag porod, moju krunu,
 srčano vas ja svijeh moļu,
 da i tako zaglavite,
 ugrskomu er pristolu 1700
 tim neumrlu čas činite.

Od plavi će danas hrlijeh
 bit potjera po Dunaju,
 za kojijeme zvijeri vrlijeh
 igre slijedit pak imaju. 1705

Veseļa ova dostojte se
 za jedno sa mnom doć paziti,
 vječne ćete nĕm urese
 pazeći ih priložiti.

KRAĻEVIĆI :

Vedri kraļu i hvaleni 1710
 nad sve od svijeta kraļe ine,
 mi smo tako počastjeni
 od kraļevske tve vedrine,

da će se od nas glasit svudi
 vaše uz množne kuće hvala 1715
 i blagoća tvoje ćudi,
 koja nas je zavezala ;

tim smo spravi svi dvoriti
 vrijedna i slavna tako kraļa,
 i od zvijeri moć paziti 1720
 igre i brzijeh korabaļa,

a najliše gdi želimo
 svi kolici segaj dana
 što god lijepa da vidimo
 i od bojnoga tatarhana, 1725
 i gdi s nami glasovita
 Sjevernica nahodi se,

koje razum svega od svita
hvali, pjeva, i časti se.

KRALJ :

Sjevernica vazda je bila 1730
od velika nami uresa,
i za našu čas tvorila
mnoga djela i čudesa,

za to i sada u mjesta ova 1735
na kraljevski naš pir doći
nije ktjela bez darova
od velike scijene i moći.

Ne bi bilo pune slave
bez došastja ne srećnoga ;
ufam da će pirne sprave 1740
ona uzmožit dana ovoga

SJEVERNICA :

Svijetli kralju i čestiti!
sve što je znaće moje jako
držana sam ja služiti 1745
gospodara blaga tako.

Uzmnožito vaše pleme,
pripijevano po svem svijeti,
u svako je doba i vrijeme
meni bilo na pameti.

Je da i naprijed višni poda 1750
kazati mi harnijem djelim,
da vašega čas poroda
i napredak svaki želim.

KRALJ :

To svi od tebe mi čekamo,
o kraljice mudra i znana, 1755
tim hodimo da gledamo
igre ovega blaga dana

SKAZANJE DRUGO.

BISERNICA, DUNAJKA I DVORKIŃICE.

BISERNICA :

O ljubene me družice,
ke gledane jeste od mene,
kako drage me sesstrice, 1760
jedne od majke porodjene,
eto je veće ukazala

zora svijetu lijepos svoju
s vijencem rusa, ke je ubrala
u rajskomu perivoju. 1765

Za glasnicom svojom eto
poče i žarko sunce sjati,
da kroz pogled drag i svijeto
nebo i zemlju svu pozlati.

Tim se veće put našega 1770
perivoja uputimo,
ponosita dana ovega
igre lijepe da pazimo.

Od korabał i od zvijeri
kad potjera dospjet bude, 1775
i vi lijepoj u potjeri
sprav'te tančac pun razblude,

neka lijepa Captislava
bude i dragi moj vidjeti,
ko njihova nami slava 1780
najveće je na pameti.

DUNAJKA :

Razložno je, o kralice,
da častimo dana ovoga
mi tve drage dvorkiŃice,
tvoga draga ljubjenoga, 1785

i da veću neg sve ostale
ukažemo čas i slavu,
pjevajući tvoje hvale
i hrabrenu Captislavu.

Za tač slavnijeh vjerenica, 1790
kijeh je hvala svud velika,

od budimskih svijeh diklica
neizmijerna se prosi dika.

Ne za drugo zora bijela
lijepa ovako hotje iziti,
i došastje tač vesela
dana nami objaviti,

1795

nego da vas dvije kralice,
dvije zemałske zore uživa,
kijeh ponosno svijetlo lice
i ljepota suncu odsiva,

1800

navlastito tve ljeposti,
o gospođe naša izbrana,
gdi sve rajske izvrsnosti
združila je narav znana.

1805

U bisernoj Kamenici
vedre kuće ti hrañena,
ko si biser u prilici,
biserna si tako imena.

1810

Nu, što ti je ures vječni,
pridobivaš biser pravi
kroz drag biser ne izrečeni
dobrostive tve naravi.

Tim od tvoga Vladimira
ti ljubjena veomi jesi,
koga srećna tvoja vira
uzdigla je do nebesi.

1815

Ovdi se čuje glas viliñi, gdje pjeva ovu stancu, koja slijedi.

Hodi, hodi
u slobodi,
draga, gdi tvoj drag te zove,
na vesela
slatka djela,
na razblude, na celove,
na ljubene čestitosti.

1820

DUNAJKA :

Ali do čim putom gremo
u perivoj naš uresni,

1825

koje su ovo ke čujemo
pune uresa slatke pjesni?

Glas viliñi slijedi:

Lijepo ti je,
drago ti je, 1830
kad dva mlada zalubjeni
sva čestita

vode lita
u veselu sjediñeni,
u raskošah, u radosti. 1835

Čestita je,
blažena je,
i dostoji vječnu diku,
ona vila, 1840
ka je mila

kralevskomn ljubovniku,
ki je stravljen s ñe lijeposti.

Hodi, hodi
u slobodi,
draga, gdi tvoj drag te zove 1845
na vesela
slatka djela,
na razblude, na celove,
na ljubene čestitosti.

BISERNICA :

Zanijele su sasma mene 1850
ove pjesni ponosite,
za slušat ih, me ljubjene,
ovdi tanćac izvedite.

Ovdi tanac vodi se; glas viliñi.

Hodi hodi
u slobodi i. t. d. 1855

O vile čestite,
gizdavom na licu
ke rusu nosite
i bijelu ružicu,
ne mojte dni gubit, 1860
ne mojte bit lijene

s družijem se zalubit,
od kojih ste ljubjene.

Ljubiti je stvar prava,
i nije od više,
srce vam tko dava,
tko za vas uzdiše.

1865

Zvijer se ima zvati
ne ljudske naravi,
ka ne će da vrati
na ljubav ljubavi.

1870

Hodi, hodi
u slobodi i. t. d.

A ka je spoznana
blaga diklica,
dostoji bit zvana
nebeska božica.

1875

Da bude sve steći
ljubavi, ke žudi,
sve danke vodeći
u vječnoj razbludi,
uživat se ne kaj
ka može na svitu:
ljuveni slatki raj
u bitju čestitu.

1880

Čas, kripas, poštenje,
tašta su imena;
najljepše živjenje
rados je ljuvena.

1885

Hodi, hodi
u slobodi i. t. d.

1890

DUNAJKA:

Paklene su ovo svijesti;
strah me, da ovdi varka nije;
uklonimo se, nije nam cknjeti,
od skrovne cvijetjem zmije.

1895

Ali koja od onuda
zla nakazan k nami teče?

tatarhan je gusa huda,
bjež'mo, družbo, tja daleče.

DVORKIŃICE:

Na kralicu našu stavi 1900
silne ruke gusar kleti;
gdi ste Ugri, gdi ste Slavi?
tecite je ņemu oteti.

DUNAJKA:

Tec'mo ureda teške i prike 1905
ove zgode kralu riti,
neka vodi sve bojnike,
da silnika zla uhiti.

Ko će u gŃevu bit ognenu,
kad začuje glas nemio, 1910
da mu je kćercu obľubjenu
hudi Oritrijes ugrabio.

SKAZAŃE TREĆE.

VILOZMAJ U PRILICI ORITRIJESA U KOLIJEH OGŃENITIJEH
S BISERNICOM UGRABJENOM.

BISERNICA:

Vajmeh, tko me ovo uhiti,
koji gusar strašni ovo je?
Ne mojte me ostaviti,
ne dajte me, drage moje. 1915

VILOZMAJ:

Ne straši se, djevojčice,
moja želo uzdisana,
moguće si sred desnice
Orijetresa tatarhana.

BISERNICA:

Ne drži me, zli gusare, 1920
vajmeh meni, ne drži me;
što paklene kroz privare
tve viteško ružiš ime?

To li je kripos tvoja bojna,
to junačke tvoje moći,
za ovako nedostojna
djela u naše strane doći?

1925

To li je rukom tjet hrabrenom
bit glasovit po svem sviti,
blaga gosta pod imenom
tuđu ľubi osvojiti?

1930

Gdi si, ćaćko moj ľubjeni,
gdi si, braće, Gradimire,
gdi, najveće ucviľeni
vjereniće Vladimire?

1935

Gdi ste ugrski zatoćnici?
Što svi tijekom ne tećete,
nepravednoj da desnici
mlađahnu me, jaoh, otmete?

1940

Gdi si, bojna i hvalena
Captislava ma sestrice,
gdi si, majko ne rodjena,
mudra i znana Sjevernice?

Što trpite, da himbeni
Tatar tuźnu tja vodi me?
Ne drži me, vajmeh meni,
zli gusare, ne drži me.

1945

Kud uteće, što me ostavi,
o Dunajko, drugo mila;
ovo je oni san nezdravi,
ki sam jućer tebi odkrila.

1950

Ja sam ona golubica,
sad me poznam tuge i vaje,
ku grabeća grda ptica
iz nenadke zgrabila je.

1955

Ali, vajmeh, s nijednijeh strana
na pomoć mi još ne hodi
nijedan vitez, nijedna obrana,
da me tuźnu oslobodi.

1960

Ke će od moga ćaćka dare
steći, ko god obrani me!

1939. otmete] *rukop.*: otete.

Stari pisci hrv. knj. XII.

Ne drži me, zli gusare,
vajmeh meni, ne drži me.

VILOZMAJ :

Utaži se, ma gospođe,
ja te ljubim ko sam sebe;
da vas saj svijet na me dođe,
nije mi jaki otet tebe.

1965

BISERNICA :

Tvoja ljubav bit mi ugodna,
zli krvniče, ne će vijeku;
za od tebe bit slobodna,
u Dunaj ću skočit rijeku.

1970

Volim ostat sred dubina
dunavskijeh ukopana,
neg grdoga Tatarina
ljobovnica bit nazvana.

1975

VILOZMAJ :

Ne ćeš toga govoriti,
ni rasrdna bit na mene,
kada budeš upaziti,
od kakve sam ja kralj scijene.

Odkle u crno Volga, i Tana
u hvalinsko teku more,
svi do ledna oceana
tatarski me kralj dvore.

1980

Tako i tebe dvoriti će
mu ljubovcu dragu i milu;
ne odriči se od tve sriče,
koju držiš u tvom krilu.

1985

BISERNICA :

Nisi ti kralj, zli tamnjače,
ni svijetloga porod kralja,
neg potišten gusar pače,
rug u prikor svijeh zemala;
malo velim, duh pakleni
pod hipom si ti ljudskime

1990

ne drži me, vajmeh meni,
zli gusare, ne drži me.

1995

di se Vilozmaj zaletiva put nebesa u kolijeh ognenitijeh

ČIŇENJE PETO.

SKAZAŇE PRVO.

KRAĻ VLADISLAV, GRADIMIR, VLADIMIR, KRAĻEVIĆI,
I VOJSKA UGRIČIĆA.

KRAĻ:

Kud otide gusar kleti,
zli nevjernik kud se odijeli,
ki smje ćercu mu oteti,
ki pod staros mene ucvijeli?

S vileničkijem hitrinami
naše u zemle doć ovako,
i učinit danas nami
bezakoŇe toli opako!

2000

Skoč'te za Ňim, moji mili,
pedepšite glavu priku,
ako ste igda vi skočili
za čas moju, za mu diku.

2005

I po kopnu i po moru
slijedite ga slijedom svudi,
tešku a pravu da pokoru
bude podnijet za grijeh hudi.

2010

Ah, ljubjeno moje dijete,
pod zlom ti se zvijezdom rodi,
huda ti te sreća srete,
teško ti se zlo dogodi!

2015

GRADIMIR:

Smiri, ćaćko, boli hude;
da himbeni gusar ļuti
u pako se sakrit bude,
svudijer ga ću ja stignuti.

Ne ću pristat ištući ga 2020
 po državah svega svijeta,
 dokle obijesti sve ne izriga
 pod mom sablom gusa kleta,
 dokli oholoj glavi bojna
 ne ukaže moja sabla, 2025
 u ka upada zla neizbrojna,
 tko kraljevske kćeri ugrabla.

VLADIMIR :

Od mene se taj osveta
 i od desnice moje prosi,
 komu je draga luba oteta, 2030
 ku zli Tatar dalek nosi.

Sam za nime ja ću poći
 u tatarske pokrajine,
 nigdje ni u dne, ni u noći
 ni malahno ne počine, 2035

dokle bojnom mom desnicom
 sve me tuge ne rasladim,
 i s otetom vjerenicom
 još mu srce ne izvadim ;
 dokle kremske sve gradove 2040
 ne požezem, ne popalim,
 i negove zle dvorove
 sa svijem zidom ne razvalim.

GRADIMIR :

U našoj si zemlji uvrijedjen
 za jedno s nami ; tim od mene 2045
 ima gusar zli bit slijedjen,
 i od vojske me hrabrene.

Moji vitezi, pripravite,
 da osvetom ne krzmamo,
 koće i plavi strelovite, 2050
 zla gusara da tjeramo.

I po suhu i po vodi
 sve mu pute obtecimo,
 je da kako nam se zgodi,
 da ga s plijenom uhitimo. 2055

UGRIČIĆ :

Kraleviću bojni i slavni,
ne jeda se i ne smeta;
mi smo s tobom doći spravni
za zlom gusom na kraj svijeta.

2060

Svi su koći osedlani,
sve korable oružane,
da se Tatar ne poznani
slijedi po sve kraje i strane;

koga gdi god sustignemo,
s njegovome lutom štetom
poznati mu činićemo
koga uvrijedi s grabšom kletom.

2065

KRALEVIĆI :

I mi ćemo s vami bojne
sjediniti naše moći,
i gusare nedostojne
s vam pedepsat za jedno doći.

2070

Kralevići gdi su ovaci,
pripijevani po svem svijeti,
svi Tatari nijesu jaci
našoj vlasti odoljeti.

2075

Družina nas ne izbrojena
na ravnini bojnoj čeka,
slijedit, tjerat pripravjena
Tatarina huda i prijeka.

Od kopja bi našijeh teškijeh
uzdržano nebo bilo,
kada bi se vrh viteškijeh
našijeh glava oborilo;

2080

a neg vrha tatarskomu
jednom kraļu doć ne ćemo,
kad na poļu junačkomu
junački se s nim udremo.

2085

GRADIMIR :

Velika vam hvala budi,
plemeniti kralevići,

ki družite mene svudi, 2090
i u veselju i u nesrići . . .

ali, o moji verni, gdi je
Captislava ma ljubjena;
da i ona jošter nije 2095
s hude varke ugrabjena?

Čija sila, čija desnica
nu bi oteti bila jaka,
ka je prva zatočnica
vrh najboljih svijeh junaka?

VLADIMIR :

Nije mjesta hrabrenosti, 2100
gdi viliña robi sila,
ka je muoge svom hitrosti
vitezove privarila.

Da nu nijesu primamili 2105
u zid oni viloviti,
čim se bojna dikla sili
Bisernicu sloboditi?

UGRIČIĆ :

Vrh brzećijeh koña ognenijeh
odnesena je Bisernica,
ko smo čuli od ljubjenijeh 2110
ne žalosnijeh dvorkiñica,

ke, pogledom sve dokli su
nu slijediti jake bile,
od otete dikle nisu
oči svojijeh odvratile. 2115

KRALJ :

S tijem načinom ako bude
Captislava jošte oteta,
u koje smo pali trude,
ko je teška naša šteta!

Ah, nesrećni Vladislave, 2120
nad svijem inijem nesrećnima,
ovo li su pirne sprave,
koje spravi tvojijem drazima?

U komu si plaču i cvilu?
 kad si mogo promisliti, 2125
 da s nevjestom ćercu milu
 ovako ćeš izgubiti?

Tko će drage moje oteti
 huda od kraļa i nemila,
 ako ne ima, za letjeti 2130
 moć za nime, laka krila?

Ah, ljubjene ćerce moje,
 ah, izbrani naši uresi,
 u kakve nas nepokoje,
 uvališe teški udesi! 2135

SKAZAŃE DRUGO.

SJEVERNICA S KOŃOM KRILATIJEŃ, BISERNICA,
 CAPTISLAVA I ISTI.

SJEVERNICA :

Što ste srca tač nemirna,
 vedri kraļu, što tužite,
 ter vesela slavna i pirna,
 kako dosle, ne slijedite? 2140

Evo vaše Bisernice,
 ka vas drži nepokojne,
 i ne drage slobodnice,
 Captislave lijepe i bojne.

Našla su se brza krila,
 ka, za smirit vaše smeće, 2145
 lijepu vil su izbavila
 silne od ruke i grabeće.

Hotjela je višna osuda,
 da pravednijem bio dan svane,
 a nepravda kleta i huda 2150
 tamna i ružna da oстане.

Pokloni se ćaćku milu,
 Bisernice lijepa i znana,
 ki bi u gorkom s tebe cvilu
 s družim svojijem segaj dana. 2155

KRAJ :

Držim li vas ja za ruku,
ali tašte vi ste sjene,
me diklice obljubjene,
ke mi daste gorku muku?

Kako, kćerice, zgoda prika
ne nadane tvoje štete,
ćaćka i braca tvoga smete
i dragoga vjerenika!

2160

BISERNICA :

Dragi ćaćko, s me nesreće
ja se ne bih toli smela,
kolik što sam vaše smeće
sred me tuge providjela.

2165

Hvala višnem kraju od nebi
i razumnoj Sjevernici,
i, koja me vraća tebi,
Captislavi moj sestrici ;

2170

da me ona silne od ruke
nije na vrijeme slobodila,
od bolesti teške i muke
do brzo bih mrtva bila.

2175

Neka moje slobodnice
spovjede vam, kako mene
otele su od desnice
nemilosne i himbene.

KRAJ :

I prije su od pokoja
bile nami ne nadana
Sjevernica mudra i moja
Captislava izabrana ;

2180

tim nam pomoć dat hotješe
i u današnjem one tradu,
čim mlađahnu tebe oteše
tatarhanu silnu i hudu.

2185

SJEVERNICA :

Nije tatarhan ono bio,
 koji učini varku priku,
 neg Vilozmaj, koji u sliku
 njegovu se pritvorio, 2190

a to er Tatar zli goreći
 u ljubavi s dikle lijepe,
 i neprave pun pohlepe
 da ju bude silom steći, 2195

Vilozmaj se hitri u nega
 priobrati i obrnu,
 silnom grabšom ter nasrnu
 smesti rados dana ovega. 2200

Ja, videći toj, najbrže
 nađoh bojnu Captislavu,
 zlobna srca hudu spravu
 da razčini i razvrže.

I za što sam noj donijela
 jučer prsten viloviti, 2205
 sva kolika ki na sviti
 vilenička smeta djela,

rijeh joj : slavna zatočnice,
 prospješi se, sad je vrijeme,
 da se budeš služiti nime, 2210
 a za obranu Bisernice.

Ter učeći nu, kako će
 vileniku bijesnu i kletu
 ugrabiti diklu otetu,
 i njegove smrsiti zloće, 2215

učinih joj uzjahati
 na krilata koňa moga,
 da gusara nemiloga
 s nim po nebu gre tjerati. 2220

Ko se za nim tad zaleti,
 ko li ga je smela i stigla,
 i lijepu mu plijenu digla,
 ona vam će spovidjeti.

Ne ckni, lijepa ma gospo
 sve po tanko kaži nami, 2225

ko tva kripos vrha dođe
pakljenijema hitrinami.

CAPTISLAVA:

Ko me vješta Sjevernica
na krilata koña stavi,
brz poda mnom kako ptica 2230
on se u nebo taj čas savi;

česa ptica, od sjevera
i od muñe brži ognene
vilenika zla zatjera,
i odnese prida ñ mene. 2235

Ja leteći ñega okolo
od letuštijeh činih zmaja
ognenito svrnut kolo
više rijeke od Dunaja.

Pripasti me on cijeneći 2240
tatarhana bojna slikom,
suproč meni sta leteći
s oholastim prem velikom.

Vrzi, ja rijeh, zli tamñače,
vrzi obličje tuđa lica, 2245
nesreća te tva potače,
da te satire ma desnica.

I da ne imah miso veću
za slobodu dikle mlade,
silnom gusaru i grabeću 2250
osjekla bih glavu tade.

Tim hitrinom po nauku
Sjevernice, dike naše,
uzeh lijepu vil za ruku,
da mladjana za me uzjaše, 2255

pak prstenom vilovitijem
teguh zloga Vilozmaja,
da s kolima ogñevitijem
pade u rijeku od Dunaja.

Ne ktjeh uzet život ñemu, 2260
videći ga sijeda i stara;
pri očitu zlu svojemu
sam neka se satire i skara.

Potonuše u dno rijeke
silna kola i strašiva, 2265
a na krajne žale meke
sa zlom dušom on ispliva.

SJEVERNICA :

Koji posta rug i vika
toj videći, koja slava,
od kraleva i bojnika, 2270
koji bjehu vrh Dunava.

Po korablah trubļe slavne
u glas bojni zapjevaše,
svi slaveći čas poglavne
i kralevske kuće naše. 2275

Ali ko se tad zasrami
silni Oritrijes na toj djelo,
videć da se hitrinami
negovijema odoljelo.

U kakvoj se našo smeći 2280
s tvrđe svoje vilovite,
s bratjom svojom on pazeći
ruge svoje svijem očite.

Kako huka, kako žali
s čestijem glasim oholima, 2285
kako nebo žeže i pali
ogñenitijem uzdasima!

VLADIMIR :

Vele za nas ti učini,
Sjevernice mudra i znana,
i u sjevernoj pokrajini, 2290
i sred našijeh ovijeh strana;

nu slobodu, ku je imala
po tvom znañu moja vila,
činjenja je tvoja ostala
sva kolika nadvisila. 2295

S tve dobrote mi živemo,
i uživamo zrak sunčani;
dokle živi uzbudemo
bićemo ti svedč držani.

BISERNICA :

Zahvalam ti ja veomi, 2300
o kraljice glasovita,
koja ovako varke slomi
vilenika vuhovita.

S tve mudrosti sinka moga 2305
Captislava bojna i mlada
jur izbavi zla smrtnoga,
a ćercu mi vrati sada.

Neizmjerne uživamo
mi po tebi dare i sreće; 2310
uput'mo se, ne krzmamo,
na obilne gozbe veće.

Jedan od vas, moje dike,
moji drazi vitezovi,
naše goste sve kolike
pođ' na srećni pir dozovi. 2315

SKAZAÑE TREĆE.

ORITRIJES, GRABISLAV, STRAŠIMIR.

ORITRIJES :

Ovako se tuđe u ruke,
tatarhane, ti spustiti,
i stvar, koju s malo muke
sam si mogo izvršiti!

Na ovi način slavnu i bojnu 2320
dat uzeti tvoju sliku
potištenu, nedostojnu,
i sramotnu vileniku,

da na očim svega svijeta
ovi ti se rug dogodi, 2325
da pod ime tvoje oteta
diklica se oslobodi.

Ah, himbeni Vilozmaje,
pse od nijedne ruke i vire,
ka te zla čes potakla je 2330
graditi mi sej nemire?

Podat meni razumjeti,
da znaš tuđe zgone i sreće,
a ne umjet prividjeti
tvoga ruga, moje smeće. 2335

Ugrabjenu djevojčieu
taj čas meni ne podati,
kroz junačku mu desnicu
da je budem ja čuvati,
nego nijednu za potrebu 2340

ktjet, zlostari tamna opaka,
s ňom letjeti pak po nebu,
a ne moć je branit paka.

Za što me si uzhranio,
po svem svijetu da se slavim, 2345
kad si ovako sad smotrio,
ovijem rugom da zaglavim?

Ne bio vitez ja hrabreni,
poznat svemu po sjeveru,
ako s tvojijem teškijem meni 2350
zlom ne platiš tvu nevjeru.

Za vrat ga ću psa stisnuti,
da mi u rukah dušu izriga,
pak u nebo ňim metnuti,
da svijet veće ne vidi ga. 2355

Gdi su sluge moji verni,
da mi ureda dovedu ga?
Ah, prikore moj čemerni,
ah, sramote moje i ruga!

GRABISLAV :

Ne smeta se, naš drag brate, 2360
ne mo ćutjet goraka vaja,
rug ne može pasti na te
obružena Vilozmaja.

Neka tamni vilenici 2365
čine otrovne čari svoje ;
mi hrabreni zatočnici
čin'mo, što nam dostojno je.

Naša će ti silna ruka
u Budimu danas gradu

na očima svega puka 2370
steći opeta diklu mladu.

Gdi su naši mači smioni,
naše bojno srce gdi je,
tko da nam se ne pokloni,
tko da se oprijet nami smije? 2375

STRAŠIMIR :

Jedan malijeh od djetića
gre s velikom hitnom odi ;
poslušajmo pomno, cića
s koje stvari k nami hodi.

SKAZANJE ČETVRTO.

ISTI I NANIN DJETIĆ.

NANIN :

Došo nam je glas, da nije 2380
ono, kralu, vitez bio,
Vilozmaju hitrom ki je
Bisernicu ugrabio ;

pod odjećom od bojnika
Captislava mlada je bila, 2385
ka je ohola vilenika
u toj slici obružila.

ORITRIJES :

Jedna žena obružiti
moć vitešku moju sliku,
jedna žena postaviti 2390
smjet se na stvar onoliku !

Zakopaj se, Oritrijese,
u dno zemlje živ najbrže,
ako ureda s tve glave se
ovi tamni rug ne svrže. 2395

Jedan od vas, verni moji,
bez krzmaña teci sada
k nedostojnom kralu, koji
zemlje ugrske ove vlada.

- Naći mu ćeš zeta i sina 2400
 i sve ostale vitezove,
 da ih moja veličina
 na krvavi svijeh boj zove;
 na me i braću moju bojnu
 sve što mogu neka prije 2405
 vojsku izvedu neizbrojnu,
 da se s nami samijem biju,
 er smo spravni ukazati
 pod oklopjem segaj dana,
 da se imala meni dati 2410
 Bisernica izabrana.
- Noseći im glas smioni
 ove žeļe naše općene,
 nitkomu se ne pokloni,
 od nikoga ne čin' scijene. 2415

NANIN :

- Ne smeta se i ne stara,
 o moj svijetli kraļeviću,
 tač velika gospodara
 mali sluga služit te ću;
 nu kad lijepu Bisernicu 2420
 ti dobiješ, nađi meni
 ku god mladu ļubovnicu,
 i ovi junak da se oženi.

ORITRIJES :

- Pođi ureda, nu s tobome
 svi tri sada mi hodimo, 2425
 da s desnicom junačkome
 ove riječi potvrdimo.

SKAZAÑE PETO.

VILOZMAJ sam :

- Ah nesrećni Vilozmaje,
 ka ti sila svijes zaslipi,

da zánoriš u ove vaje, 2430
da upadeš u ove škripi?

Kako lijepa mladca ohola
bjeh se služiti uputio,
i brzijeh vrhu kola
u nebesa zaletio ; 2435

kada silna moć nebeska
u najveću moju slavu
obradi se i zatrjeska
iz vedrine na mu glavu,
ter bez dikle lijepe i mlade, 2440
ku put kremaskijeh vodijah kraja,
upazih se iz nenade
posred rijeke od Dunaja.

Što visocijeh vrh oblaka
digoste me, zle napasti, 2445
da iz visina ovijeh paka
činite mi niže pasti ;

da me jedna djevojčica
obružiti bude ovako,
i oboriti zemlji nica, 2450
malo mañe s neba u pako ;

da ja, koji tijek oholijeh
ustaviti mogu rijeka,
ñe brzini ne odoljeh,
ñe ne uzdržah silna tijeka ? 2455

Ti si, hitra Sjevernice,
od svijeh zala meni kriva,
ka slovinske moć bojnice
oruža mi suprotiva ;

ti si krilim letuštijeme 2460
brza koña ñoj dovela,
i dala joj prsten, kijeme
me hitrine sve je smela.

Kad je ovaka sila od neba,
s mojijem jadom usionim 2465
na sramotu moju treba
jaćemu se da poklonim.

Tim vas mećem sa zlom česti
sva viliña kleta dila,

- u ove ruge i bolesti 2470
 koja me ste uvalila ;
 koja moga Oritrijesa
 činiste mi obružiti,
 kad ga cijernih do nebesa
 s mojijem znañem uzvisiti, 2475
 neka ugrske sve krajine
 i slovinske zemlje poju
 me prikore i krivine
 i sramotu tešku moju.
 A i ti, bijesni tatarhane, 2480
 u zlu tvomu zaslijepjeni,
 me kriposti narugane
 velik dio jesi meni.
 Ti bi uzrok, da se pružim
 na visoke danas plijene, 2485
 i da djelom tijem obružim
 iznenadke tebe i mene.
 Bjestuj, slijedi mahnitati,
 sve Ugre silne na boj zovi ;
 strah me, brzo da ćeš znati, 2490
 kakvi su ovi vitezovi.
 Vilozmaje, bjež' od ñega,
 kad mu je družba tva nedraga,
 usred mjesta najdivjega,
 gdi ljudskoga nije traga ; 2495
 ukloni se pri zloj sreći,
 veće se ovdí za ñ ne ruži :
 malo dobra može steći,
 tko neharne kraļe služi.
 Neka s mladcim oholima 2500
 ma viliña tvrđa ostane,
 ka će s glasim nesrećnima
 u kreamske se vratit strane.
 Vi me odnes'te, crni oblaci,
 u dno ledne Grotlandije, 2505
 gdi kraļuju mrazi jaci,
 gdi zrak sunčan vik ne grije ;

2474. cijernih] *rukop.*: cijeneć.

pače ureda sad se suni
 strašni šijun s gar s nebesi, 2510
 i da žeļe moje ispuni,
 tja me iz ove zemļe odnesi;
 jošte oholi pako isprazni
 sve što crnijeh sred ponora
 drži srda i nakazni
 hudobnoga kleta zbora; 2515
 pošļi ohole sve Gorgone
 i Kimere sve nemile,
 Polifeme, Gerione,
 Sfinge, Arpije, Hidre, Scile:
 neka za mnom lete, dokle 2520
 doprate me plačna i ružna,
 gdi me osvetno nebo prokle
 ma dospjeti ljeta tužna;
 neka ostanu ukopani
 u pustošnoj goloj gori 2525
 doradjeni u ovoj strani
 moji ruzi, moji prikori.

(Ovdi odnosu Vilozmaja.)

SKAZAÑE ŠESTO.

VLADIMIR KRAĻ NA PRISTOĻU S KRAĻEVIĆIM I S UGRSKIJEME
 VITEZOM, TATARHAN ORITRIJES S BRAĆOM, GRADIMIR, VLADI-
 MIR, BOJNISLAV, I SVAK OSTALI, KI JE NA OVEMU PRIKAZAÑU.

KRAĻ:

Ja mñah, bojni tatarhane,
 i bi razlog to scijeniti,
 da ti s bratjom u ove strane 2530
 došo si nas počastiti,
 i za dobit veće hvale,
 časteći nas i slaveći,
 da kraļeve sve ostale
 radostim ćeš tvom priteći; 2535
 a ti priko puta i reda
 s vileničkijem prvo djeli

2526] doradjeni] *rukop.*: doratjeni.

jutroska nas smete iz reda,
 podpuno smo da dreseli ;
 na krvavi boj ognjeni 2540
 s braćom sada nas pozvo si,
 scijeneć da tvoj grijeh himbeni
 tezijem djelom pokrio si.

Tim kad vas je umrijet žela,
 i na ovi blag dan slavni 2545
 mješte dražijeh prijateļa
 neprijateļi bit nam glavni,

ja sam obro tri junaka,
 koji će se s vami rvati,
 i dostojno vaša opaka 2550
 djelovaņa pedepsati:

prvo vrijedna u sva dila
 Vladimira moga zeta,
 komu s tebe draga i mila
 vjerenica bi oteta ; 2555

drugo draga sinka moga,
 treće slavna Bojnislava,
 njih rodjaka ljubjenoga,
 slavu srbskijeh od država.

Oni s bojnomo svojom vlasti, 2560
 s ke neumrlu čas dostoje,
 vašoj silnoj oholasti
 vrha doći spravni stoje.

ORITRIJES :

Ne trojica oni sami,
 neg sve što je tu bojnika 2565
 neka gredu suproč nami,
 i slovinska sva kolika ;

sama je jaka odoljeti
 ma desnica bojna ova,
 da sve što je na ovom svijeti 2570
 dođe na me vitezova.

GRADIMIR :

I mi ćemo tri od veće
 scijenim biti zli tamñaci,

poplesati ki grabeće
vaše glave jesmo jaci. 2575

BOJNISLAV :

Ne scijen'te se sakrit moći
u onu tvrđu vilovitu,
ni da vam će od pomoći
ičija hitros bit na sviti.

Veće u družbi s vami nije 2580
vuhvenoga Vilozmaja;
vidjeli ste kako plije
osramotjen sred Dunaja.

Ako vas je obružiti 2585
jedna dikla bila jaka,
što vam će se dogoditi
od ovaka tri junaka.

STRAŠIMIR :

Dosti taštijeh riječi, dosti,
ovdi mjesta nije nima;
junačke se hrabrenosti 2590
kažu stvorom, ne riječima.

Odgovora tvoga otrovna
naša će nas svetit sila,
koja nije nigda skrovna,
neg očita svijetu bila; 2595

i kada vas pedepšemo,
od tri ohole glave vaše,
svi trojica zgradićemo
tri junačke bojne čaše,
na čas krune kijem tatarske 2600
često ćemo napijati,
i sramotu zemlje ugarske
s tezijem djelom pripijevati.

VLADIMIR :

Zli krvnici zamuknite
s besjedome tom nemilom, 2605
ter svi ovamo pristupite
vaše snage kazat dilom.

ORITRIJES :

Pristupamo, branite se
od junačke naše moći,
sad poznati djelom će se, 2610
ko će komu vrha doći.

Ovdi se biju, i do nekoliko vremena pada Strašimir.

BOJNISLAV :

Zli krvniče, sad napij se
tvoje krvi bojne iz čaše,
tva zahvala izvrši se
štetom glave tve, ne naše. 2615

GRADIMIR :

Vidiš, bojni tatarhane,
ovdi mrtva brata tvoga,
i da s vaše nije strane
boga, pravde, i razloga? 2620

Tim se nami vi pridajte,
za s nim ne imat smrti prike,
i častite i poznajte
za vaše nas dobitnike.

Mi ne ištemo druge osvete,
ni ćete nam sužni biti, 2625
izvan samo da rečete,
da ste od nas pridobiti.

ORITRIJES :

Mi se pridat, mi vam rijeti,
od vas da smo pridobijeni,
mi vam ne moć odoljeti, 2630
mi bit tako potišteni?

Čas ne ćete tu imati
vik od živa Oritrijesa;
po smrti ću s vam se rvati
na sramotu od nebesa. 2635

VLADIMIR :

S nebesim se ne zatječi,
o nevjerni nesvijesniče,

mahnitos te zlo potiče,
te otrovne rigat riječi.

Ovdi se slijede bijući i Vladimir govori:

Bojne ustav'te vaše vlasti, 2640
o hrabri druzi moji,
da zli Tatar, ko dostoji,
moje od ruke bude pasti;
neka moja vjerenica
može poznat i vidjeti, 2645
da je od klete guse osveti
sama bojna ma desnica.

ORITRIJES:

Nu hotjej se i ti ustavit,
moj drag brate Grabislave,
ja ću na njih sam udarit, 2650
i splesati silne glave.

Ovdi se bje sam Vladimir i Oritrijes, koji do nekoliko pada
smrtno rađen.

VLADIMIR:

Hoć' se pridat, Oritrijese?
Vidiš u kom ti si bitju,
ja ne ištem druge urese,
izvan slave mom dobitju. 2655
Za sve s tebe nepravedno
uvrijedjeni mi smo bili,
darivam ti život mili
i slobodu s njim u jedno.

ORITRIJES:

Ni slobode ni života 2660
iz tvoje ću ruke uzeti;
ti me ovezijeh od sramota,
o desnice ma osveti!

VLADIMIR:

Jošter se rveš, zli gusare,
da me izdaš, da me raniš, 2665

jedovite još privare
 u himbenom srcu hraniš?
 Kad ne ć' poznat me blagoće,
 a ti moj gnev ktjej poznati,
 ki za tvoje grijehe i zloće
 dostojnom te svrhom plati.

2670

Ovdi Vladimir ubija Oritrijesa i govori:

Na ovi način gine i pada,
 i u naprijed će vazda pasti,
 s privarami tko se vlada,
 s nerazlogom, s oholasti.

2675

GRADIMIR:

Prida nam se, Grabislave.
 Vidiš mrtvu bratju tvoju.
 Ne izgubi tvoje glave
 u nepravom i ti boju.

Bog dopusti, da odoli
 naša kripas vašoj strazi;
 s oholijem smo mi oholi
 a s podniženijem vazda blazi.

2680

GRABISLAV:

Pridavam se, pogrditi
 tvu kraljevsku riječ ne mogu;
 vidim da mi brat se uhiti
 suproč pravdi i razlogu.

2685

Na suhu će mene zlatu
 moja odkupit lubi draga,
 i za moju ne će platu
 sve što ima štedjet blaga.

2690

GRADIMIR:

Mi ne ištemo plate ine,
 izvan samu čas u rati,
 u rodne se pokrajine
 bez odkupa kad hoć' vrati;
 pače s tobom i telesa
 mrtve bratje tvoje odnesi,

2695

od puna je nami uresa,
što nas jačijeh pozno jesi.

GRABISLAV:

Dobrota je, kraljeviću, 2700
vrhu mene tva velika,
nom se svuda hvaliti ću
i držan vam bit do vika.

Nos'te, sluge moji verni, 2705
mrtve kralje k rodnoj strani,
i ustavite plač čemerni,
nije lijeka smrtnoj rani.

Oni, što sved' srce jako 2710
kazali su čim živješe,
puni dike bojne tako
i dni umrle sve dospješe.

Naša tvrđa vilovita 2715
grob će ukopni nima biti,
ovake su slave od svita
i zahvale i dobiti.

KRALJ:

A sad pokli naši hudi 2720
i oholi protivnici,
kako višna pravda osudi,
satreni su svi kolici;
vi hrabreni moji gosti,
na pir slavni s nam hodite,
da kraljevskoj u radosti
s nam se u jedno veselite.

A vi trube zapjevate, 2725
i ko svaki razlog prosi,
kralju od neba hvalu date,
ki tre krivijeh, prave iznosi.

IPSIPILE.

Rukopis: Ipsipile po gu. Donu Đore Palmota.

Imena. koja ulaze u ovo prikazaње.

Vulkan }
Venere } Prolog.
Kupido }

Jazon, vojevoda od Argonauta.

Argonauti.

Anfion.

Orfeo.

Ipsipile, kraljica od Lemna.

Polipso, ne svjetnica

Diklice, ne druge.

Glasnik.

PROLOG :

VULKAN, VENERE, KUPIDO.

Prikaživa se spila od Kiklopa.

VULKAN :

Ustav'te se, ustavite
s vašijem kovom, moji ljubjeni,
priko vode valovite
ma Venere grede k meni.

Sin Kupido grede šnome, 5
potreba ih teška vodi;
odavna ih nije sa mnome
bilo u spilah ovijeh odi.

Ako srǵbe zle njihove 10
ne budu oni ustavili,
što su ženam sve mužove
odi poklat učinili,

od desnice moje veće,
da bez ljubim znam ostati,
u naprijeda nijedne ne će 15
kako i dosle službe imati.

Ja ću kovat nima strile,
da od svud, gdi god sunce grije
objestovat ljudi sile,
kad potrebe take nije; 20

a da od Lemna otok ovi,
gdi najveće mi slovemo,
svoja oružja svim bogovi
bez pristanka gdi kujemo,
sam ostane bez ljubavi, 25
i da u nemu nije nikoga,
me božanstvo da proslavi,
ni da imena časti moga?

Nu se k meni približaju;
neka čujem, što će rijeti? 30
Nu ako se veće kaju
oni od svoje nepameti.

VENERE:

Prem kako su naše žeļe,
mi smo tebe zamjerili,
o pridrago me veseļe, 35
u ognenoj ovoj spili.

VULKAN:

Ko veseļe? dragos koja?
Ne ć' me veće privariti;
pođi Marta boga od boja
besjedami tijekom loviti. 40

Ako u predne biće svoje
ne povратиš otok ovi,
ne išti veće društvo moje,
nit me vojnom tvojijem zovi

VENERE:

Tej besjede tvoje kažu, 45
da si gnivan ti na mene,
i da imaš drugu dražu,
s kojom traješ dni ļuvene.

VULKAN:

Ko ti radiš proč razlogu
u Martovu biti krilu, 50
na isti način i ja mogu
oblubiti drugu vilu.

KUPIDO:

Ne bi majka Marta znala,
da mu oružja ti ne kuješ;
tijem se uzrokom šnim sastala, 55
ti je šnime sadružuješ.

VULKAN :

S oružjem kovati umijem i mreže,
u nima hitati luvene lupeže.

Majka se nu tvoja tijekom ne će hvaliti;
i ja ću nać, koja mene će ljubiti.

60

VENERE :

Ako ti si bog luveni,
i od ljubavi ja božica,
ka je druga moj ljubjeni,
van ja, tvoja vjerenica?

Ljubav i ogań stoje u jedno,
i među nim nije boja,
tijek je slično i pravedno,
da si ti moj, a ja tvoja.

65

Ne rvimo se mi riječima,
neg nastojmo sa svijem djelim,
da se vrijednijem vitezima
otok ovi naš naseli.

70

VULKAN :

Kad je taka tva požuda,
i kad to si namislila,
sad si slatka ma razbluda,
sad mi si uprav draga i mila.

75

KUPIDO :

Tvojijem se besjedam vas, majko ma, prido,
drugi će među vam bit rodjen Kupido;
sinku ina nu djela ištite vi temu,
er mojijeh ja strijela ne podah vik nemu.

80

VULKAN :

Nu mi reci, ma ljubjena,
ke nahodiš ti načine,
bez ljudskoga da plemena
ovi otok ne pogine?

Er nemile ove žene,
koje u nemu sad borave,

85

toli vrlo rasrčene
 na sve muške jesu glave,
 da odkli su svi kolici
 poklani u njih ljudi bili, 90
 božanstvenoj tvojoj dici
 ki se nijesu poklonili,
 smislit u glavi ne mogu čovika,
 ni muške ljubavi, gdi je ženska sva dika;
 i netom pri kraju pomorca upaze, 95
 s oružjem stupaju sve, da ga poraze.

VENERE :

Vrlinu ću tu njihovu
 i nemilos ja snižiti,
 i goruštu ljubav novu
 u njih srca postaviti, 100
 da koja je najgnevnija
 i najvrlije sad pameti,
 ta će biti najmilija,
 i u ljubavi sva gorjeti.

Za to slavnijeh vitezova 105
 odi grede skup izbrani,
 da se po nim zemlja ova
 ljudskijem rodом sva nastani.

Zgradili su oni od skora
 plav, koja se Argo zove, 110
 da plahoga budu mora
 silne ukrotit nom valove.

Putim prije ne poznanim
 ona morske vale brodi,
 k državami inostranim, 115
 gdi se zlatni run nahodi.

Vojevoda je zbora ovoga
 vrijedni Jazon plemeniti,
 ki Pelije dunda svoga
 gre zapovijed ispuniti. 120

Ke protive, koje trude
 s družim svojijem izbranima,
 prije neg sreću tu dobude,
 mlad kraljević podnijet ima!

Od vjetara boga Eola 125
 za to ja sam umolila,
 da učini mora ohola
 većma neg su igda bila.

Ne mogući s tega uzroka 130
 trpjet gniva valovita,
 na krajine sega otoka
 plav je došla glasovita,

i mnogo će proć vremena,
 prem kako su me požude,
 dokle voda rasrčena 135
 opeta se smirit bude.

Tim hrabrene zatočnike,
 pokli ovako vrijeme imamo,
 pustijem diklam ljubovnike,
 o ljubjeni moj, podamo. 140

Ti Kupidu momu sinu
 oštre i jake zgradi strijele,
 s kijem će snižit njih vrlinu,
 ljudsku družbu neka žele,
 najvećega ter sred boja 145
 među sobom ki zavrgu,
 da oružja silna svoja
 pridobita na tle vrgu,

i što je ženam priličnije,
 i za što ih vas svijet cijeni, 150
 svaka od njih neka bije
 s dražijem svojijem boj luveni.

KRAJ:

Trijeba je, draga ma, da bude
 taj boj s prva među nami,
 toliko me pun razblude 155
 tvoj medeni govor smami.

O kreposti moje mile,
 gvozdolovci jednokasti,
 naredjene kujte strile
 suproć ženskoj oholasti. 160

Kupido će vam kazati,
 vješto dijete djelu tomu,

toli vrlo rasrčene
 na sve muške jesu glave,
 da odkli su svi kolici
 poklani u njih ljudi bili, 90
 božanstvenoj tvojoj dici
 ki se nijesu poklonili,
 smislit u glavi ne mogu čovika,
 ni muške ljubavi, gdi je ženska sva dika;
 i netom pri kraju pomorca upaze, 95
 s oružjem stupaju sve, da ga poraze.

VENERE :

Vrlinu ću tu njihovu
 i nemilos ja snižiti,
 i goruštu ljubav novu
 u njih srca postaviti, 100
 da koja je najgnevnija
 i najvrlije sad pameti,
 ta će biti najmilija,
 i u ljubavi sva gorjeti.

Za to slavnijeh vitezova 105
 odi grede skup izbrani,
 da se po nim zemlja ova
 ljudskijem rodnom sva nastani.

Zgradili su oni od skora
 plav, koja se Argo zove, 110
 da plahoga budu mora
 silne ukrotit nom valove.

Putim prije ne poznanim
 ona morske vale brodi,
 k državami inostranim, 115
 gdi se zlatni run nahodi.

Vojevoda je zbora ovoga
 vrijedni Jazon plemeniti,
 ki Pelije dunda svoga
 gre zapovijed ispuniti. 120

Ke protive, koje trude
 s družim svojijem izbranima,
 prije neg sreću tu dobude,
 mlad kraljević podnijet ima!

Od vjetara boga Eola 125
 za to ja sam umolila,
 da učini mora ohola
 većma neg su igda bila.

Ne mogući s tega uzroka 130
 trpjet gniva valovita,
 na krajine sega otoka
 plav je došla glasovita,

i mnogo će proć vremena,
 prem kako su me požude,
 dokle voda rasrčena 135
 opeta se smirit bude.

Tim hrabrene zatočnike,
 pokli ovako vrijeme imamo,
 pustijem diklam ljubovnike,
 o ljubjeni moj, podamo. 140

Ti Kupidu momu sinu
 oštre i jake zgradi strijele,
 s kijem će snižit njih vrlinu,
 ljudsku družbu neka žele,
 najvećega ter sred boja 145
 među sobom ki zavrgu,
 da oružja silna svoja
 pridobita na tle vrgu,

i što je ženam priličnije,
 i za što ih vas svijet cijeni, 150
 svaka od njih neka bije
 s dražijem svojijem boj luveni.

KRAJ:

Trijeba je, draga ma, da bude
 taj boj s prva među nami,
 toliko me pun razblude 155
 tvoj medeni govor smami.

O kreposti moje mile,
 gvozdolovci jednokasti,
 naredjene kujte strile
 suproć ženskoj oholasti. 160

Kupido će vam kazati,
 vješto dijete djelu tomu,

kakve imate njih kovati,
za ugodit srcu momu.

Sa svom moći, sa svom snagom
poslužiti nastojte me,
u koliko s mojom dragom
ja počinem kratko vrijeme.

165

KUPIDO :

Pođi majko ma ljubjena,
ja ću ćaćka odmijeniti,
strah me da ćeš izmrčena
bez mrčila danas biti.

170

ČINĀENJE PRVO.

JAZON I ARGONAUTI U DRIJEVU.

JAZON :

O sve grčke od mladosti,
moja družbo, lijepi cvijete,
ki po putu od kriposti
na neumrlu čas gredete ;

175

ki, rodjeni od bogova
i od kraljevske svijetle krvi,
silu morskijeh od valova
pridobili jeste prvi,

180

po junaštvu ter hvalenu
svud sloveći vrijednijem dili
dosle ljudem ne vidjenu
korablu ste sagradili,

ne toliko za ugrabiti
kralu od Holka run zlaćeni,
gdi se čini uputiti
moj sumnivi dundo meni,

185

kolik da svijem umrlima
tezijem djelom ukažete,
da pod nebom truda ne ima,
ki vi dobit ne možete,

190

i da vidi svak očito,
da junaka toga nije,

- ki djelovat plemenito 195
 ko vi može i umije —
   neka okolo silno more
 s plasijem vjetrim punijem gniva
 valovite diže gore
 i srči se vam protiva, 200
   i pomorske neka stijene,
 ke po crnom moru pliju,
 spravljaju se sjediñene,
 da nam našu plav razbiju;
   neka drokun ogñeviti 205
 brani vunu tuj zlaćenu
 i valovi strahoviti,
 ki rigaju paru ognenu;
   neka zemļe, posijane
 zubim silna zmaja, budu 210
 vojske rađat oružane,
 za držati nas u trudu:
   vaša krepos temelita
 s nebeskome zgar pomoći
 suprotivam svega svita 215
 moguća je vrha doći.

ARGONAUTI:

- O vojevoda naš Jazone,
 tve viteško srce vrijedno
 i kripodne i smione 220
 začu u sebi žele u jedno,
   tim ti nebo prvo poda
 plahe ukrotit morske vode,
 vrh kijeh svijetla sva gospoda
 od Grecije s tobom hode.
 U stećenu zlatna runa 225
 svakomu je na pameti
 vječne časti draža kruna,
 kom će svijetu sved živjeti.
 Ako želiš, ko nakazni
 pleše i kroti strašne i grde: 230

Za stihom 228. slijedila je jedna strofa, kojoj se u rukop. sačuvalo od prvoga stiha samo ko, od drugoga pr, od trećega pleme, od četvrtoga vrijedna.

evo Erkula, ki bojazni
ne ima od nijedne vrle srde.

To li na boj zatjecati
viteze bi hotio silne,
i razbijat i tjerati 235
suprotivne vojske obilne :

zatočnici s nam kreposni
Telamon je i Peleo,
i svom snagom svud ponosni
Meleagro i Tideo, 240

Euridamant, trijes od boja,
Ančeo, svake pun dobrote,
i u mlada ljeta svoja
naučan trudit Euribote.

To li slatko ko besjedi 245
družbu mlados tvoja prosi :
razumni te Nestor slijedi,
posred usta ki med nosi.

Izabrane ako ištemo
naučiteļe i pjesnike, 250
da u pjevaņu nih slovemo
glasoviti po sve vike :

evo vrijedna s nam Hirona,
koji krepos zna svakoju,
i Orfea i Anfiona, 255
ki junačka djela poju.

To li bi nas žela bila,
da dohodne stvari znamo,
ka djelovat trudna dila,
ke susrestit zgode imamo : 260

Idmon, kruna svijeh proroka,
i Momso je s nami uresni,
koji otajstva sva visoka
odkrivaju znanom pjesni.

Ako li nam jes potreba, 265
znat žestoke vjetre vrle
i godine plahe s neba,
iz nenadi ke zaprle :

s nam su dika sve družine
Argo i Tifi, ki su iz mlada 270

naučili sve načine,
 kijem se obijesno more vlada.
 S izbranom bi družbom ovom
 na nebesa mogo uziti,
 a neg vrha doć valovom,
 i ku žudiš čas dobiti.

275

JAZON:

Poznam, družbo moja slavna,
 poznam, krune me viteške,
 vaša srca želna i spravna
 pridobivat trude teške,
 i da družijeh nije bojnika
 ljudska majka porodila,
 kijem je draža čas i dika
 i hrabrena svijetla dila.

280

Časno i vrijedno tko djeluje,
 taj uzhodi na nebesa,
 s krepostim se napreduje,
 bez ke slavna nije uresa;

285

nu pokli je gnevno more
 nas izvrglo na ove žale,
 i naprijed se poč ne more
 kroz nadmene morske vale:

290

za mudro se moć vladati,
 dokle morski val pristane,
 potreba je uzaznati,
 koja su ovo mjesta i strane.

295

Uprav tvrda grada onega,
 ki smo iz mora mi vidjeli,
 sred zelena gdje se brijega
 tja za gorom ovom bijeli,

300

o Nestore plemeniti
 s Elkionom mudrijem hodi
 pomno iskat i odkriti,
 ka stanuju čelad odi.

305

Od masline s granicama
 prikaž'te se mjesta glavi,
 da desnicu združi s nami,
 strah i sumnu da ostavi.

NESTOR :

Izvrсна je ta požuda,
i cijec toga ne štedimo
naše sile, snage i truda,
uprav da se poslužimo.

310

JAZON :

Ida i Brute na onu goru
za stražane uzidite,
i po suhu i po moru
s pomnijem okom svud pazite,
a mi ostali, družbo izbrana,
da zamani nestojimo,
među nam se segaj dana
s bojnijem trudim natječimo.

315

320

A prem je ovo dan čestiti,
kad Grecija puna dike
glasovite po svem sviti
igre čini Olimpике;

i mi odi s naše strane,
za ne imati od njih želju,
sred ravne ih ke polane
ponovimo u veselju.

325

O Orfeo svud hvaleni,
o poznani svud Ifito,
ki ste iz mlada naučeni
djelovati plemenito;

330

o Kastore glasoviti,
po spartanskom polu ravnu
ki si obiko sveđ jezdit
na Cilaru kođu slavnu;

335

i vi ostali vitezovi,
ki na kođim boj činite,
običajnu na dan ovi
igru od kođa učinite,

340

od morskoga puta neka
budu odahnut kođi izbrani,
da za boja i za tijeka
pak su bođe razabrani.

Bojna igraña viteškoga 345
tko dobitnik bude ostati,
Zelenka ću koña moga
ñemu i kopje darovati.

KASTORE :

O vojevoda naš izbrani,
za dan ovi počastiti, 350
ko ti hoćeš, mi smo spravnii
tebe i družbu veseliti.

Izprazos je zla junacim,
ki neumrlu slavu žude ;
za bit svijeto djelim jacim 355
trijeba je tjerat teške trude.

JAZON :

Ti Poluće i Čeneo,
vrijedni nad sve zatočnike,
Polifeme i Oileo,
kijem u snazi nije slike, 360

i vi, želni dike istine,
snažni Akasto, jaki Admeto,
i Neptunov sin Ergine,
plemenitijem djelim svijeto,
ponositijeh od desnica 365

rvite se snažnom vlasti ;
ki dobitnik, ki će nica
crnoj zemlji vržen pasti,
sabla zlatom okovana
za dostojnu čas i diku 370
od mene će bit podana
glasovitom dobitniku

POLUĆE :

Nam, vojevoda, dar najveći
ispunit je tvoje hoteñe,
tu želimo hvalu steći 375
trudno i bojno kroz čineñe ;
vitezu je plemenitu
čas neumrla veća plata,

neg da svoji na svem svitu
more od srebra, gore od zlata. 380

JAZON :

Periklene, ki je mio
razumnoga brat Nestora,
Deukalion, Nauplio,
čas našega svega zбора,
Asterion, Tatao, Plija, 385

i dva sina Sjeverova,
kijeh hrlina izvrsnija
vrh inijeh je vitezova,
širokoj će na ravnini
iz daleka pješke teći, 390

kažuć, ko će u brzini
čas i pravu slavu steći.
S ogrļajom suha zlata
hrt, od vjetar brži ki je,
viteška će čas i plata 395
bit onomu, tko dobije.

PERIKLENE :

Čas i naša brzina je
za sretati zgode trudne,
i junačke tve stupaje
slijedom slijedit u noć i u dne. 400

Dostojan je vječne časti,
u kreposnijeh tko se izgleda
i ležećoj tamnoj lasti
u svom srcu mjesta ne da.

JAZON :

O Klimene, o Talete, 405
o kriposni Filoktete,
o Linčeo, koji do mjere
vješto iz luka potežete,
odredjena put biljega
redom ćete vi svi strijelit, 410
strijelovca ću najboljega
lijepijem darom obeselit :

luk će imati ćaćka moga,
 ki je u mlados on nosio,
 i kijem je nemiloga 415
 kraļa od Srbaļ pridobio.

FILOKTETE :

Biljeg, koji mi želimo
 vrijednijem djelim dosegnuti,
 vječna je slava, ku slijedimo,
 i od kreposti pravi puti. 420

Put kreposti tko se strijeļa,
 za uhititi ne urese,
 taj dotiče do temelja,
 i neumrlu čas ponese.

JAZON :

O hrabreni Eufete, 425
 o naš vrijedni družę Ifiklo,
 kijem je iz truda, za kijem grete,
 vjekovito ime izniklo;

o kreposni Palemone,
 Menecijo, Ledeoko, 430
 hrabrenosti kijeh smione
 ures leti svud visoko ;

ako hvalom dostojnome
 pohvaļeni bit želite, 435
 jakom stijenom tegotnome
 među vam se umećite ;

ki dobitnik od vas bude,
 oklope će tvrde imati,
 da na bojne može trude
 boļe u naprijed nastojati 440

EUFETE :

Tvoji oklopi, tvoji dari,
 drazi nam će veoma biti ;
 nu vitezu tvrđe stvari
 bojne od časti nije na sviti.

JAZON :

Snažni Eurito i Anfidama, 445
 u veseļu svim općenu

rvite se među vama
kroz junačku pes gvozdenu,
i neka vas jošte slide
Euricion, vaša dika,
slavni vitez Etulide,
ki je sunce svijeh bojnika.

450

Kaciga će lijepa, koju
skova Vukan djedu momu,
biti plata, tko u boju
izvrsniji bude ovomu.

455

I vi ostali zatočnici,
trud viteški kijem je mio,
družite se svi kolici
s ovijem, kijeh sam pribrojio,
er ne samo dobitnike
ja sam spravan počastiti,
neg viteze sve kolike,
u ovijeh igrah ki će biti.

460

ARGONAUTI:

Kreposno je tve nukaće,
svaki od nas da ga slijedi,
junačko je dugovaće,
vrijedne vršit zapovijedi.

465

JAZON:

Sve što igara sred Grecije
na dan ovi mi činimo,
za stat odi veselije,
draga družbo, ponovimo.

470

Erkule će vitez znani,
ki ove igre iznašo je,
sa mnom sudac bit izbrani,
kako u slavno djelo svoje.

475

ERKULE:

Sve je lijepo, nu čim poļe
šire i ljepše nač budemo,
da prikazat lašne i boļe
igre naše tu budemo.

480

Ti Orfeo s Anfionom,
kijem iz usta med izbodi,
slatkijem glasom i romonom
lijep početak nim da odi.

Vi pjevajte prvi, a paka
razumni će Hiron pjeti,
komu slavnijeh od junaka
svedč su djela na pameti.

Tri junačke zlatne čaše
ja ću vami na dar dati,
na čas Arga, plavi naše,
kojijem ćete napijati.

Anfion i Orfeo pjevaju na izmjenu.

ANFION :

Višni Jove,
koj bogove
i vas ovi svijet gospodi,
uzdigo je
pjesni moje,
da za nima svak zahodi.

ORFEO :

Bog Apolo,
koji okolo
svega svijeta svijeteć grede,
poda meni
glas medeni,
stijene i dubja da me slijede.

ANFION :

Iste stijene,
zanesene
glasom slatke moje lire,
sa mnom išle
pak izišle
na tebanske jesu mire.

ORFEO :

Ako s tebe
grad od Tebe
bi sazidan slatkom lirom;

485

490

495

500

505

510

divje ljudi
vrle čudi
ja naučih živjet s mirom. 515

ANFION :

Ja mojima
građanima
put ukazah, s kijem se u skladu
bez sumñive
smeće žive
u rodnomu lijepu gradu. 520

ORFEO :

Izvrsniji
i mirniji
građanskoga od života
ki vesela
živu sela,
gdi stoji prava svud dobrota. 525

ANFION :

Tvrđi gradi
od čeladi
vladani su puni znaña,
a neznanih
u selanijeh
nije kreposna djelovaña. 530

ORFEO :

Smeća i zloba
svako u doba
združena je s gradovima;
sred dubrava
blaga i prava
svoje stañe čelad ima. 535
540

ANFION :

Sred gradova
nije vukova
ni nemile srde druge;

a pastijeri
od zlijeh zvijeri 545
sve primaju jade i tuge.

ORFEO :

Ľudi Ńtetni
i neumjetni,
često grade ki vladaju,
sve najgore 550
zvijeri od gore
svom naravi dobivaju.

ANFION :

Lijepe i mile
gradske vile
sunčanoga pune uresa, 555
svom dobrotom,
svom ljepotom
boŃice su od nebesa.

ORFEO :

Lijepos draga
i ćud blaga 560
od mladahne pastijerice
pridobiva
i nadsiva
često gradske sve diklice,

ANFION :

Posred grada 565
lijepa i mlada
rodila se moja vila,
ka krepostim,
ka mudrostim
Paladu je pridobila ; 570

ne su oći
od istoći
ponosite dvije danice,
svijetlo ćelo
i veselo 575
dvor nebeski, sunce lice,

ORFEO :

U dubravi
 dni boravi
 Euridiče ma izbrana,
 gizdavija 580
 i milija
 od ke lijepa nije Dijana;
 svijetlo zlato
 i bogato
 ne su izvrsne rude kosi, 585
 čisto krilo
 mliko bilo,
 posred usta rusu nosi.

Hiron pjeva pod arpu:

Ni gradovi, ni dubrave,
 ni hvalena jesu sela, 590
 gdi mladosti nije zabave
 na kreposna vrijedna djela.

Nastoj živjet časno iz mlada,
 od isprazne dalek lasti,
 porodnoga mjesta i grada 595
 želi uživat prave časti.

Nijedna boļe stvar ne nuka
 plemenito na čineće,
 vrijedna i dobra ko nauka
 i kreposno odhraćeće. 600

Zaludu je svoje stare
 duzijem redom na svem svijeti
 brojiti svijetle gospodare,
 a nevrijedno pak živjeti.

Vas, vitezi plemeniti, 605
 ki čim s plavim lijepom grete,
 za zlaćeni run dobiti,
 svijetla od zlata čas ištete;

ne toliko slavnijeh djela
 krv kraljevska svud spjevana 610
 u viteštvu šle naprijeda,
 plemenita koli odhrana.

Vidim, gdi vas u radosti
svijet pripijeva po sve vike
prave izgleda svijeh kreposti 615
silna mora dobitnike;

vidim, gdi je plav hrabrena,
s kojom živu naši uresi,
najposlije prinesena
među zvizde od nebesi; 620

svijetlijeh kraļa gdi sinovi
i visocijem rodod bani
čestiti su vitezovi
od zlatnoga runa zvani.

SVI TRI U JEDNO :

Tko kreposno žive i radi, 625
od svijeh hvalen, drag svakomu,
čas neumrlu sebi gradi
i svom gradu rodjenomu.

KOR OD ARGONAUTA :

Svako u doba hvalen veoma
prislatki će bit Orfeo, 630
prvi u sela ki pitoma
divju čelad jes priveo.

Ne mañe ćeš, Anfione,
ti steć slavu pod nebesi,
gradske mire i zakone 635
ki najprvi našo jesi.

A i Hirona vrijedno svoje
uzvisitće djelovañe,
ki hrabrenijem mlacim poje,
što je junačko dugovañe. 640

Nu je veću čas dobio,
ki sred starijeh davnijeh vika
najprvi je sjedinio
s vjerenicom vjerenika.

Da ne iznađe on vez ovi, 645
ludska narav kijem se vlada,

odkud sela i gradovi
na svijetu bi bili sada?

Od kakve bi čovjek cijene
bez sve ljubimogo biti,
bez pomoći, bez odmjene,
bez razblude sve na sviti?

650

Kakva li bi mlados bila
lijepe dikle, koja uza se
ne ima svoga draga i mila,
s kijem mlada hna zabavlja se ;

655

ki je miso ne izbrana
i požuda slatka i prava,
pokoj, rados, štit, obrana,
ures, dika, čas, i slava?

660

Još da . . . . .
samo da se među nima
mlad i mlada ne ugađaju
krepke vjere zakonima.

Bez jedinstva, bez ljubavi,
što bi bili, boga cijeca,
neg li suh pañ u dubravi,
ali ugasla jedna svijeća?

665

Kako je žednu voda hladna,
kako je trudnu sanak zorni,
kako je žemba mirna i skladna
ludem pokoj razgovorni,

670

od vječne je pače slave
rajski život i blaženi,
dva mlada hna ki borave
vjernijem srcem zalubjeni.

675

Među onijem, ki uzroci
od kreposnijeh djela jesu,
i dobara iznašaoći,

od koristi ka vječna su,
u neumrloj živjet hvali
i mi ćemo po svem svitu,
ki smo prvi sazidali
plav od Arga glasovitu,

680

666. boga cijeca] u rukopisu sa svijem jasno: boga rjecha ili treba: toga cijeca?

da se u našu krepos more 685
 ljudski narod izgledati,
 i brodeći siñe more
 nove zemlje odkrivati.

ČIŇENJE DRUGO.

IPSIPILE, POLIPSO, DIKLICE.

IPSIPILE:

O diklice plemenite,
 ke nad diklam svim od svita 690
 pohvalene svud slovite
 kroz činjenja glasovita;

kijeh najveće jes vesele
 bojno i trudno djelovati,
 i mješte igle i kudjele 695
 kopje i teški mač vladati,
 kažuć ljudskoj oholasti,

da junačke i hrabrene
 i za oružja i za vlasti
 podobne su vješte i žene — 700

čuste ko gñev valoviti
 dotjero je danas odi
 skup viteza plemeniti,
 ki run zlatni steći hodi;

kako blago, kako milo 705
 moliti se nam poslaše,
 je da bi nam drago bilo,
 šñim desnice združiti naše,

i na ovemu da otoku
 koji god bi dan postali, 710
 dokle srgbu svu žestoku
 rasrčeni smire vali.

Kad zle misli ne imaju,
 a bi doć im odi sila,
 ja bih nima, što pitaju, 715
 s drage voļe dopustila.

Hrabrena je srca djelo
 i prid svijetom vječne od dike,

lubežljivo i veselo
 primat na stan svoj putnike. 720

Vašu želju i ćutjenje
 izrecite sad slobodno,
 ako moje govorene
 nije vam drago ni ugodno.

O Polipso mudra i znana, 725
 u svijeh tvojijeh svjetijeh koja
 od svake si nas slušana,
 reci, ka je miso tvoja?

POLIPSO:

O kralice Ipsipile,
 o gospođe naša draga, 730
 hvalim, što si ćudi mile
 i naravim tiha i blaga;

nu primiti na sve stane
 gosta, od tebe veći ki je,
 od ćeladi mudre i znane 735
 i pametne djelo nije.

Mladijem diklam navlaštito
 s plasijem mlacim govorene,
 to je njih prikor, to je oćito
 njih pošteña izgubjenje. 740

Djevojćica, ka je rada
 da sramotan glas ne steće,
 od ćovjeka plaha i mlada
 uklaňa se tja daleće.

Kakvu družbu među nima 745
 plam i suha slama imaju,
 tać s mladićim obijesnima
 mlade dikle štetne ostaju.

Himbeni su ovo ljudi,
 jedno misle, drugo ćine; 750
 pod prilikom blage ćudi,
 strah me, da nas ne prihine.

Mnozi od njih roditelja,
 ili oteli s varkom, ili
 pod imenom prijatelja 755
 sve su lubi primamili.

Šnim su u družbi hudi i kleti
grabećega od sjevera
mlaci plahe prem pameti,
ki ne znadu, što je vjera.

760

Nim su drage grabše i plijene,
ko njih ocu, ki nemio
kćercu je kraļa od Atene
Oriciu ugrabrio.

Što Poluće, što Kastore,
kijeh porodi kuf himbeni,
u svom srcu mislit more,
neg da našu čas zaplijeni?

K

Koje uzdaće nahodite
u Erkulu silnom, koji
vara dikle plemenite,
i o potjeri njih nastoji?

770

Vjere u Grecijeh nije podpune,
slijede narav zemļe rodne,
kojoj varke i nabune
i smeće su sveđ ugodne.

775

Nikako se smirit ne će,
kad im pristat odi damo,
u gospostvu da smo veće,
i da same mi vladamo.

780

Jedni, koji more brode,
za plijeniti blago tuđe,
kako da se ne uslobode
djelo učinit plijena huđe?

785

Naše ļudi mi poklasmo
cijeć naravi njih nesramne,
er glas od njih uzaznasmo,
da robiñe ļube tamne;

a s grabećijem da gusarim
sadružimo sad desnice,
i silnijem se gospodarim
učinimo službenice?

790

Ne, ne, tako potištena
od nas nijedna ne će biti,
ni svijetloga svoga imena
tamnijem djelom pocrniti.

795

Jedan krat smo mi kušale,
 što je gospodit i vladati;
 vik ne mojmo ove hvale
 već iz ruka ispuštati.

800

Kako uzdrže vrstu svoju
 plemenite Amazone,
 tako u rati i u goju
 oslužujmo mi zakone.

One buduć sve mužove
 izgubile posred boja,
 i ne hteći mlade udove
 tamne izgubit ljeta svoja,

805

na djela se plemenita
 i viteška postaviše,
 treći dio ter od svita
 lijepu Aziju podložiše,

810

sred ke i sada slavne dosti
 drže svijetlo svoje pristole,
 kažuć, u sve da kreposti
 od ljudi su žene boļe.

815

Plemenitu i hrabrenu
 i mi krepos njih slijedimo,
 i neumrlu čas i cijenu
 s bojnijem djelim dostignimo,
 ter ukaž'mo svemu svijetu
 sa svijem znañem, sa svom moći,
 da ni u znañu ni u svjetu
 ne mogu nas ljudi proći,

820

i da boļe za vladañe
 diklice su mudre i vrijedne,
 nego pune vuhovaña
 muške glave nepravedne.

825

Tijem pospješno od nas svaka
 oruža se i oklopi,
 ova od ljudi vrsta opaka
 da se isiječe, da se utopi;

830

s kopjem, s mačim, i strijelami,
 sve satrimo pleme priko;
 ne će odoljet moći nami,
 da ih je sto krat onoliko.

835

IPSIPILE :

Vitezove oružane
tako lasno pobit nije,
što se s prva s obje strane
krv velika ne prolije.

840

JEDNA OD DIKLICA :

Neka od krvi teku rike;
vječnu ćemo čas dobiti,
kad gusare hude i prike
sve budemo pogubiti.

845

Da prostimo život nima,
koju bismo čas imale,
bivši našijem mužovima
nemilosnu smrt podale?

Ti među nam, o kraljice,
nijesi dobro učinila,
buduć živa iz desnice
oca tvoga ispustila.

850

IPSIPILE :

Nijedan dobar sud na sviti,
nijedan razlog nije bio,
dragu ćaćku krv proliti,
ki je mene porodilo;

855

i kako sam bila onada
milostiva u tom dilu,
uzela bih tako i sada
ćud kazati blagu i milu;

860

nu da nijedna vas ne cijeni,
da ovo velim ja od straha,
i da bježim trud općeni,
ne . . . . . :

pripravna sam svako u vrime,
ili sama, ili u jedno,
pod oklopjem junačkime
srce ukazat bojno i vrijedno.

865

Tim se hrlo pripravimo,
za uputit se sve kolike,

870

sej viteze da gonimo
ko najgore protivnike.

U toliko, vi ljubjene
dvorkińice me čestite,
ko ste iz mlada naučene,
sada tančac učinite;

875

dvije najmlađe na izmjenu,
čim ostale budu igrati,
žensku ćete čas i cijenu
skladnom pjesni pripijevati.

880

Ovdi se čini tančac u prilici od boja.

DVORKIŃICA 1. :

O kreposne,
o ponosne
dikle od Lemna hrabrenoga,
čim hudima
mužovima
vlas iz ruka ugrabiste.

885

DVORKIŃICA 2. :

Dosle žene
svud cijeńene
izvrsnije bjehu od ljudi
svom dragoćom
svom blagoćom
dobrostive mile ćudi;
vi kažete,
čim slovete
vrijednijem djelim punijem slave,
da i znańem
i vladańem
nadhodite muške glave.

890

895

DVORKIŃICA 1. :

Ako mila
je stvorila
narav ženu i čovika,

900

da uživaju,
 da vladaju
 skladni umrla sva kolika;
 kako biti 905
 stvar na sviti
 može prava i razložna,
 da naredna
 dikla vrijedna
 hudu vojnu jes podložna? 910

DVORKIŃICA 2. :

Oko desno
 nije uresno,
 gdi lijevoga oka nije;
 ni veselo
 ljudsko tijelo, 915
 ke ne ima ruke dvije:
 tač ne mogu
 po razlogu
 bit hvalena ljudska djela,
 gdi hrabrena 920
 mudra žena
 ne ima prava svoga dijela.

DVORKIŃICA 1. :

Mnogi od ljudi
 zle su čudi,
 i nesvijesne i himbene 925
 nim su mile
 varke i sile,
 smeće, ubojstva, grabše, i plijene.
 Tijeh vrlina,
 tijeh krivina 930
 malo je ženskoj u naravi,
 ka tišinom,
 ka milinom
 najveće se gizda i slavi.

DVORKIŃICA 2. :

Hude i prike 935
 sve bojnike,
 priko morske koji vode
 gusariti
 i plijeniti
 i naš pokoj smetat hode, 940
 sve satrimo,
 sve pošlimo
 pod junačku našu sablu,
 i grabeću
 i mrzeću 945
 užežimo njih korablu.

IPSIPILE :

Dosta je veće, drage moje;
 lijepi tanac ustavite,
 ter na prava djela i boje
 sve se hrlo pospješite. 950

Gvozđjem i ognem oružana
 na plav Argo svaka hrli,
 da se iz našijeh goni strana
 ovi od ljudi narod vrli.

Ipolite vrijedna moja, 955
 ka vrh inijeh svijeh diklica
 i sred mira i sred boja
 ljubjena si ma družica,
 poklisarom Jazonovim
 od moje ćeš strane riti, 960
 da mu prid svim vitezovim
 ovo budu navijestiti:

ko god s tobom od junaka
 mač na bedri za čas paše,
 i djeluje djela jaka, 965
 i bojnoga koňa jaše,
 kraljica vas Ipsipile
 na viteškom semu kraju

- i ne druge bojne i mile
na rat smrtni pozivaju, 970
ter s oružjem sve spravne su
vami danas ukazati,
vrijedne dikle da dobre su
i podobne svijet vladati,
pače od veće da je cijene 975
jedna žena svijesne čudi,
neg pameti potištene
sto zločestijeh tamnijeh ljudi;
tim ili se šnima bijte,
ili puni svi prikora 980
naše iz zemlje tja bježite
s vašijem Argom priko mora.
A mi, smiona družbo, veće
oružat se pospješimo,
čas i dika naša ne će, 985
da krzmamo i da cknimo.

DIKLICE :

- Mudro veliš, o kraljice,
sad si svemu puku mila;
od kraljevske djevojčice
kraljevska se prose dila. 990

KOR :

- Pravedno je, da se svudi
po svijeh zemlah, priko mora,
glasi u jedno našijeh ljudi
i krivina i pokora;
da zloćudni ljubovnici 995
prime nauke vjekovite,
u kakvoj se drže dici
lijepe dikle plemenite,
i da jedna, ka je tebi
srce svoje darovala, 1000
i drazijem te jes na nebi
gospodarom izabrala,
ka te dvori, ka te uživa
za najdraže sve vesele,

- na uzdano ka ti odkriva 1005
sve potajne svoje žeļe,
sve vjernosti na uzdarje
ne ima biti pogrdjena,
i, što teška prem nekar je,
nemilosno privarena. 1010
- Čovjek, ki bit hvalen ļubi,
i živjeti bez zabave,
razložno je, da svu ļubi
vjernu drži na vrh glave.
Kakav svijeća da sunčana 1015
ures poļu nebeskomu,
tako je druga lijepa i znana
od uresa drugu svomu.
- U ļudskomu nosi licu
srce slično bijesnoj srđi, 1020
zaručenu svu družicu
i gospoju ko pogrdi;
za što kako muž neharni
da pedepsan zlo ne bude,
ki hotinstvom vjeru ckvrni 1025
i nečiste tjera blude?
- Mudra dikla u svom drugu,
ki je sva ļubav ne na svitu,
zloću i nesvijes svaku drugu
može trpjet i podniti, 1030
u rasrđbi nu je ognenoj,
iz pameti pače izlazi,
na bludnici potištenoj
promijeņena kad se upazi.
- Tijem s našega neka izgleda 1035
vjerenici plemeniti
uzmu nauk u naprijeda,
vjernijem ļubi vjerni biti;
pače neka dikla svaka
tvrdo gleda ka se vjeri: 1040
koga pekne zmija opaka,
i maņe se boji zviјeri.

ČIŇENJE TREĆE.

JAZON I DRUŽINA S VIJENCIMA OD DOBITJA I OD IGARA.

JAZON:

O vitezi plemeniti,
lijepo ste se vi podnili,
i dan ovi svim čestiti
lijepijem igram proslavili. 1045

Razlika je bila mala
od jednoga do drugoga,
nu je neumrla svijeh hvala
s bojna igraña viteškoga. 1050

Svaki od vas toga cijeca
vrhu časti ne izrečene
lijepijem darim, ko se obeća,
darovan je sada od mene.

Vi darove, ke nosite, 1055
i s darovim dobru voļu,
lijepijem redom izredite
po ravnomu semu poļu.

Pak vi, ki ste odredjeni
pametari svačije dike, 1060
u dostojnoj svakoj cijeni
proglasite dobitnike.

Razložno je i pravedno,
da u besjedi svijeh jezika
djelovañe bojno i vrijedno 1065
slove slavnijeh zatočnika.

Ali Elkion i Nestore
poklisari gredu ovamo;
počekajte, ñih govore
da najprije poslušamo. 1070

ELKION I NESTORE POKLISARI, JAZON I DRUŽINA, ERKULE

NESTORE:

O vojevoda naš primili,
ko tva žeļe vlas visoka,
pomñivo smo mi hodili
priko svega sega otoka.

Mjesto se ovo Lemno zove, 1075
 ognenoga stan Vulkana,
 za nebeske gdi bogove
 oružja su sakovana.

Ni sred grada, ni rusaga, 1080
 kako znamo da bi prije,
 muške u nemu glave i traga
 ni za čudo vidjet nije,

od osvetnijeh za što žena
 cijec zločinstva i zle čudi
 ljudska vrsta sva pobijena 1085
 u način je veomi hudi.

Lijepa kćerca Toantova,
 Ipsipile dikla mlada,
 kralica je sad njihova
 i mudro ih veomi vlada. 1090

Ona u gnivu općenomu
 tiha srca i pameti
 sama dragom ćaćku svomu
 nije život htjela uzeti;
 cijeca toga blaga i mila 1095
 koliko se bole more

i nas jutros jes primila
 u kraljevske svoje dvore,
 i hoteći za jedno s nami,
 ki želimo, mir sklopiti, 1100
 s ostalijem se družicami
 nije mogla pogoditi.

Sve kolike tim spravljaju
 viteški se oružane,
 da odovle nas tjeraju, 1105
 i da zemlju svoju brane.

Samovolne, plahe, obijesne,
 diklice su sej hrabrene,
 ali zdrakom slike uresne
 luveno ti srce plijene; 1110

nu kralica Ipsipile
 jak božica od nebesi
 dragoćom se krvi mile
 nad sve ine gizda i resi.

Rane u licu ruse i lire, 1115
 ona od zlata ima kosi,
 iz usta joj med izvire,
 u pogledu sunce nosi.

Plemenita zatočnica,
 za sve u riječi lubežljiva, 1120
 s mnoštvom bojnijeh od diklica
 svijeh na smrtni rat poziva;

za to ili se odijelimo
 priko mora s našom plavi,
 ili činit pripravimo 1125
 s plasijem diklam boj krvavi.

JEDAN OD ARGONAUTA:

Ne znam, ka je čas i dika,
 da mi, koji svud slovemo
 ko najbolijeh cvijet bojnika,
 s mladijem diklam boj bijemo? 1130

Tim za ruke u njihovu
 krv nejaku ne okrvavit,
 potreba je zemlju ovu
 i ova mjesta nam ostavit.

Sad se na plav uklonimo, 1135
 za ne steći sej nehvale,
 dokle vrijeme izprežimo,
 za moć brodit morske vale.

ERKULE:

Kad se na plav ukloniti
 ko mu drago mi budemo, 1140
 glas prikoran po svem sviti
 ovijem bijegom dobitćemo,

da mi, ki smo svud držani
 za najbolje zatočnike,
 koji srde i nemani 1145
 satiramo vrle i prike,

i ki silnijeh množ junaka
 dobili smo i posjekli,
 isprid mladijeh djevojaka
 sramotno smo da utekli. 1150

Cijeć potjere pače ove
one bi se sveđ hvalile,
da najbolje vitezove
na boju su pridobile.

Tim nikako nim ne damo, 1155
da se diče ovoj časti,
neg ih odi dočekamo,
za u prikor ne upasti.

Nu ako nas žela nije, 1160
da se našijeh od desnica
na tle rusa krv prolije
od mlađahnijeh zatočnica;

kad im poznat učinimo,
da u junaštvu mi smo prvi,
nazad ruke nim svežimo 1165
bez ubojstva i bez krvi,

ter svezanijeh tač rukami
priko morske vode siñe
našijema ih ljubovcami
odvedimo za robiñe. 1170

Većoj ćemo bit u cijeni,
kad ovako njih stečemo,
neg li kada run zlaćeni
Eti silnom kraļu otmemo.

Nu stražani s gore gredu 1175
što god novo nam kazati,
čujmo njih glas i besjedu,
za boļe se moć vladati.

ISTI I GLASNIK S GORE.

GLASNIK:

S mačem, s kopjem, i strijelami,
o vitezi, silna i jaka 1180
grede vojska suproč nami
oružanijeh djevojaka.

U glas jedan sve vikaju:
da pobije, da se isiječe,
brañenomu našem kraju 1185
nemir nosit tko dotječe.

Sve su stasa junačkoga,
sve hrabrene, nigda prije
čuda vidjet ovakoga
zgodilo se meni nije. 1190

Za brijegom su jedne ovezim,
sad će na ovom mjestu biti,
s najbolijema ko vitezim
spravimo se šnima udriti.

Jedne gnevne i nemile 1195
put korable naše slavne
s ognem su se uputile
užeći je hrle i spravne.

A prem evo od onuda 1200
jedan glasnik s plavi grede,
dihajući jedva od truda,
rađen, krvav, slike blijede.

DRUGI GLASNIK S MORA:

Vrijeme zaman što trajete?
Poginut smo svi gotovi;
o hrabreni vitezovi, 1205
amo u luku svi tecite.

Zatočnica bojnijeh sila
s britkijem gvozdjem, štetnijem plami,
ugrabit je naripila
i užeći Arga nami. 1210

Pomorci su jedva utekli
od njihova prika gneva,
i usiljeni s kraja odsjekli
sve kolike veze od drijeva. 1215

Ali jedne njih srdite, 1215
kako nije izrijet moći,
jak lavice skaču i prite
na n po moru plovom doći.

Navalile jedne s kraja 1220
bez pristanka strijelat jesu;
mirna u plavi nije stupaja,
po noj strijele neizbrojne su.

Ja, na vrijeme ki se bio
nijasam s družbom sahraniti,

ovi sasma glas nemio 1225
 doteko sam vami riti,
 i bježeći priko brijega
 bjeh od oštre rañen strile,
 da ne dođem bez biljega
 od vrline njih nemile. 1230

JAZON :

Hod'mo na plav, družbo, ureda
 pedepsati dikle smione;
 ali ohole pune ijeda
 s brijega gredu na nas one.
 Svi se strane uklonite, 1235
 da čujemo što će riti,
 viteški se pak spravite
 od njih sile osvetiti.

KRAJICA IPSIPILE S VOJSKOM OD DIKLICA, JAZON I DRUŽINA.

JEDNA DIKLICA :

Tužni mlaci, ka žestoka 1240
 čes i sreća vas donije
 vrh našega sega otoka,
 gdi čovjeku stana nije?
 Ne znate li, da sred ñega
 mi poklasmo bez zabave
 od djeteta najmañega 1245
 do najsjeđe muške glave?
 Tako i ruse glave vaše,
 za sve oklopjem utvrdjene,
 od ruke će bojne naše
 pastit s trupom razdijelene. 1250
 Tim za ne bit svi pobijeni,
 na tle oružja sva vrzite,
 ter odovle podniženi
 s vašijem Argom tja bježite.
 Vaše ćemo mače i kopja 1255
 posred crkve objesiti,
 i ugrabjena vami oklopja
 ovijem pismom naresiti:

ova kopja, ove mače,
s oklopima bojnijem ovim, 1260
dikle oteše od svijeh jače
naj jačema vitezovim.

PJEVA SE:

Tužni mlaci, ka žestoka
čes i sreća i t. d.

JEDAN OD BOJNIKA:

Ka nepamet vas potače 1265
krit oklopjem svijetlo lice,
i vladati kopje i mače,
o razbludne zatočnice.

Dajte oružje vitezima,
a, čijem srca zanosite, 1270
odjećam se uresnima
i biserim naresite.

Sviono ruho mješte oklopja
ima biti vaša žela,
a u mjesto mača i kopja 1275
tanka igla i kudjela.

Nu za sve ste prsi bijele
bez razloga bez nijednoga
tvrdijem gvozdjem naresile 1280
bojna oklopja junačkoga,

nijedna ne moj posumniti,
ni promisli u pameti,
da će ubijena od nas biti
i od našega mača umrijeti;
svezatćemo nazad vami 1285
ruke, kom vas dobudemo,
da vas našijem ljubovcami
robiñice povedemo.

PJEVA SE:

Ka nepamet vas potače i t. d.

DRUGA OD DIKLICA:

Prije će našu svu koliku 1290
crna zemļa krv popiti,

nego ćemo sužne viku
i robiće vaše biti.

Ali u komu jadu i trudu
bitće vaše majke i lubi, 1295
uzaznati kada budu,
da vas ženski mač pogubi.

Još da vi nas dobudete,
kako ste se zahvalili
malu slavu tijem steć ćete, 1300
što ste žene pridobili;

a mi kad vas dobijemo,
po sve svijeta četir strane
pohvaľene biti ćemo,
i od svakoga pripijevane; 1305

glasit će se po sva lita,
ko najboljih množ junaka
bi sramotno pridobita
od mlađahnijeh djevojaka.

PJEVA SE:

Tužni mlaci i t. d. 1310

DRUGI VITEZ:

Vi ljepotom svijetla lica
nas možete pridobiti,
a u junaštvu od desnica
sve se nami pokloniti.

Našom rukom pridobita 1315
svaka se od vas srećna zovi,
er najbolji svega svita
dobitće vas vitezovi.

Ali što će tašte riječi?
Pomagate vi se nima; 1320
krepostan se vitez dići
bojnijem djelim, ne riječima.

PJEVA SE:

Ka nepamet vas potaće i t. d.

TREĆA DIKLICA:

Od vas mi se ne strašimo
ni u riječih, ni u dilu; 1325

pristupite, da se udrimo,
i kušamo vašu silu.

JAZON:

Sva se vojska ne udaramo;
izaber'mo među nami
strane po pet, ki se imamo
za svijeh inijeh udrin sami. 1330

IPSIPILE:

Mi smo spravi, ko hoćete
junački se s vami udrin,
nu se vele vi ne ćete
ovijem bojem pohvaliti. 1335

O hrabrena Ipolite,
o kriposna Dejdamija,
o bojnice glasovite
Antiope, Marpelija,
kad svom inom družbom smionom, 1340

vaša mlados sa mnom ima
boj s hrabrenijem bit Jazonom
i s njegovijem vitezima;
ukažite, ako ikada,
na junačko vaše lice 1345
da junačke budu sada
odgovorit i desnice.

JAZON:

O hrabreni Telamone,
o Erkule, o Peleo,
o kreposti pun smione 1350
glasoviti svud Tideo,

s bojnijem ćete diklicami
pored sa mnom vi se udrin;
vitezi ste, drugo vami
nije potreba besjediti. 1355

Ipsipile, svijeh kraľica,
jake rijeći i desnice,
bitće moja zatočnica;
vaše bojne ne družice.

IPSIPILE :

Drago je nami svijem kolicim 1360
 i mnoge su naše sreće
 boj bit s takijem zatočnicim ;
 na junačka djela veće.

Odi činu među nima morešku s mačima.

JAZON :

O kralice plemenita,
 ja neumrle slave radi 1365
 u razlicijem stranam svita
 s nebrojnom se bih čeladi,
 nu takoga zatočnika

nezamjerih nigda prije,
 ko viteška tvoja dika 1370
 junački se siječe i bije ;

za to, ako posred rati
 blage molbe mjesta imaju,
 i glavni se veće krati
 neprijatelji umaļaju : 1375

i ti nam se dostoj odi,
 i hrabrene tve družice,
 lubežljivoj u slobodi
 odkrit svijetlo vaše lice,
 neka očito svi gledamo, 1380

čije od ruke, ili umriti
 na viteškom poļu imamo,
 ili koga pridobiti ;
 a mi odkrijmo, družbo moja, 1385
 naše obraze toga prije,

strah i sumna da nikoja
 diklicami vrijednijem nije.

JEDNA DIKLICA :

Ne samo smo mi spravjene
 tvrdo oklopje dignut s čela,
 neg naprave sve gvozdene, 1390
 kijem se svaka nas odjela,
 ter nijednoga bez oklopja
 kad budete nas poznati,

i na mače i na kopja
junački se s vam rvati; 1395

i ako dosta nije jedan,
i srca je prem strašiva,
ter se ćuti malo vrijedan
doći svakoj nas protiva,
ne šted'te se na svakoju 1400

doći dva, tri, četvorica,
kreposna je naša u boju
odoljeti svijem desnica.

IPSIPILE :

Tašte riječi ostavimo,
o ljubene me družice, 1405
ter bez nijedne smeće odkrijmo
slavnijem mlacim naše lice.

Odkrivam se ja najprva,
kraljeviću plemeniti,
neka budeš, s kijem se rva, 1410
u priliku sad paziti.

JAZON :

Koja se ovo svjetlos rađa
iz sunčanijeh tvojijeh oči,
momu srcu draža i slađa
neg li sunce od istoči? 1415

Što nije mogla tva desnica.
o kraljice lijepa i mila,
zdrak djelova tvoga lica,
kijem si mlados mu dobila. 1420

Od ruke se tve ne branim,
evo t' na dar mača moga;
da ja tebe nime ranim,
ranio bih mene istoga.

Ili glavu odsijeci mi,
moja lijepa zatočnice, 1425
ili blago ukaži mi
i smireno tvoje lice.

IPSIPILE :

Da odsiječem glavu tebi
u bojnomu prikom ijedu?
Ne bješe je kazat trijebi, 1430
drag viteže, mom pogledu.

Obraz i riječ tva medena
većma me je pridobila,
neg junačka i hrabrena
bez izgleda tvoja sila. 1435

Tim ne samo boja ovoga
podavam ti ja dobitje,
neg kraljestvo srca moga
i sve ostalo moje bitje.

Gospodar si ti ljubjeni 1440
moje glave i života,
zapovijedaj što hoć' meni,
svezala me tva dobrotu.

O bojnice plemenite,
izabrana družbo moja, 1445
na tle oružje tja vrzite,
odi veće nije boja;

jedovito srce opakom
za jedno sa mnom svaka ostavi,
ter viteze lijepe ovako 1450
lubi, dvori, hvali, slavi.

DIKLICA PRVA :

Mudro veliš, o kraljice,
djelo tvoje sve slijedimo,
misli naše i desnice
s vrijednijem mlacim sadružimo, 1455

koji ako se nam dostoje
bit ljubjeni vjerenici,
čas najveća naša to je,
pače u vječnoj mi smo dicit.

JEDAN OD ARGONAUTA :

Tko je od tvrda gvozdja i stijene, 1460
o gizdave zatočnice,

da vas ne će za ljubjene
i za drage vjerenice?

Rajskijem licem i dobrotom
svi smo vašom pridobiti, 1465
sa svijem srcem i životom
pripravni smo vas ljubiti.

IPSIPILE :

Skladna ovako svijeh odluka
nije bez više zapovijedi,
odi radi božija ruka, 1470
ovako se gori odredi;

tim pokli ste odlučili,
o kraljevski zatočnici,
biti druzi naši mili
i ljubjeni vjerenici, 1475

sve vam skupno zahvaľamo
sa svijem srcem i pameti,
i naše vas uzimamo
gospodare na sem svijeti.

JAZON :

O diklice plemenite, 1480
svakoga je od nas žela,
da vi nami gospodite,
kako uzroci svijeh vesela.

Ti kralice lijepa i znana,
protivnice lijepa moja, 1485
od sada ćeš bit izbrana

ma kralica i gospoja,
a družice tvoje mile
bitće drage vjerenice
istijeh mladac, kijeh bile 1490
do sada su zatočnice.

Družbu ostalu moju i tvoju,
kako sreća njih dopade,
sadružimo u pokoju
s vrijednijem mlacim dikle mlade. 1495

IPSIPILE:

Ko želite sve će biti
u podpunu miru i skladu,
vjere ćemo tej svršiti
brzo u Lemnu lijepu gradu.

Jedna od mlađijeh dvorkińica 1500

pođ' naš ovi mir objavi
družbi ostalih zatočnica,
ke boj biju s Argom plavi,
ter im reci da ustave
jedovite misli prike, 1505
i dvoriti da se sprave
lijepe i mlade vjerenike.

JAZON:

Također će, družbo moja,
na plav jedan vas otiti,
i našega svrhu boja 1510

svijem pomorcem navijestiti,
da se smire, da ne imaju
od ničesa sumńe i straha,
i da samo plav čuvaju
od silnoga mora plaha. 1515

A i mi ćemo brzo k nima,
čijem će sasma mirni ostati,
s vjerenicam ljubjenima
na korablu došetati.

A vi ostali, družbo, sada 1520
i nas i vas proslavite,
i za biljeg mira i sklada
s diklam tanac izvedite.

Ti Hirone, i Orfeo,
i Anfione glasoviti, 1525
kroz glas meden i veseo
nastojte nas veseliti.

Našu sreću i namjeru
slav'te sve što boļe znate,
i vitešku našu vjeru 1530
skladnijem pjesni pripijevate.

IPSIPILE:

O družice moje izbrane,
i vi pojte vaše pjesni,
neka je rados s obje strane
i vesele i luvezni. 1535

Argonauti i diklice vode tančac i pjevaju na izmjenu.

ARGONAUTI:

O bojnice,
zatočnice
urešene rajskom dikom,
Lemnijade
dikle mlade, 1540
svijetle djelim i prilikom,
vi nemile

pripravile
bjehote se dana ovoga
nas dobiti 1545

i pobiti
posred grada junačkoga;
sad se spravi
u ljubavi
naše od družbe vas svakoja 1550

pridobita
sred čestita
luvenoga biti boja.

DIKLICE:

O hrabreni,
o hvaleni 1555
kralevići plemeniti,
pripijevani

i poznani,
gdi god žarko sunce sviti,
s bojnomo vlasti 1560
u oholasti

vi danaske posred rati
pridobijene
zarobjene
hotjahote nas vezati; 1565

sada svaki
kroz vez jaki
naše vjere temeljite
u radosti
i u dragosti
svezani se bit spravite. 1570

ARGONAUTI:

Tihoća je,
dragoća je,
i ljepota vaša mila,
našu družbu 1575

vam na službu,
lijepe dikle, ulovila;
s ne izrečenom
za to scijenom
ostaćete slavne svudi, 1580
er junake
jeste ovake
pridobile tihom ćudi.

DIKLICE:

I vi blagom
slikom dragom 1585
i besjedom vašom milom

nas dobili
i smirili,
ne junačkom jeste silom.

Među ostale 1590
vaše hvale

ni ova mala ne će biti,
što s milinom
i tišinom

biste jaci nas dobiti. 1595

U JEDNO ARGONAUTI I DIKLICE:

Stvari slađe
ne iznađe
majka narav na sem svitu

draga od veza,
kijem viteza 1600
vjera i diklu plemenitu;
uzmnožnima
gradovima
kreposne su vjere straža,
vjere čine 1605
draže općine,
vjerami se svijet uzmaža.

A R M I D A.

Rukopis: Armida Dona Palmotića.

Čeľad, koja ulaze u ovo činjenje.

Sreća.

Ubaldo.

Karlo.

Rinaldo.

Armida.

Skup vila.

Sirene.

Nakazni paklene.

PROLOG : SREĆA.

Ja sam ona, ku spovijeda
svijet, obilna mnozijem darim,
sreća, ke vlas zapovijeda
svijetlijem kralim, vedrijem carim.

Po naredbi nebeskoga 5
krala dođoh u ove strane,
od kraľestva koje moga
na svijetu su srećne zvane.

Slavni Gofred nebu ugodni 10
s vrijednom vojskom svijeh bojnika
grad postupa, u kom podni
bog smrt prijeku za čovika.

Šnim vas ini zbor viteški 15
hrabreno se rve i trudi,
za podati kroz boj teški
slavnu svrhu svoj požudi.

Koje trude, koje muke 20
svi podnose, za oteti
iz nevjerske silne ruke
srećno mjesto, grad prisveti!

Sam Rinaldo, čas i hvala
sve latinske vojske, odi
ľuvenoga posred kala
izgubjen se vas nahodi.

Svijetlu krunu svijeh viteza 25
sred raskošna bludna zida
razbludami svojijem sveza
vilenica lijepa Armida ;

lijepa Armida, ke na sviti 30
čudna je lijepos i hitrina,
nu ne porod glasoviti
sva nadhodi čuda ina.

Plemenita nu Sirena
kon Eufrate rijeke rodi,
koja od krala bi ljubjena, 35
ki Damaškom jur gospodi.

Sirena ova rajskom dikom
svoga glasa i ljepote
srca mnozijem ljubovnikom
zanosaše i živote, 40

a nada sve mogućega
toga krala smami i stravi,
ki goraše cijeca tega
vas užežen u ljubavi.

Tako ima svoju želju, 45
čijem je dvori i šne uzdiše,
ter združeni u veselu
lijepu Armidu porodiše.

Cajko umrije, a vik koja
suncu odsiva svom lipotom, 50
sve hitrosti znat nastoja
pod svojijem dundom Idraotom,

od kojega bi poslana,
da kroz mile svoje urese
vjernu vojsku od krstjana 55
rani, ustrijeli, i zanese

Tu se učini smeća mnoga
kroz čineća ne himbena,
od Rinalda nu slavnoga
osta i ona zanesena. 60

S prva iđaše na n nemila,
da ga smrti zlom pogubi,
nu ljubena zlatna strila
usili je, da ga lubi.

Tim da je ne tre strah usioni 65
da od ne boжник drag ne uteče,
u otok ga ovi doni
od viteza svijeh daleče,

gdi sagradi zid veseli
vrh visoke strme gore, 70

ka se okolo snijegom bijeli,
a vrsi joj cvijećem gore.

Tvrda ograda od svih viša
sapletene i zgusnute
sred zahodna okoliša

75

zdrži u sebi mnoge pute;
pute pune straha i tmina,
kraja i srijede ki ne imaju,
čijem bez reda i načina
smeteno se izvijaju.

80

Posred oble ove obzide
rajskoga se puni uresa
perivoji lijepi vide,
u kijeh capte sva čudesa.

85

Svak bi reko, da spuštava,
čim razbludom ovdi zene,
zemlja, dubje, cvijetje, trava,
slatke uzdahe i ljuvene.

Nije grane, nije lista,
ni ružice na livadi,
gdi veselo ljubav ista
sve raskošne ne usadi.

90

U veselu dragom dosti
gledaš slatke pjet slavice,
i razbludne u radosti
celivat se golubice.

95

Nitko ne bi promislio,
da su djela to viliña,
neg naravni način mio
da sve resi i načiña.

100

Čestitoga mjesta u srijedi
s ponositijeh sto prozora
dvor visoka zida sjedi,
kakva vijeku ne bi dvora.

105

Pokovana srebrom vrata
od svih strana ima okolo,
na kih vezi suha zlata
nih uzdrže, skripe okolo.

Kraj lijepoga perivoja
vir izvire bistre vode, 110
usred smijeha i pokoja
smrtni plači gdi se plode.

Ovdi vila lijepa i huda
s dražijem svojijem, koga stravi,
sred raskoša, sred razbluda, 115
sred celova dni boravi.

Ali paklu grad ljubjeni
višni oteti hoće sgara,
i Rinaldo da hrabreni
sve paklene sprave shara; 120

čini da ja strjelovita
priko mora budem doći
po bojnika plemenita
s dvjema dražijem mnoge moći. 125

Ubaldo se jedan zove, 125
ki je obišo segaj svijeta
mnoga mjesta i gradove,
pun mudrosti svake i svjeta;

drugi je Karlo bojna imena,
ki Rinaldu slavnom nosi 130
od vojevode svoga ubijena
mač, ki osvetu lijepu prosi.

Znani starac i pravedni
do je načine lijepa nima,
da slobodit vitez vrijedni 135
iz ruka se silnijeh ima.

Ko će dobit sve kolike
plahe zvijeri, hude otrovi,
po naredbi vile prike
ke čuvaju otok ovi, 140

pridragoga štit kamena
podo im je i prut zlatni,
i lis, ki će kroz smetena
mjesta nima put kazati.

Jučer noćno družu mili 145
zahodnoga put zatvora
za jedno su se uputili,
ja ih čekam na kraj mora.

U toliko s blagom česti
svak poslušā pomno sada, 150
kako ne ima cijele svijesti,
tko u ljubene veze upada;
u svijetlomu paček štitu
s Rinaldom se svak ogleda,
ko s kriposti svak na svitu, 155
ne s lijeposti ore naprijeda.

ČINĀENJE PRVO.

PRIKAZANJE PRVO.

UBALDO I KARLO.

UBALDO :

Pravedno se ljubav slijepa
od ljudskoga zove zbora,
er ne oružje koga cijepa,
ne ima svijesti ni razbora, 160
čim Rinalda, ki svud slove
cijec kriposti sve visoke,
zatvorila jes u ove
nam ne znane sasma otoke,
neka vitez plemeniti, 165
ki je za bojnijeh rođen truda,
sred plahoga ovdi bluda
bude ukopan živ na sviti.
Je li pravo, da hrabreno
srce slavno svijeh bojnika 170
u razbludah zatravljeno
stoji daleko bojnijeh dika?

KARLO :

Ke pučine, koja mora,
moj Ubaldo, družē mili,
tja daleče od tabora 175
krstjanskijeh smo pribrodili!
Nije mogo nitko ini,
nego sreća svojom česti

valovitoj po pučini
u ove strane nas dovesti. 180

Me se srce vik ne nada
staviti na ove tle stupaje;
čini mi se gledati sada
od novoga svijeta kraje.

UBALDO :

Ovijeh strana jošte onamo 185
glas među nam ne prolijeta;
Karlo, jedva mi sad znamo
treći dio svega svijeta.

Nu si čuo, da će vrijeme 190
doć kreposnijeh ljudi obilno,
ki će s plavim hrabrenijeme
ocean brodit more silno.

S ním u družbi sreća mila,
plešuć morske sve valove,
otvoriće jedra bila, 195
za nahoditi svijete nove,

da će jedva moć uprijeti
bistri pogled svoj za nima
glas pun oči, koji leti
s neizbrojnjem sved krilima. 200

KARLO :

Srećna mjesta, koja dati
viteze će svijetu take,
uz kripodne kijeh će zrake
stara kripa pomrčati.

Tko da Erkula tad proslavi, 205
ki u širokom moru plije,
svrhu od puta tijesnu stavi,
da se naprijed proć ne smije?

UBALDO :

Druga kripa, druga znaña,
ukazaće tad pravedno, 210
stat sred kratka da se znaña
ne miruje srce vrijedno.

Čuo si, kako krepka i jaka
plav u moru srećna toli
sunčanoga pored zraka 215
vas će obkružiti svijet okoli;

ko će vjera naša sveta,
neka noj se svak pokloni,
sve novoga zemlje svijeta
uresiti svijem zakoni. 220

KARLO :

Zlo bi bilo, da zabjeni
leže u tminah po sve vike
ludi, od boga ki stvoreni
za nebeske jesu dike,
jak Rinaldo, ki se rodi 225
na visoka bojna dila,
svoju mlados sad provodi
bludne Armide usred krila.

UBALDO :

Zlobna sila, silna zloba
od paklene hude vlasti 230
nemu učini u ovo doba
u ljubene veze upasti,
znajući da su trudne muke,
Jerusalem grad prisveti
bez njegove bojne ruke 235
nevjernikom zlijem oteti.

KARLO :

Ne, ne, stupaj pospješimo
u zahodne tašte zide,
ter viteza slobodimo
iz sužanstva hitre Armide. 240

UBALDO :

Koje ovo zvijeri prike
iz gustoga teku gaja?
Strašne ti su njih prilike
zlijeh nakazni, vrljeh zmaja!

Hude vojske! Škupa grda
 plasijeh lava i medvjeda!
 Strahovitijeh toli srda
 vik me oko ne ugleda.

245

KARLO :

O Ubaldo, prema tebi
 gredu zvijeri sej nemile;
 mač poderi, da te ne bi
 za jedno sa mnom razdrpile.

250

UBALDO :

U nožnicu britke mače
 postavimo; vojska luta
 od tega će uteć pruta,
 za sve ohola na nas skače.

255

KARLO :

Ko pobjegnu? Čudne moći!
 Kaž'mo srce krepko i jako,
 ne može nam vrha doći,
 protiv nami da je vas pako.

260

UBALDO :

Vrijedni starac mudri i znani
 na dijeleću nami ne da
 ovi zlatni prut zamani;
 hod'mo, družo moj, naprijeda.

KARLO :

Koja se ono družba mila
 iz onoga vira otvori?
 Slatke zgode, lijepijeh vila;
 draži ti su njih pozori!

265

Uklon'mo se, družo, strane,
 ne udi nam ovdi stati,
 prilike su njih sunčane,
 mило ih je pogledati.

270

UBALDO :

Ovo su vode one od smijeha himbene,
 gdi na zlo priklone stanuju Sirene,

- ke pojuć prihude šikaju čovjeka, 275
 neka se ne bude probudit do vijeka,
 er umorne netom oči
 bludni i tihi san zatvori,
 huda iz vode družba skoči,
 da te shara, da te umori, 280
 i netom se tko napije
 iz himbenijeh ovijeh voda,
 toliko se paka smije,
 da smrt sebi plačnu poda
 Nu ako ćeš da pazimo 285
 vode i tance njih vesele,
 uši cvijećem zatisnimo,
 prije nego su pjet počele.

PRIKAZAŃE DRUGO.

SKUP VILA KOJE TANAC IZVODE, UBALDO, KARLO, I SIRENE.

VILE:

- O vi, kojijeh sreća mila 290
 na čestite ove kraje
 priko mora jes donila,
 gdi se u miru život traje,
 stupaj se ovdi vaš ustavi,
 da s nam za jedno provodite
 u veseļu i u ljubavi 295
 danke mirne i čestite.
 Ovo je staće od pokoja,
 draga se ovdi rados plodi,
 bez nikakve misli od boja
 pravi se ovdi mir nahodi; 300
 mir ki narod ljudski uživa
 u zlaćena doba ugodna,
 s ludem ljubav kad pribiva
 i vesela i slobodna.

SIRENE KANTAJU:

- Hod'te, hod'te, sred slobode, 305
 hod'te, u miru i u ljuvezni

hladne ispijat ove vode,
tance izvodit, pjevat pjesni.

VILE:

Ovdi vječno primaćeće
s jesenim se vječnom resi, 310
u jedno raste plod i cvijeće,
dar obilan od nebesi.

Svacijem darim blage sreće
srećna se ova poļa diče:
na jednoj grani vojka niče, 315
a na drugoj zrela je veće.

Zemļa gvozdjem ne tegnuta,
u veselju, u radosti,
iz plodnoga svoga skuta.
dava sitne obilnosti. 320

Mlijekom teku slatke rike,
medom rone divji hrasti,
bez pomoći puna dike
loza rađa svoje slasti.

Ovdi blazi sveđ vjetrici 325
bio dan zovu, zoru bude,
medni u dubju čim slavici
poju žubor pun razblude.

Sve što narav mila i blaga
za raskoš ljudske stvori, 330
sred pokoja tiha i draga
u ovemu se mjestu zori.

SIRENE:

Hod'te, hod'te, sred slobode,
hod'te, u miru i u luvezni
hladne ispijat ove vode, 335
tance izvodit, pjevat pjesni.

VILE:

Tvrde štite, mače klete,
ke ste dovre vi nosili,
već slobodno vrc možete,
o bojnici vrijedni i mili, 340

i pod hladom duba ovoga
miru oružje posvetiti,
er bojnici luvenoga
ovdi ćete stijega biti.

Bojno pođe vam postela 345
mekahne će bit zeleni,
da bijete sred vesela
boj prislatki svijem žuđeni

Mi ćemo vas oba odvesti 350
u kralice naše izbrane,
ka blaženom rajskom česti
resi sluge ne poznane.

Ona će vas u svom raju
među verne uzet svoje, 355
kijeh je uzela, da uživaju
slatke i drage šnom pokoje.

SIRENE:

Hod'te, hod'te, sred slobode,
hod'te, u miru i u luvezni
hladne ispijat ove vode,
tance izvodit, pjevat pjesni. 360

VILE:

Hod'te, u boju luvenomu
provoditi vaša ljeta,
dokli u licu rumenom
proljetje vam drago cvjeta. 365

Nu ti kako rusa rana
sva rumena, sva vesela
iz zelenijeh dračnijeh grana
razbludno je procaptjela.

Ona, nad sve zatvorena 370
koliko se mađe kaže,
toliko je već žuđena
i lijeposti ne su draže.

Eto prsi sve rumene
sva do malo kaže gola,
eto udire u se i vene
dika i lijepos ne ohola; 375

lijepos, ku su prije ljubile,
ko priličnu svojoj dicit,
prigizdave lijepe vile
i mlađahni ljubovnici.

380

Tako i život naš umrli
sad prolitan, ziman sada,
na skončane svoje hrli,
sahne, vene, i opada;

i za sve se primaliće
drugo vraća svijetu opeta,
ne može se ljudsko biće
vik na prva vratit ljeta.

385

Ber'mo ranu rusu iz rana,
uživamo u radosti,
dokle je jutro našijeh dana,
ki u čas gubi sve svitlosti.

390

Ber'mo rusu od ljubavi,
i ljubimo sem na sviti,
ko je ljubovnik verni i pravi,
lubeć može ljubjen biti.

395

SIRENE :

Hod'te, hod'te, sred slobode,
hod'te, u miru i u luvezni
hladne ispijat ove vode,
tance izvodit, pjevat pjesni.

400

KARLO :

Vir, vile, Sirene, Armida zla vila
za naše općene štete je spravila;
nu višni u pomoć u družbi svim nami
brzo će vrha doć himbenijem spravami.

UBALDO :

Dijeliše se lijepe vile,
videć da mi ne marimo
tance i pjesni njih primile;
veće se i mi odijelimo.

405

394. sem] u rukopisu nije ta riječ sa svim jasno napisana.

KARLO :

· Strašivoga kod zahoda
već smo blizu, družo izbrani ; 410
lis rastvori, ki nam poda
za vladane starac znani.

ČIŃENJE DRUGO.

PRIKAZANE PRVO.

UBALDO I KARLO, ARMIDA, RINALDO.

UBALDO :

Vidje li visinu prilijepijeh od dvora,
o Karlo, i tminu tmastoga zatvora,
vidje li, ko zbijeni u nem su svi puti, 415
strašivi, smeteni, zahodni, zgusnuti?

KARLO :

Koliko su strašne bile
sapletenijeh puta tmine,
toliko su vidjet mile
pune uresa sej ravnine. 420

UBALDO :

Bistrijuh voda! Draga cvijeca!
Kitna dubja! Lijepijeh trava!
Gizdavoga primaljeća!
Ovdi mir je vas i slava.

KARLO :

Lijepa ovega mjesta u krilu 425
zene i capti svaka dika,
ovdi ćemo hudu vilu
nać za isto i bojnika.

UBALDO :

Pravedne su tve besjede,
eno ih, družo moj gizdavi, 430
među dubjem oba sjede
na zelenoj mekoj travi.

Na višemu lijepa vila
sjedi, a vitez u pokoju
sred mekahna neje krila
naslonio glavu svoju.

435

KARLO :

Nu ti prama rudijeh kosi,
ke ona plete svjetle od zlata,
snježanoga oko vrata
bludni vjetric noj raznosi.

440

Zrcalo joj vitez drži,
gdi ona ogleda svoje lice;
ah, himbene vilenice,
ko ga travi, ko ga prži,
ko s vedroga ne pozora
on ne smeće svoje oči,
ona je nemu svijetla zora,
ona sunce od istoči.

445

Nu ko mu medene celove podava,
i čini da vene s ne lica gizdava!

450

UBALDO :

Pazimo ih, družo mili,
iza dubja skrovna ovoga,
od bojnika stravlenoga
je da se ona brzo odili.

Činićemo ovdi nemu,
kad sam bude, da se ogleda
u svijetlomu štitu ovemu,
ka vlas nime zapovijeda.

455

(Ovdi scena pada i kantaju ovo iza dubja.)

Uživajte o gizdavi
mlaci u cvijet mladih lita,
uživajte od ljubavi
slatka, dobra, i čestita,
dokli vami posred lica
zene trator i ružica.

460

Slatko ti je ljubjen biti
od prilijepe suncu vile,

465

i veselo provoditi
u ljubavi danke mile:
ovo je istini, ovo je pravi
raj na zemlji od ljubavi. 470

Na zemlji je raj istini,
na celove, na razblude,
draga ljubav kad sjedini
dva mladahna, ki se žude,
i u luvenom slatkom dilu 475
da uživaju mlados milu.

UBALDO :

Ove pjesni, hude, otrovne,
čut su s dvora slađe od meda ;
nu su pod nim varke skrovne
paklenoga pune ijeda. 480

RINALDO :

O Armida, ma gospoje,
o razbludo moja mila,
ka si ognene žeļe moje
zlatnijem pramom zatravila,
zrak sunčanijeh vedrijeh oči 485
svrni na me, er je meni
draži od sunca od istoči
tvoj drag pogled i ljubjeni.

Od nebeskijeh tvojijeh dika,
kojijem srce me zamami, 490
ako ne znaš, prava slika
luveni su moji plami.

Tve ljepote slava i hvala,
od ke stvari nije mi draže,
svjetla u mom se srcu kaže, 495
nego tvoga sred zrcala.

Ali ako mrziš na me
svrnut draga zrak pogleda,
tve zlaćene ovdi prame,
tve sunčano lice gleda. 500

ARMIDA :

Ne mo, brače, da te trudi
me ljubavi sumna prika,
tebe srce moje žudi,
ti s' ma žela sva kolika.

Ah, čestite sasma strijele, 505
kojijem ures tvoj me ustrili,
raju duše me vesele,
ľubovniče drag i mili,

ti si pokoj moj žuđeni, 510
srce i život ti mi ote,
zrcalo je pravo meni
ures svijetle tve ljepote.

RINALDO :

Raj obraza vedra tvoga,
gdi se pazi sunce sjati,
sred malahna skla ovoga 515
ne može se uzdržati;

sva je u tebi rajska gizda
i ljepota sva od nebi,
ogleda se posred zvizda,
to je zrcalo pravo tebi. 520

ARMIDA :

O Rinaldo, slika tvoja,
ka me vječnijem plamom sprži,
ovega je perivoja
cvijet najljepši i najdraži;

po tebi je moje biće 525
srećno u srećnoj ovoj strani,
ti si drago me proliće,
ti perivoj moj izbrani.

RINALDO :

Ja sam sluga dike tvoje,
meni je draža na svem sviti 530

530. svem] tako i drugi rukopisi mjesto: sem često imaju.

tva zapovijed, o gospoje,
neg državam gospoditi.

ARMIDA :

Neka družijem sumna huda
čini mislit, brače, o tomu ;
bez nikakve misli i truda 535
ti gospoduj srcu momu.

Nu do čim je sunce milo
na visine od nebesi
od istoka uskočilo,
da svijem zrakom svijet uresi, 540

na običajna moja dila
stupaje ću pospješiti ;
čekaj me ovdi, dušo mila,
brzo ću se ja vratiti,
i za bijeg verni i pravi 545
me mladosti zatravlene,
moj životu, ma ljubavi,
ovi celov primi od mene.

RINALDO :

Pođi s bogom, česarice
zatravlenijeh mojijeh ljeta, 550
čin' da svijetlo tvoje sunce
brzo sine meni opeta.

PRIKAZANJE DRUGO.

KARLO, UBALDO, I RINALDO.

KARLO :

Družo, ono se huda i prika
vilenica dijeli veće,
štit obrni put bojnika, 555
da u nem vidi svoje smeće.

RINALDO :

Koja mi ovo svjetlos siva,
koja oružja ovo zveče,
gdi ovo mlados ma pribiva
od viteza svijeh daleče? 560

Koja me ovo vlas dovela
u ovo mjesto ne poznano?
gdi ste, bojna moja djela,
gdi si oklopje me izbrano?

UBALDO:

Gori Evropa sva kolika 565
i sve Asije strane u boju;
u njih vrijedna nije bojnika,
ki pribiva u pokoju.

Tko god vječnu slavu žudi,
ili je vitez vjere prave, 570
pod oružjem teškijem trudi
palestinske sred države;

ti Bertolda sinu izbrani,
junačkoga izvan zboru 575
sam dni traješ tve zamani
razbludnoga sred zatvora;

ti sam na boj verni, općeni,
kratiš snažne tvoje sile,
o ponosni, o hrabreni 580
zatočniče bludne vile.

Ki san, ka zled, sila koja,
ovdi tebe doć usili;
gdi je vrijedna kripo tvoja,
ka svud slove slavnijem dili?

Pusti, pusti zemlje ove, 585
vojska i Gofred tebe pita,
sreća i dobit tebe zove
na rvaña plemenita.

Hod', bojniče verni, dobi 590
prijeke, udesne, bojne trude,
da boj, počet s tobom ko bi,
po tebi se svršit bude.

Huda vjera i himbena,
kojom kripo tvoja krenu, 595
neka bude sasma strena
po tvu sablju prihrabrenu.

RINALDO :

Ah, što se mlados ma ovako poplesa ?
Ne mogu od srama gledati nebesa.

Ostan'te zlom česti, naprave nemile,
od moje nesvijesti vi ste uzrok sve bile. 600

Bježimo, bježimo sej zemle himbene,
ter hrlo tecimo na boje hrabrene.

KARLO :

Evo t' mača viteškoga,
od hudoga Sulimana
gospodara s nim će moga 605
tvoja osvetit ruka izbrana.

UBALDO :

Paka mu ćeš spovidjeti,
ko mu silni mač posila;
ne momo ovdi veće cknjeti,
gdi pribiva prijeka vila. 610

RINALDO :

Bjež'mo, Ubaldo, iz ovega
zametena tašta zida,
prije nego se hitra Armida
od našega stavi bijega.

PRIKAZANE TREĆE.

ARMIDA sama :

Ovdi ostavih draga moga ; 615
što ovo vidim ? ali nije
u ovom mjestu, jaoh, nikoga ;
gdi je otišo, vajmeh, gdi je ?

Dijelio se, pobjego je,
ovo očitijeh, jaoh, biłega ; 620
ah nesreće hude moje,
što se odijelih ja od nega ?

I mogo se odijeliti,
i žalosnu tužnu mene

ovdi samu ostaviti, 625
da moje s néga srce vene ?

Ne će biti to nikada ;
mojom vlasti, s ke svijet trne,
učiniću hrlo sada,
da stupaje natrag svrne. 630

Mene sila sva goruća
paklenoga jaza dvori,
učinit sam ja moguća,
mrtvo tijelo da govori ;

ja s usionijem zakletvami 635
mogu činit kroz vlas priku,
svijestan čovjek da se smami,
i promijeni ljudsku sliku ;

kada hoću ja, nebeska
žarka svjetlos sva pomrči, 640
daždi, sijeva, grmi, trjeska,
nadmeno se more srči,

plam ne viđen zemlju hara,
grad obilan pođe tuče,
trijes iz vedra neba udara, 645
od svud silni vjetri buče,

rasrdne se kažu slike
zvijezde i mjesec sred nebesa,
nazad teku plahe rike,
zabijena se zemlja stresa ; 650

ja kroz moju silu mnogu
suproć putu od naravi
sunce u istok vratit mogu,
s neba dozvat daž krvavi :

znaće svojom zgodom lutom 655
ko ga izvede moga iz stana !
Razdriješena, raspršana,
zemlju kružim, stresam prutom,

tri krat na istok, tri krat gledam
na zapadne mrkle dvore, 660
strahovitijem ter besjedam
sione izričem sad žamore :

o paklene strašne sjeni,
prijeke sile, lavi vrli,

hude zvijeri, zmaji ognjeni,
ovdi ureda tec' te hrli.

665

Vaša vojska sva kolika
sjedini se u skup kleti,
ter neharna ljubovnika
tijek ustavi, stupaj smeti.

670

Što ovo silni tamni pako
na me riječi ne odgovara?
ke mogućstvo krepko i jako
me poruci sile udara?

Hrlo, hrlo, o proklete
srde ostav' te tmaste dvore;
je da od moga gñeva ištete
jače kletve i žamore?

675

Još krzmate i još cknite,
ter na riječi me kripodne,
o nakazni nemilosne,
brzijem bijegom ne trčite?

680

Sad ću, sad ću, sad ureda
strašnijem glasom i vrlime
strahovito zazvat ime,
vas od koga pako preda.

685

Jedan žamor, jedna sama
riječ negove silne vlasti
zbija oholas, silu slama
od paklene zle propasti.

690

Jaoh, zaman su moja dila,
zakletve su me zamani;
ne poznana neka sila
moj požudi svrhu brani.

695

Ja ću kušat, ostavljena
je da lipos plačna lica,
žalostiva, ucviļena,
bude jača vilenica.

ČIŇENJE TREĆE

PRIKAZAŇE PRVO.

ARMIDA, RINALDO, KARLO, I UBALDO.

RINALDO :

Bježimo, družbo ma, bježimo najprije,
s himbenijem vilama dobro nam stat nije. 700

Pospješ'mo se, cijeca boga,
ne mni prije mlados moja
izit zida iz ovoga
u kom stoje zla svakoja,
da desnica ma hrabrena 705
ovijem mačem slavnijem hrlo
vojevodu tvoga ubijena
bude osvetit, slamni Karlo.

ARMIDA :

O ki odnese veći dio
srca moga, ki zatravi, 710
vrati, vrati, što ši odnio,
ustavi se, jaoh, ustavi.

Duh mladosti tužne moje
toli priko i neredno
ne razdjeluj, jaoh, na dvoje, 715
poda objema smrt u jedno.

Napokońe samo odnesi
me besjede, me celove,
na njih tebe pod nebese
dostojnija druga zove. 720

Vrat' se, vrati, o himbeni
nevjerniće ; što si u smeći ?
Sve zabranit možeš meni,
kad si od mene mogo uteći.

RINALDO :

Žalostan čujem glas ; ka će ovo stvar biti ? 725
Armida gre put nas, hoće nas sliditi.

KARLO :

Puna plača, puna smeće,
vilenica hitra grede ;
o Rinaldo, razlog ne će,
da ne čuješ ne besjede. 730

Ko je od tebe jači i veći
pod nebesim, kad Sirene,
nih slušajuć i pazeći,
budu od tebe pridobijene ?

Bez muke, bez truda s ovijem načini 735
od ljudskih požuda razlog se kralj čini.

ARMIDA :

Ah, ne čekaj, mlače oholi,
da ja tebe molim sada
ko drag draga svoga moli ;
taki bjesmo, jaoh, nekada. 740

Sad ako su te spomene
srcu tvomu već mrzeće,
ko neprijatelj sluša mene,
ter se smiluj na me smeće.

Neprijatelj veće krati 745
neprijatelja svoga prima,
i čuje se posred rati
drag razgovor među nima.

Ne utječi moga uzdaha,
nije što pitam mučno vele, 750
mož' mi podat to bez straha,
a omraze držat cijele.

Ako mrziš na me, i koju
rados ćutiš cijeca toga,
ne ću smetat srca tvoga, 755
u to izvrši volju tvoju.

Mrzi, mrzi na ma dila,
i ja na te s moje strane
mrzjeh prijeka i nemila
i na ostale sve krstjane. 760

Poganka se jošter rodih,
i za huđe vaše štete
izmišlivah, iznahodih
mnoga oružja, mnoge osvete.

Tebe ćerah, tebe uhitih,
i odvedoh tja daleko
od viteza glasovitih
u ovo mjesto pusto i prijeko.

765

Još priloži mlados moja
stvar, ku držim da je najveća
ma privara, zloba tvoja,
tva sramota, moja smeća:

770

privarih te prem himbeno,
i učinih da te stravi
moje srce zamamleno
cijec gorušte tve ljubavi.

775

Hude varke, djela prika!
Svoje časti, djevstva svoga
gospodara i silnika
učinih te, jaoh, dragoga,

780

i novomu ljubovniku
s dražijem srcem na dar da ti
sve lipote svijetlu diku,
ku množ starijih žele imati.

Ma privara i ovo budi,
i stavi se među ine,
kako srce tvoje žudi,
moje varke i krivine.

785

Ocijeli se, ah, odijeli,
neharniče, kad ti nije
ovi običan stan veseli,
ki toliko ljub prije.

790

Pođi, brodi morske vale,
trudi, vojuj u nemiru,
stiži, stječi bojne hvale,
i poharaj moju viru;

795

ah, ne moju: sad pod nebi
tebe dvorim ja samoga,
samomu sam verna tebi,
hudi bože srca ovoga;

800

samo tužnu mlados moju,
kojom dika tva gospodi,
u gorkomu nepokoju
ne ostavjaj samu ovdi.

Ko neprijatelj da daj čini, 805
da stupaje tvoje slijedim,
dvoreć ures tvoj jedini,
s koga venem, sahnem, blijedim.

Hudi gusar i nemili 810
plijene na zad vijek ne odhodi;
dobitnik se slavan dili,
i sve sužne sobom vodi.

Čin', da s inijem plijenom mene 815
vojska od krstjan pazi bijednu,
i na slave tve hrabrene
još priloži ovu jednu,

da njihovu ti s' općenu
privario protivnicu,
mene prstom pogrđenu
sved' kažući službenicu; 820

službenicu tužnu! Komu
veće pletoh moje prame,
sad mrzeće srcu tvomu,
negda drage tve zamame? 825

Ko je dostojno jednoj sluzi, 825
ah, ja ću se plesti veće,
i prilične mojoj tuzi
oblačiću na me odjeće.

Verno ću te sved' služiti 830
sred bojnijeh nepokoja,
verno ću te sved' dvoriti,
moj pokoju, dušo moja.

Snazna ćutim ja se u sebi
za vladane tve viteško
vodit bojna koňa tebi, 835
i dodavat kopļe teško.

Ne ću štedjet moje krvi,
uza te ću vazda stati,
za tve obrane moj vrat prvi
udarce će sve primati. 840

Nu bojnika ne će biti
tač tvrđega tvrde stijene,
ki će tebe ktjet raniti,
za ne ranit prvo mene.

Tvoje glave i života
protív sili svijeh bojnika
štit će biti ma ljepota,
kakva godi ne je dika.

845

Tužna; jošter segaj dana
ištem, meni da pomože
ma ljepota narugana,
ka se umolit, jaoh, ne može!

850

Ne mo, da ovdi ostavljena
moja mlados tužna plače,
padam ti ovo na koljena,
ne ostavi me, dragi brače.

855

RINALDO:

Mnogu, Armida, muku ćutim
cijeća tebe. Ah, da mogu
glavu slomit želim lutim,
ke te more proč razlogu,
poznala bi sve poraze
i tvu plahos tebi krivu,
er me ovo nijes' omraze,
na te u prikom nijesam gñivu.

860

Ni ću osvete, ni spomene,
da me uvrijedit bi tva žela,
nisi sluga ti, ni mene
drži tvoga neprijateļa.

865

Za isto si sakrivila
ti proč putu od naravi,
kažuć blaga i nemila
sad omraze, sad ljubavi;
nu su ljudske to krivine,
i krivine to su od svijeta,
u ke upadat tebi čine
rodni zakon, ženstva ljeta.

870

Moj sakrivih i ja dio,
i ako se sebi žudim

875

ukazati blag i mio;
ko hoć', tebe da osudim? 880

Sred najdražijeh mojijeh radosti,
i najčasnijeh uspomena,
u veseļu, u žalosti,
ti ćeš moja bit spomena.

Ti spomena ma ćeš prava, 885
ja tvoj bojniak bit svudira,
koliko mi dopuštava
boj istočni, čas, i vira.

Ah, sad ovdí svrhu stavi 890
na bludnosti naše veće,
ah, sad ovdí zaboravi
sve sramote naše i smeće.

Ńih spomena sva kolika 895
sred pustošnjeh ovijeh strana
u tamnosti do vik vika
neka leži ukopana,

sred Evrope, sred Asije,
i trećega svijeta dijela,
da besjede nijedne nije 900
od ovega moga djela

Ah, ne učini rad života
da je prikorom pocrńena
tvoja vrijednos, tva ljepota,
i tvojega zrak plemena. 905

Ustavi se i ostani
ovdi za jedno dobrom česti,
ja se dijelim, sa mnóm brani
družba moja tebe odvesti.

Ostan' s bogom, ili tiri 910
drugijem putom tve požude,
i skončaćna, ka te trude,
ko spametna već samiri.

ARMIDA :

Milostiva tebe žena,
nevjerniće, ne porodi, 915
ni si od svijetla ti plemena,
ki od vedrijeh bana izhodi;

tebe začé gluho more,
tebe povi stijena tvrda,
i pustošne posred gore
zadoji te plaha srda.

920

Što prikrivam moj gniv veće?
Hudi krvnik pun poraza
jedan biļeg ne ukaza
blage svijesti na me smeće.

Je da sliku svu promijeni;
je da ku god suzu proli;
je da uzdah podrije ognjeni
na priļute moje boli?

925

Ah, pameti prem himbene,
ah, silnika prem neprava:
bojnik mi se obećava,
a utječe prijek od mene.

930

Kako da je pridobio
neprijatelja svoga sada,
ne vraća se od zavada,
tere prašta grijeh nemio.

935

Čuj, ko svjete sve ne štedi,
slišaj, slišaj, cijeca boga,
Zenokrata poštenoga,
od ļubavi gdi besjedi.

940

O nebesa, o bogovi,
što krvnike sved trpite,
a silnijema pak treskovi
zgrade i crkve vaše oriteo

Pod', silniće moj nepravi,
odijeli se s tvom nevjerom,
pođi, pođi, s onijem mirom,
koji tužnoj meni ostavi.

945

Za tobom ćeš mene imati
plahu srdu, strašnu sjenu,
ka tvom srcu nesmiļenu
živa mira ne će dati.

950

Kroz otrovne moje zmiје,
kroz tjerane moje priko
strašiću te ja toliko,
koliko te ļubih prije;

955

i ako hoće udes hudi,
da pribrodiš siñe more,
i gdi srce tvoje žudi,
dođeš bojne na tabore: 960

rañen, krvav, splesan meni
tu ćeš platit sve krivine,
o nemili, o himbeni
zatočniče nad sve ine.

Jošte ne ć' moć uzdahnuti, 965
što s uzdahom žalosnijeme
ne uzvapiš moje ime;
to se od tebe uzdam čuti!

Ovdi se Armida prinemaga.

RINALDO:

Pade! Ova ľuta zгода
uzdisat me gorko sili; 970
razlog prosi tužnoj vili
da se ka god pomoć poda.

UBALDO:

Ñeka mala joj je tuga,
ne može joj šteta biti;
nas potreba zove druga, 975
brijeme nam se već dijeliti.

Evo sreće svojom plavi,
ku milostan bog posila,
da iz robstva tebe izbavi,
uljezimo sred ñe krila. 980

PRIKAZAÑE DRUGO.

SREĆA U PLAVI I ISTI.

SREĆA:

O bojnici puni hvale,
u plav moju uljezite,
s kom slobodno ja srdite
oceanske brodim vale,

ku svi vjetri dvore, i svako 985
teško brijeme noj je lako.

RINALDO :

Žestok vaj me cijepa i srce prihodi,
gdi vila prilijepa ostaje sama odi.

UBALDO :

O viteže, tvoja kripos 990
ne dostoji, da se smami,
pobjeguću slidit lipos
među tancem i vilami.

Na visokoj strmoj gori
sred sjevera i sred leda
od kriposti stoje dvori, 995
iz kijeh ona vas svijet gleda.

Tko ne trudi i ne muči,
i svom srcu ne odoliva,
dvora se ovijeh vik ne kuči,
slave vijeku ne dobiva. 1000

Da li ti ćeš usred ove
tamne zemlje ležat tmina,
zaboravjen od visina,
krepka kripos gdi te zove?

Tebi narav za tve hvale 1005
glavu dignu put nebesa,
i poda ti nad sve ostale
duh plemenit pun uresa,

neka uzgori gledaš, neka
kroz hrabrena djela slavna 1010
glas dobiješ, s kijem do vijeka
tva će slava živjet stavna.

Još ti poda brze i hrle
srǵbe, ne ti da se nima
kroz zavade služiš vrle 1015
s pobunami krstjanskima,
i da tebi budu one
nerazborna uzrok gñiva,

i razlogu suprotiva
budu u tebi žeļe smione; 1020

neg da nima puna dike
oružana kripos tvoja
jača u dire posred boja
na nevjerne protivnike,
i da ohole sretat bude 1025

s većom snagom bijesne žeļe,
nerazložne, plahe, i hude,
unutrne neprijateļe.

Tim se umjej nim na sviti
znan i svijestan vojevoda 1030

u one stvari sveđ služiti,
za ke ti ih narav poda,
i razborom mudra svjeta
sad ih smlači, razgrij sada,
sad ustegni, sad opeta 1035
uzdu im pusti i nih vlada.

KARLO :

Znana je tva besjeda i mudra i prava,
bježimo ureda iz ovijeh država.

RINALDO :

Za sve razlog da pribiva
u slobodnu meni veće; 1040
neka sila milostiva
zadava mi gorke smeće.

Neka sam u smeći, krepka je ma odluka,
daleko uteći himbenijeh iz ruka.

PRIKAZANĖ TREĆE.

ARMIDA sama :

Dijelio se, i mogo je, 1045
ah, poreda s prijekom smrti
raskončano srce moje
ni čas jedan ne pokrti;

ne pokrti ni čas jedan,
ni mi kratko pomoć odi
ktje dat krvnik nepravedan
u priľutoj mojoj zgodi; 1050

i ja jošte ľubim nega,
ucviľena plačna stoju
sred pustošna mjesta ovega, 1055
ter osvetu ne ištem moju!

Što već suzim, što već cvilim?
Da li ne imam, da me osvete
proć neharnijem hudijem dilim,
druga oružja, druge osvete? 1060

Progoñen će biti od mene
hudi izdavnik, da se skrije
sred propasti zle pakľene;
i to m' mjesto skrovno nije. 1065

Već ga stiže, već ga hita
gñevna i snažna moja sila,
i srce mu vrlovita
raskidiva na sto dila,

neka je silni i nepravi
krvnik, uzrok moga vaja, 1070
svim nevjernim izgled pravi . . .
Nu što velim? gdi sam sada?

Tužna Armida! onda imaše
satrt huda neharnika,
kad ga robom tvojijem držaše; 1075
sad si docna vrla i prika.

Nu ako lijepos i svijes znana
što god može na svem svijeti?
Na brijeme sam, ah, izdana
ma ljepoto, ti se osveti! 1080

Moja lijepos, ka je od zlata
izvrsnije dike i slave,
podobna će biti plata
dobitniku krvne glave.

ľubovnici slavni moji, 1085
oto se od vas veće prosi
djelo, ke trud sobom nosi,
ali slavnu čas dostoji.

Ja i moja vlas moguća,
i neumrla čas sa više, 1090
biće onega, ko bjeguća
nevjernika satariše.

Ako za ovo ne dostojim
bit kupljena s mom ljubavi,
o ljepoto, ja te brojim 1095
dar neplodan od naravi;

o ljepoto bez koristi,
ja se odričem tebe veće,
vlasti mi su me mržeće,
omrzo mi je život isti. 1100

Majka mi je moja kriva,
ka me rodi za me štete;
samo ufañe od osvete
jošte čini, da sam živa.

Ali što već ovo pazim, 1105
ter se družijem putom hrla
ne upućujem, da porazim
nevjernika huda i vrla?

O nakazni strahovite
paklenoga jaza ohola, 1110
hrlo mi ovdí dovedite
strašnjem zmajim vrla kola.

Ja se hoću ponijet s nima
u rođene strane od svijeta;
što krzmate? potrebu ima 1115
od brzine moja osveta.

PRIKAZANÉ ČETVRTO.

ARMIDA I NAKAZNI.

NAKAZNI:

O kralice vrla i slavna,
ka nas vežeš silnom vlasti,
sva te sila služít spravna
od paklene zle propasti. 1120

Tisifone, i Megera,
i Aleto, srde vrle,

dotekle smo ovdi hrle,
gdi nas strašni kralj satjera.

Evo t' kôlâ, u kijeh tebe
nose zmaji ognjeniti,
i mi, ako su ke potrebe,
još ćemo te sadružiti.

1125

Hoćeš da sva zemlja zamni
kroz vlas našu, ka svijet stresa,
da oblaci crni i tamni
sad pokriju sva nebesa?

1130

ARMIDA :

Od družbe vaše sad potrebe nije meni,
ja ću se sama u grad ponijeti rođeni;
zapovijed je samo moja,
da ne ostane veće traga
od ovoga gnijezda draga,
sad mrzeća perivoja.

1135

NAKAZNI :

Lasna i mala ta je stvar nami,
činićemo sad ureda,
vrh kamena cio kami
da se ovdi ne ugleda.

1140

DOŠASTJE OD ENEE K ANKIZU NEGOVU OCU.

U rukopisu još je dodano: spjevanje gospara Đona Đore Palmotića, vlastelina dubrovačkoga.

Čeľad, koja govore u ovemu prikazańu.

Enea, vojevoda trojanski.

Sibila, proročica.

Karonte, brodar pakłeni.

Didone, kralica od Kartagine.

Skup od duha pakłenijeh.

Skup od duha blaženijeh.

Hektore, vitez trojanski.

Ankize, otac Enejin.

Čezare, Rimłanin.

Pompeo, Rimłanin.

Bruto, Rimłanin.

Lukrecija, Rimkińa.

Šipiun, Afrikan.

Katon, Rimłanin.

Merkurijo, navijesnik od bogova.

PROLOG : GLAS.

Tko je, da može proglasiti
zlo i dobro bolje od mene,
tko je, da može bolje odkriti
stvari otajne i skrovene?
Ja sam, ja sam, ki sve čujem, 5
ki sve vidim i očitujem.

Uši hitre, bistre oči,
hrle noge, brza krila,
rečen govor moj svjedoči,
ko sam, što su moja dila; 10
ne cijen'te me za stvar novu,
glasom mene ljudi zovu.

Plod davnega ja sam doba,
ja sve vidim, ja sve gledam,
dižem ljudi žive iz groba, 15
nih činjenja pripovijedam,
a zamjerne moje moći
smrti umiju vrha doći.

Mene družu čas i slava,
mene od hvala družba slidi, 20
po kojijem se kripas prava
urešena vazda vidi,
mene vaše slide dike,
kojijem živem ja u vike.

Moja kuća ponosita, 25
urešeni dvor čudesi,
sazidan je posred svita
među zemlom i nebesei,
gdi sve riječi iz daleče
sred gvozdijenih mira zveče. 30

Rastvoreni svi prozori,
rastvorena vrata stoje,

svud šapati, svud žamori
 razliki se čuju i broje,
 kako kad se čuje muče,
 gdi iz daleka vali buče.

35

Iz dvora ovijeh strelovito
 doletio sam brzijem krili
 u ovo mjesto plemenito,
 nepodložno ijednoj sili,
 gdi slobodom mir stanuje
 i gospodi i kraluje;

40

a što je meni draže od mira,
 što mi je draže od slobode,
 čijem se slava svud prostira
 ter sa mnome dike hode,
 da po meni budu strti
 smionu oblas hude smrti.

45

S prva imate vi vidjeti
 strahoviti jaz pakleni,
 gdi zli za svoj grijeh prokleti
 vazda stoje osuđeni,
 gdi u družbi hudijeh zala
 nemilos je stan obrala;

50

paka ću vam na pozore
 donijet strane tej blažene,
 gdi urešene cvijećem gore,
 gdi se žive kako i odi
 u pokoju i slobodi,

55

da slijediti svi budete
 od kriposti prave izgleda
 i od vrijednijeh ljudi svjete,
 ki u pokoju vječnom sjede,
 er tko kripas slidi pravu,
 steć dostoji vječnu slavu.

60

Vitez oni, ki iz Troje
 na ramenu oca iznese
 i bogove kućne svoje,
 ištuć šhima boļe udese,
 koga imena dike i hvale
 sloviti će nad sve ostale,

65

70

latinske je došo u strane,
Sibila ona gdi pribiva,
koja stvari ne poznane
i sva otajstva znano odkriva, 75
za što Apolo slavan s gara
noj dopušta tacijeh dara.

Šnom Enea hoće proći
strane kraļa pakļenoga,
srećna u poļa želeć doći, 80
za vidjeti oca svoga,
er mu u srcu još pribiva
ļubav, kom ga dvori živa.

Zlatnu granu, dar čestiti
primoguće Proserpine 85
ima, s kojom može siti
u blažene sej ravnine;
što negova kripas slavna
učiniti nije spravna!

Svoj porod će tuj vidjeti 90
pun dičenja, pun uresa,
s kijem ću hrlo ja letjeti
steruč krila do nebesa.
Pomno slušaj svaki sada,
svak čuj, ko se taj svijet vlada. 95

ČINĒNJE PRVO.

SKAZAÑE PRVO.

E N E A I S I B I L A.

E N E A :

O djevice, koje umije
znanje svaka uhititi,
koj otajno ništa nije
što se čini na sem sviti,
dostojno je, slavna Ekate, 100
mjestim ovijem koja vlada,
da je spustila svu vlas na te
vrh podložnijeh noj livada.

Ti, kad hoćeš, djevo sveta,
mož' uleći u ove strane; 105
kroz put izit tmasti opeta,
tebi dadu, družijem brane.

Reci meni milost tvoja,
na komu smo dijelu od puta,
paklenoga gdi bez broja 110
zlijeh nakazni stoji množ luta?

SIBILA :

Sinu Ankiza, od bogova
višnjih slavni o porode,
vidiš strašna mjesta ova 115
i paklene mutne vode?

Na rijeci smo onoj veće,
gdi Karonte glasoviti
na kraj drugi duše izmeće,
kijem je vrijeme prihoditi.

ENEA :

O djevice, htjej mi rijeti, 120
je da ono vode one su,
i rijeka ona, kom zakleti
bogovi se isti tresu?

SIBILA :

Jes, ovo je, o viteže,
rijeka ona, ka bogove 125
temelitom kletvom veže,
kom se kune isti Jove.

ENEA :

Nu djevice, sve kolike
ka znaš stvari vječne noći;
koje duše priko rike 130
na onu stranu mogu proći?

SIBILA :

Slavni Enea, imaš znati,
da onijeh, ki su ukopani,

duše može privazati
 strašni brodar k onoj strani; 135
 a onezijem, kijeh na sviti
 kosti groba ne imaju,
 nije se dano privoziti,
 neg se ovuda sved̃ skitaju,
 dokli ko god rad milosti 140
 na svijetu se nađe od ljudi,
 da im pokrije zemļom kosti,
 ko njihovo srce žudi.

ENEJA :

Da oni, ki su podušeni
 valovito sred potopa, 145
 kako mogu kraj žuđeni
 imat, bivši bez ukopa ?

SIBILA :

Sto godišta sved̃ vrte se
 oko strašna žala ovoga,
 dokli ih brodar pak prinese 150
 na kraj mjesta žuđenoga.

ENEJA :

Da u kojoj se sad nahodi
 strani brodar strahoviti,
 ki pribiva u ovoj vodi;
 o djevice, gdje će biti? 155

SIBILA :

Cijenim, da će bit onamo
 malo daļe na kraj rike,
 nu ga ovdi počekamo;
 čini mi se čut mu vike.
 Množ velika svijeta svega, 160
 oko ove se rijeke kupi
 i oko kraja tmasta ovega
 da na drugu stranu stupi.

SKAZAŃE DRUGO.

KARONTE, SIBILA I ENEA.

KARONTE:

Ko god ti si, koji oružan
u ove strane smiješ doći, 165
gdi se vodi život tužan
posred mraka vječne noći,
reci, što te odi vodi
i stupaje svrni ohole.

Velu t', naprijed nu ne hodi! 170
Nijes' me čuo? Bjež' otole!

Imaš znati, da čovjeku
dopušteno živu nije,
da na drugi on kraj rijeku
pribroditi ovu smije. 175

Malo sam se prije radovo,
Herkula sam što privezo
i Tezea u mjesto ovo,
svojijem drugom ki je sjezo.

Staviše se ovi siti 180
puni smjenstva ohologa,
da postelju ockvrniti
budu kraļa paklenoga;

oni dobi strašnjeh vrata
stražanina sile vrle, 185
i svezana za tri vrata
posmuca ga prid umrle.

SIBILA:

Pusti srǵbu, i ustavi,
molimo te, gniv srditi,
ne uklanjaj s kraja plavi, 190
o brodaru ponositi.

Nijesmo došli mi smetati
mir kraļestvu paklenomu,
nije, ni se mož' bojati,
sile oružju u ovomu. 195

Neka oholi pas pakleni
zavijajuć kroz tri glave

laje i straši nage sjeni
 ognenite sred države;
     neka slavna Proserpina 200
 u čistoći i slobodi
 posred dvora brata očina
 svoje vesele vijeke vodi:
     Enea, unuk oca Jova,
 sin božice od liposti, 205
 za proć plačna mjesta ova,
 podnio je truda dosti;
     ľubav ga je svela doli
 kom Ankiza oca ľubi,
 ku sred truda strašnijeh toli 210
 viku iz srca ne izgubi;
     i ako prignut ne mož' biti
 cić ľubavi sej velike,
 poznaj ovi dar čestiti,
 i ustavi gñivne vike. 215

KARONTE:

Dosta, dosta, o djevice;
 nije me trijebi već moliti,
 poznam oblas tej granice,
 vidim, vidim, dar čestiti
     Za što je srećan dosti 220
 taj i čestit vitez bio,
 ki je stvar tolike od kriposti
 u bogova izprosio,
     hod'te, hod'te s dobrom česti
 u plav moju uľezite, 225
 da vas budem ja privesti
 na kraj drugi, ko žudite.

ENEA:

Koja ono tužna sjena
 iz dubrave one izide,
 oštrijem mačem probodena 230
 ter put ove rijeke ide?

Pláčna ti je vidjet lica,
 žalostiva nad sve ine . . .
 Didone je, jaoh, kraljica
 od visoke Kartagine.

235

To li istini dođe k meni
 glas, nesrećna o Didone,
 da na oštri mač gvozdeni
 ti probode prsi smione?

SKAZANJE TREĆE.

ENE A, DIDONE, SIBILA, KARONTE, I SKUP OD DUŠA.

DIDONE :

I ovdi li neharniče
 na tuge si došo moje?
 I ovdi li, nevjerniče,
 nemilosti gledam tvoje?

240

Je da iz mjesta paklenoga
 još me hoćeš izagnati,
 cić uzroka, jaoh, gdi tvoga
 usilena jesam stati?

245

Je da i ovdje hoće siti,
 jaoh, nemilos huda tvoja
 moj nepokoj uzmnožiti
 sred vječnoga nepokoja?

250

Evo, evo, ki mi ostavi,
 nevjerniče, dara tvoga;
 evo, evo, tve ljubavi:
 sred srca je nosim moga.

255

Evo tvoje, evo osvete,
 o Sikeo moj žuđeni,
 evo onoga, koji smete
 tebi dušu, pokoj meni!

Evo vajmeh, evo odi,
 vjereniče moj izdani,
 evo, evo s', jaoh, nahodi
 moj izdavnik u ovoj strani.

260

Ah, srećna ti ja bih bila,
 da trojanske hude plavi

265

nigda huda čes donila
nije k mojoj, jaoh, državi.

ENEJA :

To li ja sam uzrok bio,
o kralice, tvoje od smrti,
s kom te udes prem nemio
toli mladu hotje strti? 270

Po zvijezde se pune uresa
kunem, gori koje sjaju,
po bogove, sred nebesa
ki u svjetlosti pribivaju, 275

i ako se vjera koja
i u paklu još nahodi,
gdi se u plaču bez pokoja
od nevjernijeh život vodi,
zlovoľan se, o kralice 280

iz kraľestva dijelih tvoga,
ne poljeva suzam lice
puno gniva žalosnoga,
ali božji mene udesi
zapovijedim svojijem s gora 285
usiliše pod nebese
odijelit se priko mora.

Ja njihovijem naredbami
i u pako hotjeh doći,
i naći se u tminami 290
posred mraka vječne noći.

Ah, ustavi srǵbu priku;
jaoh, ne mogoh vjerovati,
da ćeš boles ti toliku
po dijeľeńu mom imati. 295

SIBILA :

O viteže, vrijeme ne da,
da smo od veće ovdi duzi;
sunce u zapad gre ureda,
a od nas se jošte suzi!

Vrijeme hrli, izidimo 300
iz plavi ove na kraj veće,

za što brodar, gdi mi cknimo,
ovdi s nami stati ne će.

KARONTE:

Potežite se, er posala
i potreba imam vele, 305

sveđ onamo polak žala
neizbrojne me duše žele;
oko ove se rijeke vrti
sveđ od sjena množ i sila,
er je velik plijen od smrti, 310
na kraj ovi ki posila.

SKUP OD DUŠA:

O brodaru ponositi,
ki u strašnoj stojiš vodi,
o . . . . .
Akeronte k nami hodi; 315

molbe poslušā
žalosnijeh od duša,
privezi nam sjene
na kraje žuđene.

ENEA:

Izidimo, o djevice, 320
pokli vrijeme hoće, iz plavi;
samiri se, o kralice,
i tvoj gorki jad ustavi.

DIDONE:

Pođi, ki me jošte smesti
sred vječne si noći htio, 325
pođi, pođi, s onom česti,
ku si meni ostavio.

Odijeli se, veće odili,
i u paklu se diči i slavi,
izdavniče moj nemili 330
ockvrñene me ljubavi.

ENEA:

Ustavi se, ne utječi
isprid moga sad pozora,

koga bježiš? Ah, čuj riječi
najzadného razgovora. 335

Čuj, kraljice; što se od veće
meni kažeš gnivna tako?
hude moje ah nesreće!
što ti učinih ja opako?

PRIKAZANE ČETVRTO.

ENEJA, SIBILA, I SKUP DUŠA.

SIBILA:

Neka, neka s' ona krije, 340
neka ispuni svu požudu;
o Enea, pravo nije
boleti se, a za ludu.

ENEJA:

Ah, čuh boles mnogu u sebi, 345
sred ovezijeh videć strana
kraljicu onu, ka pod nebi
bi čestita negda zvana.

Ja po višnoj zapovijedi
odijelih se iz Libije, 350
er što višna moć naredi,
izvršiti sve trijebi je.

SIBILA:

A tko može ne izvršiti
htjeće onega, ki sve vlada?
Nije tega, nije na sviti, 355
ni se može nać ikada.

ENEJA:

Nu koja su ova odi
dvoja puta razlučena;
o djevice, kijem se hodi
u ona mjesta priblažena?

SIBILA:

S desna u srećna poļa, a s lijeva 360
u strašne se dvore ide,

- gdi troglavi pas zavijeva,
da ti srce strah obide ;
gdi s nemoći strah pribiva
sred sanjiva crna jaza, 365
i s bljedilom smrt strašiva
i strah smrtna od poraza ;
gdi s hačinom smeća huda
stoji razdrtom na dvije strane,
ku neugodaj družec svuda 370
slidom slidi, gdi god stane,
i zavidos, koja ije
u zlu svomu sebe sama,
huđa od srda, kojijem zmiije
na glavi su mješte prama; 375
gdi sve ostale zlobe klete
stanom stoje i zla svaka,
lakomosti, raspi, štete,
gniv srditi, srǵba opaka;
gdi je na vratijeh po sve vike 380
Tisifone strahovita;
gdi se od hudijeh čuju vike
posred plama ognenita.

ENEA :

- O djevice, ki od ljudi,
er strašive čujem buke, 385
za koji li grijeh prihudi
tej imaju lute muke?

SIBILA :

- Od hudijeh je množ velika,
o viteže plemeniti;
da ja imam sto jezika, 390
ne bi ti ih mogla vik izriti.
Tu od zemle rod oholi
i Titana nemiloga
istrjeskani leže doli
posred plama ognenoga; 395
tu nemili Salmoneo
u žalosti plače i huka,

gdi ga je hudi grijeh naveo
 vjekovitijeh posred muka:
 božanstvene sebi on časti 400
 hotje imat kako Jove,
 i metati smionom vlasti
 strahovite zgar treskove

SKUP OD FURIJA :

O strašive hude sjene,
 o nemila oholasti, 405
 koja časti
 hoće imat božanstvene,
 u mukah doli
 plaćaj grijeh oholi,
 koji te diže, 410
 da padeš pak niže.

SIBILA :

I jedna vika posred sjeni
 tužnijem glasom: pravdu učite,
 ki ste sudit svit stavļeni,
 a višnega sveđ pošтите. 415

Na srebru ovi i na zlatu
 opak izda grad rodjeni,
 a zakone taj za platu
 stavi, diže, i promijeni. 420

Tu lakomeci, tu zlobnici,
 tu nemili ļudi stoje,
 tu nevjerni izdavnici
 vječne imaju nepokoje.

ENEA :

Koje su ono tužne sjene,
 koje oko me nazira, 425
 u žalosti sve skupļene
 vodenoga polak vira?

412—416. u *originalu* 618—20:

Infelix Theseus, Phlegyasque miserrimus omnis
 admonet et magna testatur voce per umbras:
 „disciti iustitiam moniti et non temnere divos“.

Onudar se obraćaju
sveđ u mucu i u trudu,
i u ruci nešto imaju
jak prilično šuplu sudu.

430

SIBILA :

Djevojčice to su one
Danaove kćeri prike,
na posteli ke smione
svoje ubiše vjerenike,

435

a to otac njih, u ova
i on osuđen mjesta stati,
bivši čuo od bogova,
da će od zeta smrt imati,
naredi im s hude odluke,
da učine kryno dilo,
i oni im isti mač u ruke
stavi, i smjenstvo da nemilo.

440

Vjekovitom ove osudom
svoj nemili grijeh plaćaju,
vodu creplu šuplijem sudom,
i sud šupaļ naļevaju;

445

voda kroz dno teče, a nima
muka je ista, isti trudi;
svak dostojnu platu ima,
o djevice, za grijeh hudi

450

SKUP OD FURIJA :

O nevjerne, o nemile,
vjerenike ke ste izdale,
koje . . . . .
nijeste vjere uzdržale,
sveđ pri jezeru
nekrepku nevjeru
kaž'te i hudu
nemilos u trudu.

455

ENEA :

Da je li se našla koja
među nima, ka s milosti

460

izdanoga sred pokoja
vjerenu svomu prosti?

SIBILA :

Jedna sama među ostale
bi, ka vječnu čas dobiti, 465
ka neumrle dike i hvale
steć dostoji na sem sviti.

Zapovijedi ona hude
pogrdi oca nevjernoga,
i da s častim vjerna bude, 470
vjerenu shrani svoga.

Ustan', reče nemu, ustani,
da te vječni san ne shara,
od svekra se huda brani
i nemilijeh od sestara, 475

koje kako zle lavice,
kad se naglo krvi opoje
i nasrnu na ovčice,
vjerenuke biju svoje

Ja milosna hoću biti, 480
vjerenuke moj ljubjeni,
ne ću tebe ja raniti,
ranila bih srce meni.

Neka mi otac veže ruke,
za što prostih vjerenuku, 485
neka dava lute muke,
neka ispuni srčbu priku.

Pođ', dokli imaš noć u družbu
i božicu od ljubavi;
pođ', vrh moga groba tužbu 490
za uspomenu pak mi stavi.

ENEA :

Dostojna je vječne slave
djevojčica taj hrabrena;
da koje se sred države
ne nahodi slavna sjena? 495

SIBILA :

U srećnoj se strani, u koju
mi idemo, sad nahodi,
i u veselu i pokoju
sve vesele vijeke vodi.

Ali se i mi uputimo,
o viteže plemeniti,
srećna poļa da vidimo,
za što nije trijebi ckniti.

500

ENEA :

Dijelimo se, djevo znana,
i odovle hod'mo veće,
put onezijeh hod'mo strana,
gdi stanuju dobre sreće.

505

ČIŃENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

E N E A I S I B I L A .

E N E A :

Nu molim te, proročice,
er me žela drži mnoga
u pokoju svijetlo lice
vidjet ćaćka žuđenoga,
jesu li nam veće blizu
poļa ona pričestita,
gdi pokoji vječni, gdi su
svaka dobra vjekovita.

510

515

SIBILA :

Razložne su žeļe tvoje,
o viteže slavna imena,
vidjet ćaćka, koga iz Troje
ti iznese vrh ramena.

Tko je od ļudi igda bio,
i našo se jes na svitu,
da je djelo učinio
i stvar tako plemenitu?

Nijesi u doña mjesta ova
živ Enea mogo doći 525
bez hotjeña od bogova,
i ñihove bez pomoći.

Staviše se mali ljudi,
po svom smjenstvu ki sidoše,
nu ih smjenstvo ñih osudi, 530
da se vratit ne mogoše.

Zgar nizdoli put ki vodi,
ne ište družbe ni nauka;
ali naći, kijem se uzhodi,
trud je velik, teška je muka 535

Oni samo, kijem mogući
bogovi su oci bili,
vječnu slavu sebi ištući
doći su se usilili.

Slavni Erkule prvi side, 540
ki svom snagom svijet isprazni,
kad ga u slavi svega obide,
od svijeh srda i nakazni.

ENEA :

Slava istina na sem sviti
poštenijem se trudim stječe; 545
a tko je bio, tko će biti,
da se Herkulu jednak reče?

SIBILA :

Side slavni još Tezeo,
čim steć vječnu čas želaše,
i spjevalac mili Orfeo, 550
ištuć dragu, za kom mraše.

Vlastim ovi svom smionom
čim po svitu slove ovako,
pjesnim ovi, snagom oni
pridobiše hudi pako. 555

Bliza su nam poļa veće,
srećna, u koja žudiš doći,

552. svom] rukop.: s nom.

gdi stanuju dobre sreće,
 i sja u vike dan bez noći,
 gdi vesele dni provodi
 tvoj roditelj obljubjeni,
 u pokoju i slobodi
 uživajuć mir blaženi.

560

ENEJA :

Ah, jesam li u životu
 veseliji igda bio?
 Veliku sam tvu dobrotu
 sad na meni oćutio.

565

A da vidi srce moje
 prije mjesto odlučeno,
 kojijem hvalam ime tvoje
 biće od mene proslavljeno!

570

SKAZAŃE DRUGO.

ENEJA, SIBILA, I SKUP DUŠA BLAŽENIJEH.

JEDNA OD DUŠA :

Duše blažene,
 ke ste skupljene
 usred gizdave
 ove države!
 skladate pjesni
 s dragom luvezni,
 svaka s radosti
 slavi kriposti.

575

SKUP VAS :

Svaka s radosti
 slavi kriposti,
 s kojijem se prava
 dobiva slava;
 tim svak od ljudi
 s poštećem trudi,
 slidi na svitu
 kripos čestitu.

580

585

ENEJA :

Koje s' odi pjesni čuju
 rajskijem glasom toli mile,
 ke li s' ovo prem raduju 590
 u veseļu lijepe vile?

SIBILA :

Nije ovo skup od vila,
 kako scijeniš, o junače,
 ni viliña pjesan mila,
 slatko toli ka se začē; 595
 blaženijeh je množ od duša,
 koje ovdi pribivaju;
 pomnivo ih nu poslušā,
 gdi kriposti pripijevaju.

JEDNA OD DUŠA :

Slidi na svitu 600
 kripos čestitu,
 ko god veseli
 imat raj želi,
 gdi sred nebesa
 punijeh uresa 605
 sja jasna lica
 druga danica.

SKUP VAS :

Sja jasna lica
 druga danica,
 i s svake strane 610
 zrake sunčane
 od zvijezda kolo
 resi okolo,
 gdi rados stoji
 s vječnijem pokoji. 615

ENEJA :

Ovo li su sej države,
 gdi se ćaćko moj pokoji,
 gdi radosti sveđ su prave,
 gdi vesele vječno stoji?

JEDNA OD DUŠA:

Gdi rados stoji
s vječnijem pokoji, 620
gdi goji cvitje
vječno prolitje,
gdi po sve vike
pun slavne dike 625
život se pravi
po ovoj dubravi.

SKUP VAS:

Život se pravi
po ovoj dubravi
urešen svima 630
vječnim dobrima,
gdi sa svih strana
družba izbrana
tance izvodi
pri bistroj vodi. 635

ENEA:

Prilično je, da se odi
vik blaženi svi raduju,
da se pravi mir nahodi,
gdi se ovake pjesni čuju.

JEDNA OD DUŠA:

Tance izvodi 640
pri bistroj vodi
skup slavnijeh vila,
kijeh kripas mila
na svitu gori
čistoću dvori 645
uz romon blazijeh
pjesni pridrazijeh.

SKUP VAS:

Uz romon blazijeh
pjesni pridrazijeh,

veselijem koje 650
 žuborom poje
 slavici veseli
 na kitnoj jeli,
 svaka mladica
 rajskoga lica. 655

ENEA :

Hoćemo li, o djevice,
 veće unutra mi uļesti,
 da ćaćkovo vidim lice
 s dobrom srećom, s dobrom česti?

JEDNA OD DUŠA :

Svaka mladica 660
 rajskoga lica
 može se riti
 slična na sviti
 cvijetu rumene
 ruse, kad zene, 665
 ka rumenilo
 uzdrži milo.

SKUP VAS :

Ka rumenilo
 uzdrži milo,
 kad još u zoru 670
 nije sva na dvoru;
 a kad poslije
 lice sakrije,
 počne gubiti
 ures čestiti. 675

ENEA :

Ali iz onijeh sad livada
 što ono oči moje vide,
 od blaženijeh tko li sada
 susresti nas ovdí ide?

Zeleni se od lovora 680
 na negovoj vijenac glavi,

prav je obraz, čin je pravi
Prijamova sina Hektora.

On je isti. Već što pazim,
ter ne idem protiv nému,
i upitam ga riječim blazim,
što je u mjestu u ovemu?

685

O Hektore, kom nekada
ni odolje grčka sila
trojanskoga polak grada,
ni mogućstvo silna Akila,
znam velike tve kriposti
i uzumnožne dike tvoje
vjekovitijeh sred radosti
pribivati da dostoje;

690

695

ali koja čes vesela
izvan mjesta blaženoga
ovdi te je sad dovela,
da Eneu sreteš tvoga?

HEKTORE :

Glas, Enea, tvoga imena,
ki je slavan po svem svijeti,
u veselju k nam doleti
u ova mjesta svim blažena,
da velike cić jubavi,
koju ćaćku nosiš tvomu,
priko pakla ti se spravi
doći k srećnu mjestu ovomu.

700

705

Za sve od pakla er su puti
mućni, tmasti, strašni, duzi,
ali kripas kad prignuti
ikakvoj se može tuzi?

710

SIBILA :

Krepos, kad je posred truda,
vele veće svjetla sine,
kako sunce, kad od svuda
zrak mu obujme crne tmine.

715

HEKTORE :

Tim začuvši plemenite
ja od glasa tve odluke,
ki ukaza još dobite
veće od tebe trude i muke,

i cijeneći, da daleče
poļa onezijeh ne ćeš biti,
kako ćaćko tvoj mi reče,
suproč tebi htjeh iziti,

a i me srce puno žela
za vidjet te bi hoteće,
er za draga prijateļa
uzimļu se stvari i veće.

ENEA :

Ja ne mogu o Hektore,
neg bogovom hvalu dati,
ki mi sreću, ku nitkore
ima od ļudi, čine imati.

Er njihova vlas velika,
ko me od zala svijeh obrani,
kijem progoni čes me prika,
k odlučenoj iduć strani,

dala mi je sad ovaku
svojom vlastim milos s gora,
da susretem putom taku
družbu draga razgovora.

Nu viteže moj hrabreni,
što je od ćaćka draga moga?
koji uživaju s nim blaženi
sred pokoja blaženoga?

HEKTORE :

Vječne uživa on pokoje
vjekovitijeh sred radosti,
slavne dike ko dostoje
negovijeh od kreposti.

SIBILA :

S nim su oni, ki dobiše
vječnu slavu, glas čestiti,

slavnijem djeli čim sloviše, 750
 kada bjehu na sem sviti;
 za obranu rodna grada
 ki hrabreno vojevaše,
 i nemili mač ikada

ne čini im, da se straše; 755
 pače svijetlijem pod oklopjem
 neprijatele zatjecati
 sve hotješe, s vitijem kopjem
 želeći se šnima rvati.

Tu su oni, svom kriposti 760
 ki sloveći nad sve ostale,
 daše svijetu dobra dosti,
 a neumrle sebi hvale.

I oni, slavna kijeh spomena 765
 ostala je svedč na sviti,
 er želahu pohvaļena
 dobra družijem svedč činiti.

I oni, ki su provodili 770
 u čistoći sve dni svoje,
 uživaju pokoj mili
 i vesele, ke dostoje.

Gdi ja ohodim ljudi one, 775
 ki blaženstvo uživaju
 za korisne njih zakone,
 s kijeh umrli dobro imaju?

ENEA:

Sada poznam ja istino,
 o Hektore moj hrabreni,
 da mogustvo tve jedino
 steć dostoja raj blaženi.

A koja je strana od svita, 780
 ka kriposti ne zna tvoje,
 i tva djela glasovita,
 ka prid mirim kaza od Troje?

Još kad sila od sjevera, 785
 prijeteci mi smrtne vaje,
 izvrže me i dotjera
 od Libije na zle kraje,

u jednoj crkvi ja prilike
prave vidjeh slavne od Troje,
i po redu sve kolike 790
s grčkijem vojskam naše boje.

Vidjeh tebe, gdi tjeraše
k moru grčke vojske silom,
i viteški gdi se rvaše
sad s Diomedom, sad s Akilom; 795

sad desnicom na njih plavi
gdi metaše plame ognene;
sad nosaše gdi u slavi
stjegove im ugrabjene;

sad na koću jezdec vranu 800
tve hrabrenstvo svim kazaše;
sad za rodna mjesta obranu
na boj vojske užizaše.

Ah, da nije protiv tebi
priki udes, smrt nemila, 805
našijem dobri zlobno u sebi
za jedno se sastavila,

ne bi Troja s privarami
grčkijeh vojska svrhu imala,
s ognenijema ne bi plami 810
naša slava na tle pala.

HEKTORE:

A tko može odoljeti
vječnoj moći oca Jova,
tko se od ljudi može oprijeti
suproč htjeću od bogova? 815

Htješe oni, da pogine
po privaram grčkijem Troja,
iz ne štêta neka sine
vele veća kripas tvoja,

kako ptica, koju samu 820
narav stvori na sem svijeti,
užeže se stara u plamu,
za opeta oživjeti.

Što je smrtno s prijeka udesa
ogneniti plam odili; 825

što je živo, do nebesa
odletjeće s brzijem krili.

Od Troje će užežene
naša slava sinut veća,
časti i dike pohvalene
veće će nam dati sreća.

830

Još će doći tako vrime,
da i grčka sva gospoda
pod vlastim će svojom svime
trojanskoga bit poroda.

835

SIBILA :

Ostavite razgovore,
o junaci slavni, veće,
er je i vrijeme, da se otvore
poļa, gdje su vječne sreće :

nu sunčana kola hrle
skrit u more zrake svoje,
nukajući trudne umrle
tihe i slatke na pokoje.

840

HEKTORE :

Ja ću poći od vas prije
dat Ankizu srećne glase,
i rijet ću mu: došo ti je
sin, od tebe ki čeka se,

845

da vas blizu ovdi srete,
ko negova jes požuda,
kada unutra ulezete
iz daļega od onuda.

850

SIBILA :

Pođi, Hektore slavni, pođi,
k Ankizu se veće odijeli,
rec' mu: vidjet sina dođi,
ki te žudi, ki te želi.

855

ENEA :

Hod'mo, hod'mo, djevo znana,
s dobrom srećom sadruženi,

put onezijeh hod'mo strana,
da vidimo raj blaženi

SIBILA :

Otvor'te se vrata slavna, 860
otvor'te se srećne strane,
zapovijed je s nami spravna
s Ekatina dara grane.

ČIŃENJE TREĆE.

SKAZAŃE PRVO.

ANKIZE, ENEA, I SIBILA.

ANKIZE :

Došo si jur k meni, pokoju očinu,
došo si žudjeni, pridragi moj sinu. 865

Eto je dobila tva ljubav velika
pakljenijeh od sila zle trude, zla prika;
dopusti višna vlas, da te se nagledam,
da čujem drag tvoj glas, i odgovor da ti dam.

Ja te sam svedč čeko, brojeć dni u sebi, 870
misleći kad reko: što ga ovo još ne bi?

I zno sam istino, napokon da ćeš proć
vas pako, i očino u krilo s tijelom doć.

Nije mene varala požuda moja, ne,
ni želna zahvala blažene sred strane. 875

Kojijeh te ja primam od morskijeh pućina;
kojijeh te, sinko, imam iz vrlijeh krajina;
koje si ti trude, pogibije koje ti
za vrijedne požude prošo si na svijeti!

Bojah se veomi ja, da tebi ne naudi 880
himbena Libija, nemilijeh stan ljudi.

ENEA :

Ćaćko, blijeda slika tvoja
mnokrat mi se prikazala,
i noćnoga sred pokoja
u snu k sebi zazivala; 885

tijem odlučih, k tebi ovako
priko puta vječne noći,
vas prošavši hudi pako,
u čestite strane doći.

ANKIZE :

U kojoj državi družba se nahodi 890
tvoja sad, tve plavi kojoj su u vodi?

ENEA :

Družba u plavijeh, plavi kraju
stoje redom privezane
kon latinske lijepe strane,
ter veselo uživaju. 895

Daj mi ruku, roditelju
moj ljubjeni, i ne krati
pustit obraz celivati,
neka ispunim srca želju.

Gdi je ljubav, ćaćko tvoja? 900
Što mi utječeš zagrlaju?
Ne drži me još u vaju
blaženoga sred pokoja.

ANKIZE :

Ne možeš što pitaš, sinko moj, tegnuti,
čim vjetar obhitaš, nag sjen, duh bez puti. 905
Samo sad razgleda blaženske liposti,
i mudrijeh besjeda slušaj istom kriposti.

ENEA :

Lijepa je ovo sva država,
lijepe s' ove, ćaćko, strane. 910
Koga s' ono dubja grane,
koja će ono bit dubrava,

kojom vjetar tih razmeće,
ter vidjeno u potjeri
sušnom zviždi i žubori
kitno listje, čim trepeće? 915

Sladak ti se romon čuje!
Tko je ćaćko, tko boravi?

Srećan li je, u dubravi
tač veseloj ki stanuje!

ANKIZE :

Sred one dubrave blaženi stanuju, 920
i vječne sred slave u vijek se raduju.
Svak svudi pribiva, osobna nije stana,
i pokoj uživa blaženijeh sred strana.

ENEA :

Ko se zove ona rika,
ka se brijegom tiho krade 925
priko poļa niz livade ;
ka li je ono množ prilika,
koja kako drobne čele
rano i tiho u prolitje,
ke razliko poļem cvitje 930
med kupeći budu obsjele,
žamoreći oko vode
jedne u rijeku s kraja slaze,
ter po vodi naglo gaze,
druge opeta gori uzhode? 935

ANKIZE :

Rijeci je Lete ime; ono su kraj rike,
kojijem je proć vrime na život vaš, slike.
Ko vidiš, sve piju vodu onu, neka ovi
vas život zabiju, kom dođu na novi.
Davno sam naš tebi želio brojiti plod, 940
ki će pak pod nebi latinski bit narod,
tve srce još veće neka se veseli
našastjem od sreće, koju ufa i želi,
s kojom si izišo iz Troje zdežene,
i u zemļe jur prišo toliko žuđene. 945

936—953. *u originalu:* Animae, quibus altera fato
corpora debentur, Lethaei ad fluminis undam
securos latices et longa oblivia potant.
Has equidem memorare tibi atque ostendere coram,
iampridem hanc prolem cupio enumerare meorum,
quo magis Italia mecum laetere reperta.
O pater, ane aliquas ad caelum hinc ire putandum est
sublimis animas iterumque ad tarda reverti
corpora? quae lucis miseris tam dira cupido?

ENEJA :

To li se, ćaćko, ima scijenit,
da od ovuda duše izhode,
ke pod nebom dni provode,
i da će ovi stan promijenit?

Koja ih je žela huda,
povratit se u telesa
na protive zlijeh udesa
i na život vas pun truda?

950

ANKIZE :

Uzrok je voda ova, da žele opeta
vratit se u nova telesa od svijeta.

955

Netom se napije tko godi, sve stvari
tu tako zabije, ni život zna stari.

Hodimo put brijega višega onamo,
da mnoštvo našega poroda gledamo.

Svijeh ćemo vidjet moć, ki godi prohode,
budući na vrh doć niz poļa put vode.

960

Što hoć' znat upraša, Enea, ovo je
nut čelad sve naša, puk nove od Troje.

ENEJA :

Lijepa mnoštva! A ja veļu,
kad će s' ovo naroditi,
veliko će vrijeme iziti ;
što ti veliš, roditelju?

965

ANKIZE :

Nu vrijeme krila ima, kijem časom prolijeta,
vječnijem je očima dan jedan sto ljeta.

Časom sve prohodi, i časom na svijeti
postanu narodi, i budu dospjeti.

970

Časom će prosinut u Rimu naš ovi
narod, čas poginut, i postat puk novi.

Što ne će moć bojno oružje satrti,
koje će neizbrojno sej mnoštvo dat smrti?

975

ENEJA :

Komu li će, ćaćko, biti
nemilijema toli udesim

dopušteno pod nebesim
ovi narod pogubiti?

ANKIZE:

Ne će, ne, na svijeti nad rimskom bit vlasti; 980
svojom će dospjeti, svojom će sam pasti.

Velika pod nebi po svomu nemiru
ore se u sebi, rasiplu i stiru.

Zavadam gradskima, kad satre svakoga, 985
na svrhu doć ima vlas puka rimskoga.

Tako će i svijet vas neugođaj dovesti
pokoñi na isti čas, kad bude red smesti,

kad bude hotjeti, mjesec za noć i dan
po nebu da svijeti bez sunca noć i dan, 990
ter ko se rasrči, suncu iduć protiva,

a sunce pomrči velika od gniva,

i svojijem zrakami gorućijem usprijeti
svijem jasnijem zvijezdami, i narav rašteti,

ter ogañ oholi najviše strane ođe, 995
i k zemlji vas doli s plamenim svojim dođe.

ENEA:

Možeš li mi ukazati.

ćaćko dragi, vojevode,
pripravljene na te zgode
građanskima hudijem rati?

ANKIZE:

Ono su, dva sama za jedno ki hode, 1000
držeć se rukama, vrli oba vojevode,

ki će se vojevostvu u svomu rvati
o rimskom gospodstvu građanskom u rati.

Svekar će strane one, a s ove dovesti
zet vojske sione na bojne na česti. 1005

Buduć se sve česti ljetnoga zapada
s ovezijem skupile rodnoga put grada,
a s onijem narodi istoka jasnoga,
s oružjem ke vodi zet svekra na svoga,

vidim gdi dospijeva vlas rimske slobode, 1010
i gdi se proljeva krv mnoge gospode.

Čezar je prvi ono, nu sluša, što će rit,
koga ime smiono častiće vas saj svit.

SKAZAŇE DRUGO.

ČEZARE, ANKIZE, ENEA, SIBILA, SKUP OD DUŠA BLAŽENIJEH.

ČEZARE :

Ko god brani oružanu, 1015
koji s vojskom napreduje,
stvar pravedno zapitanu,
taj sve što ima dopuštuje.

Kad se čine vojvodami 1020
krivosilne zapovijedi,
sile upravit proć silami
koji razlog, ki se uvrijedi?

Pravda oružje, boj sud čini,
boj će razlog razabrati,
ostaće oni u krivini,
koji dobit bude ostati. 1025

Grade rodni, prosti sili
prosti oružju oko mira;
kriv je svojim, kriv je dili,
ko god je uzrok od nemira
Prosti svomu građaninu, 1030
prosti svomu vojevodi,
ki ne stoji u načinu
od zakona, koje prihodi.

Naravni je zakon oni, 1035
taj vas saj svit obslužuje
nad inijema svijem zakoni,
koji obranu dopuštuje.

Kriv je oni, ki počina,
a ne, ki se sili opire;
nije moć držat nije načina, 1040
kad se oružje pak podire.

Što godi se na sem svijeti
bude oplijenit, bude orobit,

1021. koji] *rukop.*: koji je? 1036. nad] *rukop.*: kad.

silnijem bojem bude oteti,
zakona je ono dobit. 1045

Nije štit slova naučio,
ko god pusti svojijeh iz ruka
čas, koju je on dobio
bojnijem trudom vrhu puka.

Ko je vrijedan veću hvalu, 1050
scijeni i veću čas i diku,
prvi u gradu biti malu,
nego drugi u veliku.

Dobrota se uzdržati
može stvari u ostale, 1055
i izvrsnos, kom iskati
neumrle možeš hvale.

Dobrota je neprijatelju
na milos se svom prignuti,
i nemilu priku želju 1060
od osvete ustegnuti;

izvrsnos je, da naprijeda
ne idu druzi tvojoj vlasti,
i ne dati priko reda
da se daju gradske časti. 1065

Ako ne ćeš sam ostati,
imajući vojivostvo,
kako budeš dostojati
i kraljestvo i gospostvo?

Dobrota je, za se uzeti, 1070
što i druzi za se žele;
bole od druzijeh sebi htjeti,
izvrsnos je slavna vele;

a dobrota, zemlju, koja
druzijem služiti spravna stoji, 1075
da hrabrena kripos tvoja
od druzijeh je prije osvoji.

Izvrsnos je, da svak hvale
tvomu imenu da, i reče:
oni, čestit nad sve ostale, 1080
dođe, vidje, dobi, steče.

1072. sebil *rukop.*: sebe.

SKUP OD DUŠA :

Što godi se silom stječe,
 silom opet i dospijeva,
 ko se reče:
 sila sili odolijeva. 1085
 Vik miran nije,
 ko god mir razbije
 rodnomu gradu
 kroz huđu zavadu.

ANKIZE :

Pompea nu gleda, koji će na sviti, 1090
 čim ide naprijeda, vječnu čas dobiti.

SKAZAŃE TREĆE.

POMPEO, SKUP OD DUŠA, ANKIZE, ENEA, I SIBILA.

POMPEO :

Tko neumrlu na sem svitu
 svomu imenu slavu žudi,
 slidi kripos plemenitu,
 koju i slava slidi svudi. 1095

Razlog prosi u onemu,
 koji vojskam zapovijeda,
 da je izvrstan on u svemu,
 ako hoće proč naprijeda ;
 neka umije sam poznati, 1100

što mu udi, što pomaga,
 i načine sveđ imati,
 da mu bude sreća blaga.
 Za ludu je, tko u boju
 neprijateļe pridobije, 1105

ako ukazat kripos svoju
 po dobitju ne umije,
 er se mnokrat zgodi onemu,
 koji dobitnik scijeni ostati,
 da se sreća protiv ņemu 1110
 iz nenadke pak obrati.

Tko ne umije nač načina,
da se srećom dobro služi,
negova je to krivina,
na sreću se ne potuži. 1115

Onemu se dika i slava
ima dati od svijeh veća,
s kijem pribiva sveđe prava
kripos, znanje, oblas, sreća;
ki na vrijeme svoje trude 1120

kaže i razum svoj istini,
i s hrlinom sve požude
neprijateļu svom razčini;
ki s hrabrenstvom, ki s kriposti
svemu umije odoljeti, 1125

i s uresom svoje mudrosti
sve potrebe providjeti;

koji hitro uhititi
svom kriposti umije sreću,
tko umije nu dobiti, 1130
čas dostoji od svijeh veću.

Blažen s' oni može reći,
ki u ovakoj umre slavi,
prije neg čes svrne pleći,
prije nego ga sreća ostavi; 1135

za što svakoj veličini
ona zlobi i zavidi,
vazda u svoj nekrepčini
himbena se ona vidi.

SKUP OD DUŠA:

Tko steć vječnu slavu žudi, 1140
za kripostim slava ide,
slavu trudi

sveđ pošteni slijedom slide;
nije bez truda
izvrsna požuda, 1145
slavu prihodi,
tko kripos nahodi.

ANKIZE :

Ne mojte, o dike, ne mojte, o moje
rodjenje, tolike učit se na boje.

Tako se satira svoja ista vlas, djeti, 1150
i rodnijeh od mira ori zid na svijeti.

Tko ne će za brata brata, on će primiti
tuđina kroz vrata, koga će služiti.

Kad bude u ruci cvasci osta rimska vlas,
koj će se svi puci prikupjat na svak čas, 1155
lasno će i tuđi kroz bojno rvañe
na saj svijet najhuđi otimat vladañe.

SKAZAÑE ČETVRTO.

ENEA, ANKIZE, SIBILA, I SKUP DUŠA BLAŽENIJEH.

ENEA :

Čaćko mili i ljubjeni,
kad se rimski puk pobije,
ter dovrši i dospije; 1160
tko će nastat? reci meni.

Kako će se ispuniti
obećanje oca Jova,
koje udesna vječna u slova
hotio je postaviti? 1165

ANKIZE :

Ki budu građani pak, biće isti oni
istini Rimñani obćenijem zakoni,
kijeh je čes, kijeh sreća, jak višni čestitom
besjedom obeća, da sude svijem svitom.

Koja god čestita čelad pak nastane, 1170
vladaće od svita u vijeke sve strane;
ne dadu nebesa, da ja znam sva dila
otajnijeh čudesa, koja zna Sibila.

ENEA :

Proročice, htjej mi reći,
što nebesa ćaćku tajje, 1175

1154. cvasci osta] *rukop.*: cvaszi osta, to je može biti pokvareno od: vaši
ostat ili: carsci ostat.

što naprijeda veće ostaje
u čestitoj rimskoj sreći?

SIBILA:

Iz početka novijeh ljeta
eto velik red izhodi,
i djevica slavna i sveta 1180
na čestiti svijet dohodi,
da potlači i pohara
grijev, na svijetu ki se ustara.

SKUP OD DUŠA:

O pričestita
dođite lita, 1185
dođite, žudi
svak vas od ljudi,
neka djevica
rajskoga lica
izagnat bude 1190
sve zlobe hude.

SIBILA:

I nebeski porod novi
eto s gara ima doći,
zmija pada puna otrovi,
vječne bježi mrak od noći, 1195
svrhu imaju dni gvozdeni,
a vraća se mir zlaćeni.

DUŠE:

Prospi s nebesa
zrak pun uresa,
rode veseli, 1200
zemlja te želi,
da se po tebi
vrate pod nebi
vazda žuđena
doba zlaćena. 1205

SIBILA :

Srećna zemlo, blaženomu
 ti djetetu blaga budi,
 spravi dare kralju tvomu,
 prospri cvijetje oda svudi,
 on će pokoj, on slobodu
 umrlomu donijet rodu. 1210

DUŠE :

Zemlo, u slavi
 dar pripravi,
 počasti tvoga
 kralja vječnoga;
 on će slobodu
 umrlom rodu
 donijet i svoje
 vječne pokoje. 1215

ENEA :

Nu hoće li još ka proći
 sjena našega od poroda,
 ka će u Rimu svojom moći
 najprva se zvat gospoda? 1220

ANKIZE :

Proći će još sjeni, nu ih ovdí čekamo,
 sinko moj ljubjeni, da ih svijeh gledamo. 1225

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZAÑE PRVO.

E N E A , A N K I Z E , K R A L J E V I .

E N E A :

Koja je ono, ćaćko mili,
 veomi jasnoj u svjetlosti
 družba vidjet vrijednijem djeli
 mnoge moći i kriposti?

1226. koja je] *rukop.*: koja.

I ona čini bojne sprave, 1230
 u vrijednosti oružana
 na gradove, na države,
 na kraljestva sa svijeh strana.

ANKIZE :

I ono su spravjene za istoga poroda 1235
 kraljevske sve sjene, rimska sva gospoda,
 prisvijetloj u strani dostojno stanuju,
 prisvijetli Rimnani kijeh ini svi štiju.

Oni će zakone ne samo svijetu dat,
 narode usione ukrotit i vladat;
 neg izgled i nauk svakoga načina 1240

oć, kijem se vlada puk i gradska občina,
 čijem mnoštvo, čijem mali, čijem jedan gdi vlada,
 podložan ostali stoji vas rusag od grada,
 cić mnozijeh promjena, ke sobom dovodi
 dičina vremena, kako se što godi, 1245

gdi se nov gradi, gdi god se puk novi
 koje god čeladi najprvo gotovi.

Ako je sam jedan nada svijem inima
 prav, mudar i vrijedan, on vladat sam ima;
 gdi veće jes ljudi dostojstva jednaka, 1250

obrani zbor sudi, ne čelad prem svaka;
 gdi je bez razluke dostojstvo i znanje,
 puk vazda pun buke uzdrži vladanje.

Ko bude početi vlas kojijeh naroda,
 razlogom na svijeti ostaje u ploda, 1255

tim stoji mir, sklad i dobro općeno,
 čestit je svaki grad i mjesto blaženo.

ENEA :

Dragi ćaćko, reci meni,
 ako ti znaš, s kom će česti
 svoje umrle dni provesti 1260
 sej kraljevske svijetle sjeni?

Oni rijetko vode u miru
 život, koji svijetom sude,
 vas vijek muče, vas vijek trude,
 a bez krvi mali umiru.

ANKIZE :

Prvi će sazidat grad, o kom govorim,
i gradu ime dat čestito, zvano Rim,
koji će očima umrljem izginut,
i s junacim svojima, časom bit, čas minut,
kako neprijatele bude sve dobio, 1270
i tvrde temeje naredbam stavio.

Rimljani ovoga podobnijem načinom
uzeće za boga, i zvati Kvirinom.

Drugi će zakonom utvrdit, a treći
uresit sionim oružjem stan sveti; 1275
ostali četiri hrabreni ne će cknit
i vlastim i miri Rim velik učinit.

Numa kralj dni svoje mirno će svršiti,
i u ove pokoje opet se vratiti;
ona dva za nime paka će na svijeti 1280
život svoj u vrime naravno dospjeti,
a tri će najzadna, ki redom sad sjede,
kroz djela nenadna zamjerne oč izgleda
nekrepke od sreće, svrhu svijeh ka jača,
na svijetu najveće kraljeve potlača. 1285

ENEA :

Sve je podložno slaboj sreći,
ka nekrepka sved se obraća,
čim nemila sad će uteći,
sad se opet blaga vraća.

ANKIZE :

Anko će dva sina po smrti svojoj oč,
pristoja očina ki ne će imat moć, 1290
koje će dat Tarkvinu prišocu u nauk
veoma zao ne sinu kraljevu milijem puk,
ter će bit vidjeno mjesto isto za smećom
u krvi crjeno koliko odjećom. 1295

Nut gdi kralj sred svoga dvora udren umira
nađakom jednoga smiona pastira.

1291. pristoja] *rukop.*: s pristoja. 1293. kraljevu] *rukop.*: kraljivu.

Nut žena odolje kraleva, krijući
smrt, shrani pristole svojojzi u kući.

Svekra sin ubija, ki pleše nemila
jak luta zla zmija očina vrh tila. 1300

Oholi Tarkvino otima najprvi
kraľestvo očino ubojstvom i krvi,
da vlada nemilo hrabrene Rimňane,
čijem krvno pak dilo zrcalom ostane, 1305

neka se po kruni otetoj naprijeda
činjenjem ispuni mudra ona besjeda,
ka veli: boľe bi bilo sveđ za grada,
da zakon po sebi, ne čovjek da sam vlada,
er zakon nag, razlog, i svijes bez požude, 1310
bez srgbe, kako bog svakomu prav bude.

U kojoj državi, koga god sred grada
zakon se postavi, ki sudi i vlada,
tuj se prem s razlogom čestito kraľuje,
tuj je vlas prid bogom, tuj se vik miruje. 1315

Daj vlas čovjeku, pače istoj živini
nesvijesnoj, da vijeku razložno ne čini.

Gdi plemstvo zakoni pravednijem gospodi,
čestit je grad oni i u pravoj slobodi,
kripos se ponavľa otaca u plodu, 1320
i s vlastim ostavľa, ko drži slobodu,

budući čuvaoci općenijeh zakona
plemići vladaoci, ne djela siona.

ENEA :

Da što će se učiniti,
čačko, od kraľa ohologa, 1325
koji će ubit svekra svoga,
od svoje li ima umriti?

ANKIZE :

U tri krat dvaš peto godište živ ima
izgubit oteto kraľestvo od Rima.

1301. tila] *rukop.*: sila. 1307. činjenjem] *rukop.*: činjenje. 1315. [tuj je] *rukop.*:
tuj. 1320. otaca] *rukop.*: otac.

ENEJA :

Koji s' ono dva, pogleda
plemenita, ki k livadi
izvan ine sve čeladi
s brijega gredu priko reda? 1330

Jedan gleda zemlji nica,
kako u glavi da razbira
mnoge misli boja i mira,
junačkoga stasa i lica; 1335

komu drugi prilikuje,
i pogledom svrće svuda,
i on hrabrenijeh pun požuda
svoga druga nasljeđuje. 1340

ANKIZE :

Bruti s' ono oba, kijeh krepos hrabrena
u slavno njih doba bitće svud hvaljena.

Prvi se učinit ludjakom hoće, i moć
himbenstvo prihinit i na vrh misli doć; 1345

steći će za malo od zvijeri sramno ime,
ostavit na ostalo slavljeno svoje vrime,

ko bude skroveno zlato u dar pridati,
drven štap cijeñeno, i odgovor imati,

ter pozna obćenu za mater na svijeti
sam zemlju, ne ženu hitrome pameti. 1350

SKAZAÑE DRUGO.

BRUTO, ENEA, SIBILA, ANKIZE.

BRUTO :

Ako s' ima ka čestita
stvar držati na sem sviti,
sloboda se plemenita
najčestitija ima riti. 1355

Čovjek žive u slobodi,
ko mu narav zapovijeda,
i vrh sebe sam gospodi,
a opacijem se vladat ne da;

1350. pozna] može biti: poznat?

a služba ga činit sili, 1360
 i što drago nemu nije,
 što godi mu kad nemili
 samosilnik zapovije.

Gdi je sloboda, pokoj tu je,
 gdi je pokoj, nije straha, 1365
 da te ubije, da te otruje
 hitra pamet, sila plaha.

Gdi nije pokoj, nije mira,
 gdi je služba, nije pokoja,
 er ko služi, sved se ozira, 1370
 da ne udre ga zgodna koja.

U slobodi kripos slove
 i dostojne ima časti,
 a pravda se sved ozove,
 ne hajuć se silne vlasti. 1375

Vele krat ti služba učini,
 ili i život izgubiti,
 ili razlog pravi istini
 svijetle pravde potlačiti.

Gdi je sloboda, dobro svako 1380
 sadruženo šnome stoji,
 ona čini srce jako,
 vrijednos ona vriježi i goji.

Gdi je služba, čovjek gubi
 mnokrat dobro od svijeh draže, 1385
 er za život, koji lubi,
 i ko je vriedan, lud se kaže.

Za slobodu moć imati,
 što čoek ne bi učinio,
 ko li ohole zatjecati 1390
 neprijatele ne bi htio?

Od slobode za obrane
 plemenito jes umrijeti,
 a i onemu smrtne rane
 dat, koji ti je hoće oteti. 1395

Od slobodna je, i činiti
 i podnijeti djela mučna,
 za što kripos pridobiti
 sve kolika jes naučna.

SKUP OD DUŠA :

Nije stvari na sem sviti 1400
 izvrsnije od slobode;
 šnom gospode
 kripas, pravda, mir čestiti;
 a oni prave
 dostojan jes slave, 1405
 koji žudi,
 s pošteñem steć trudi.

ENEA :

Ja ne mogu nego dike,
 ćačko, onomu vječne dati,
 ki kriposti sve velike 1410
 na vrijeme će ukazati,
 za što kripas slavna onada
 čestita se rijeti može,
 iz nenadke gradu kada
 u potrebi svom pomože. 1415

Nije druga pomoć boļa,
 neg li svoje mjesto rodno
 od svijeh tuga i nevoļa
 učiniti da je slobodno.

SIBILA :

Dostojan je veće časti, 1420
 rodna iz grada ki izvadi
 zla vladaoca silne vlasti,
 nego oni, ki ga zgradi.

ANKIZE :

I oni za obranu hrabrene slobode
 staviće na stranu najbolje prigode, 1425
 i djelim svojime ukazat na sviti,
 prvoga da ime dostoji nositi.
 Ali čes slobodnik blagu ne će imati,
 (a tko se može vik s udesim rvati);
 višña je odluka, da veće od tada 1430
 jedan sam vrh puka gospodi i vlada.

SKAZANE TREĆE.

BRUTO DRUGI, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

BRUTO:

Tko u slobodi slatkoj ļubi
 utvrdit se do vik vika,
 samosilje on pogubi,
 a ne samo silenika. 1435

Djelo od vrijedna nije junaka,
 smrt silnikom koji daje,
 za život se molit paka
 zlom silniku, koji nastaje;
 on slobodu sam ne svoji, 1440
 još podložnik silne vlasti;
 a nego ime da dostoji
 toli svijetle dike i časti.

Gdi godi je sama žela,
 da jednoga nije na sviti, 1445
 ondi s' ište neprijateļa
 samo svoga pogubiti,
 a ne hodi, kako s' ima,
 proč svakomu, ki siluje
 grad na službu, i gradskima 1450
 proč zakonom gospoduje.

Boļe ti se rodna grada
 odijeliti na daleče,
 neg silniku, ki sam vlada,
 podložan si da t' se reče. 1455

Rodni grad će biti svudi,
 gdi slobodno mož' živjeti,
 gdi ne može silnik hudi
 tvoj kriposti odoljeti.

Trud je onega vele veći, 1460
 za kriposna poznan ki je,
 nego onega, ki mučeći
 svoju kripos ne odkrije.

Tko se vrijedan svijetu objavi
 kroz junačko djelovaće, 1465
 jednom vas se vijek postavi
 pod junačko dugovaće.

Razložno se slobodniku
opak zakon svaki čini,
kijem se služi sileniku 1470
najlašnjema još načini,
a veoma grubo bude
bit pridobit od onoga,
ki ne može zle požude
pridobiti srca svoga. 1475

Izvrсна su djela ona,
kijem korisno zao pogine,
a pravednijeh sred zakona
oslobodjen grad počine.

SKUP OD DUŠA :

O vi, koji nastojite 1480
sloboditi mjesto rodno,
da je slobodno,
samosilje pogubite.

Čestit na sviti
može se riti 1485
oni, ki priku
ne služi silniku.

ENEA :

Ovi ne će od prvoga
slobodnika bit izrodnik,
vidjeti je, grada od svoga 1490
da će i on bit slobodnik.

Vrijedni s' oba, ki slobodu
dižu hvalam do nebesa,
dva jednako vrijedna rodu
u jednomu, lijepa uresa. 1495

SIBILA :

Vas vijek zdrži lav očinu
ćud i narav, s kom se rodi,
s kome silu i vrlinu
zviyeri ostalijeh svijeh nadhodi.

ANKIZE:

Lukrecija ono je, ke djela poštena 1500
na sviti dostoje bit vazda hvalena.

Kroz one prigodu otete čistoće
hrabreno slobodu osvojit Rim hoće.

Koje će kriposti kraljević zavidjet,
a želan liposti sunčane sej vidjet, 1505
samo će ki tilo, ne čisto srce ne
ockvrnit kroz dilo silno zle na prijetne.

Pripravan ubiti za jedno šnom roba,
i u odar staviti ubijena naga oba,
ne bi se pričene smrti ona bojala, 1510
ali glasa i scijene, kad bi tim ostala.

Ona će sramotu svoju odkrit, i sama
dni svomu životu skratit svojim rukama,
proseći o svem, neka ostat ne bude
izgled zao svijetu za plahe požude. 1515

SKAZANJE ČETVRTO.

LUKRECIJA, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

LUKRECIJA:

Kako ljepša nad zvijezde ine
zrakom svojim sja danica,
kad nebeske sred visine
vesela se kaže lica,

djevojčica tako svaka 1520
vidjeti je lijepa dosti,
koju resi svijetla zraka,
svijetli ures od kriposti.

Ono je ures, što te resi,
ono resi, što je pošteno, 1525
pošteno je pod nebesi
kripos, dobro svud hvaleno.

Za ludu je uresiti
vrat biserom, zlatom prame,
a od koraļa usti odkriti; 1530
toj su ljudske sve zamame.

Čud je dobra dar zlaćeni,
a čistoća biser bijeli,
rumen koral, sram pošteni;
ovi ures svaka želi. 1535

Kad s uresom jes na svijeti
ovijem lijepos sadružena,
djevojčica svaka rijeti
tad se može prem blažena.

Čas pod nebi ovo je prava, 1540
istina je ovo dika,
neumrla ovo je slava,
koja žive do vik vika.

Ova svjetlos potamniti 1545
ne može ti s huda oblaka,
ovu lijepos usiliti
ne može ti sila opaka.

Ovo je ures pun slobode,
podložne su stvari umrle
strahovite na prigode 1550
i na sile prijeke i vrle.

Čas je veća smrt hrabreno
sebi istoj sama dati,
neg li živjet nepošteno,
usiļena neg se zvati. 1555

SKUP OD DUŠA:

O čistoćo draga i mila,
od svijeh boļi o uresu,
dike tve su
bjeļe, neg li zora bila;
pun čestitosti 1560
zrak tvoje svjetlosti
sunce nadhodi,
ki bio dan vodi.

ENEA:

U istinu srećan dosti
i čestit se moć će riti 1565
Rim, ovake od kriposti
koga će ures naresiti.

SIBILA :

Znaš viteže, da besjeda
 mudra mudro srce objavi ;
 kakav s dvora tko se gleda, 1570
 i unutra se taki pravi.

ANKIZE :

Nu pazi onega, ki blago najveće
 od svita od svega pogrđit sveđ htjeće,
 a nad sve ostale moć će se bogat rit,
 er časti i hvale vječne će on dobit. 1575
 Negovo bitće ime Fabricijo na sviti,
 i hvalam vječnime svak će ga poštiti.

SKAZAÑE PETO.

FABRICIJO, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

FABRICIJO :

Što se naglo prem na svijeti
 zlato ište, zlato žudi,
 i bez zlata kad živjeti 1580
 umrli bi mogli ljudi?

Bogat se oni ne ima zvati,
 ki je ubog od kriposti,
 er je zaman nemu imati
 s malom svijesti blaga dosti. 1585

Bogatstvo je pravo ono,
 što ne može izginuti,
 što zli gusar bezakono
 nije ti moćan vik dignuti.

Koji vele zapitaju, 1590
 onezijem se hoće vele,
 er koliko veće imaju,
 još toliko veće žele ;

koliko li veće mnoštvo
 od zlaćena raste blaga, 1595
 toliko se veće uboštvo
 sred bogatstva nim prilaga.

Izvršnos je, moć živjeti
s malijem; malo narav prosi;
vele bude ćud žudjeti, 1600
žeļe sobom nauk nosi.

Čestitos je, zapovijedat
onijem, koji blago imaju,
ne bogastvo žeļno gledat,
koji i obilnijem zlatom sjaju. 1605

Ko god voli zlato imati,
dobro u blagu sve držeći,
neg kriposno djelovati,
slobodan se ne ima reći,
podložnik je vazda zlatu, 1610

pače sluga, pače sužan,
i djelujuć sve za platu
život vodi grub i tužan.

Što je korisno steć se ima,
što je časno korisno je, 1615
od onoga čovjek prima,
čas s kripostim što steko je.

Kripos ima svak sliditi,
s kom se istina slava stječe,
za ludu se je bogat riti 1620
u bogastvu, koje utječe.

S kripostim se može rijeti
čovjek bogat nada sve ine,
za obogatit i za umjeti
može druge svak načine. 1625

SKUP OD DUŠA:

Neka brode žitko more,
kijem za zlato srce gine,
neka more
valovite sej pućine;
kripos istina 1630
nad dobra sva ina
rados je prava,
čas, dika i slava.

ENEA :

Čoek umrli, ono svoje,
što je bjeguće, ne ima riti, 1635
er po sreći što steko je,
može i opeta izgubiti.

Srećno ti je za se obro
oni vitez pun uresa
veće od zlata ovdi dobro, 1640
s kijem će slovit do nebesa.

SIBILA :

Svak s načinom zlato išti,
bog na zemlju način stavi;
ma ne svojoj pri koristi 1645
svačiju koris da ostavi.

ENEA :

Da ko je oni nad sve ostale
koji plemenit jes vidjeti?
nu njegove, ćaćko, hvale
dostoj mi se spovidjeti.

ANKIZE :

Oni će iz mlada ukazat na svitu 1650
za pomoć od grada svu kripos čestitu.

Sve gdi god on stane složiće pod svu vlas,
ispanske on strane dobitće u taj čas.

Lijep izgled taj će dat, u boju da ki je
ne dobit, uzdržat i sebe umije. 1655

U Afriku pak će proć, za svrnut vojevodu
od Rima, ki će doć, da ckvrni slobodu,
da pozna, može li obranit grad,
tuđemu ki želi donijeti službu i jad.

Tu ga će dobit hrabreno i bit zvan 1660
čestitijem na sviti imenom Afrikan,

ali mu neharan paka će biti puk
u zlobi ustaran; bud' ovo svijem nauk,
častit je er trijebi, trijebi je haran bit
onemu, ki tebi nastoja čas dobit. 1665

SCIPIUN :

Ne toliko može hudi
 neprijatelj nauditi,
 kad oružan oda svudi
 smrtni poraz gradu priti,
 kako mladu plahe žele, 1670
 ke dobiti tko umije,
 on i svoje neprijatele
 šnim vojjuć pridobije.

Čas je veća, veća je dika,
 pridobiti sebe istoga, 1675
 nego na tle zatočnika
 oboriti ohologa.

Tim nastojat trijebi je svima,
 čas istinu koji lube,
 da im sva s kripostima 1680
 zla s jednoga ne dogrube.

Ako svionoj kad se vidi
 jedna gnusos na hałini,
 ljepota joj sva problidi,
 sva se gnusna očim čini: 1685

kako ne će potamniti
 zla s jednoga slavna djela,
 i sve dike pogrubiti,
 ke ti kripos jes donijela?

Ako, na tle ka je ostala, 1690
 od velike uzrok štete
 bude od ogná iskra mala,
 kad što godi suho sreće;

ako s vjetra tiha i blaga
 često uzavri luto more, 1695
 kad, podižuć s svijeh strana ga,
 valovi se strašni otvore;

ako s mala često oblaka
 naoblači nebo sve se,
 i sunčanih ne da zraka 1700
 svijetu vidjet, ki ga rese :

za što jedno zlo za dosti,
 huđe i gore nad sve ostale

ne će smesti sve kriposti
i od kriposti dike i hvale? 1705

Za ludu se je pohvaliti,
da ne dobit jesi u boju,
ako ne mož' pridobiti
jednu samu želju tvoju.

Tim svak drži slavu veću, 1710
pridobiti plahe žeļe,
nego kada ima sreću,
dobit hude neprijateļe,

neka umiju svi poznati,
da oni od sebe dobit nije, 1715
koji način može imati,
vlas njihovu da dobije.

SKUP OD DUŠA :

Plahe žeļe ustegnite,
uzmnožite vaše dike,
ki žudite 1720

pohvaļeni biti u vike ;
tako dobiti
glas ćete čestiti,
ki kripos slavna
dati vam jes spravna. 1725

ENEA :

Onemu se, ćaćko, dike
vječne imaju u svijeh dati,
ki od srca žeļe prike
onako će uzdržati ;
za što srce plemenito 1730
čas istinu steći žudi,
a podpuno to je čestito,
što je čisto oda svudi.

SIBILA :

Lasno je vedrijeh sred nebesa
jasne zvijezde ugledati, 1735
a i sred srca puna uresa
od kriposti zrak poznati.

ANKIZE:

Nu gleda Katona starijega, čuvaoca
od mudrijeh zakona, mudroga vladaoca,
ono je, ki strane s vrljema pogledi
obrve spuštane drži; čuj, besjedi. 1740

SKAZANE SEDMO.

KATON, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

KATON:

Da u kući zakon stavi
svak raskošam svoje žene,
ne bi one svud skuplene
besjedile o napravi; 1745

lašne bi se suproč svima
zakon mogo učiniti,
i naprave zabraniti
lašne bi se mogle nima.

Ne znam, ali je ista gora
stvar, ali u gnus se izgledati,
vrhu sebe vlas spuštati
jednoj ženi bez razbora. 1750

Cić nijedne grad ne može
izginuti stvari prije, 1755
neg cić žena, kad im nije
način stavjen na raskoš.

Da gradovim žensko znanje,
kako ljudsko čini, uzvlada,
otišlo bi vele grada 1760
za njihovo zlo vladanje.

Zvijer je veomi plaha u sebi
žena, mučno je privrnuti,
ali i bijesna ustegnuti,
kad plahuje, koña je trijebi. 1765

Tko načine, tko zakone
ženskom smjenstvu stavit ne će,
usilovan pak vidjeće,
postavile da ih su one.

A kad smjenstvo budu oteti,
pače istu još slobodu,
na koju se tad prigodu
one stavit ne će htjeti?

1770

Netom smione svom oblasti
mužovom se izjednače,
taj čas iste budu i jače,
i pitaju prve časti.

1775

Zapovijedat počne svaka:
ja se hoću napraviti;
pravi uboga: hoću biti
bogatijema ja jednaka.

1780

Sve kolike prave i scijene:
nam će dati nad sve ostale
neumrle dike i hvale,
ko nas vidi urešene.

1785

Kad je nemoć otkrivena,
tada joj se lijek nahodi;
stvar nijedna ne gospodi
vrh čovjeka kako žena,

kad joj se spusti vlas, da čini
što ona hoće, što je noj drago,
i u ruke joj sve da blago,
da se uresi i načini.

1790

Zakone je stavit trijebi
tvojoj ženi, da zabavi
zalihosti i napravi,
što ti viku mogo ne bi.

1795

Ali je zaman učiniti
zakon, koji se pak razmeće,
za što tako vele veće
žene će se raspustiti.

1800

Sačuvaj se grad najprije,
sebi zemlje ki podlaga,
i steć žudi vele blaga,
da on od blaga dobit nije.

1805

Ne scijen', slaba o naravi,
da u napravah lijepos stoji;
i zločesto ruho goji
od ljepote ures pravi.

Bez naprave lir pribijeli
lijep je vidjet pod nebesi,
ljepotom se svojom resi
od ružice cvijet veseli. 1810

SKUP OD DUŠA:

Svijetli ures, lijepos prava
hvaļena je svud na svijeti; 1815

bez naprava
kada lijepa jes vidjeti
kripos čestita,
tuđ ures ne pita;
rusa po sebi 1820
lijepa je pod nebi.

ENEJA:

Ovi se će vitez riti,
ćaćko, mudar nad sve ine,
ki će onako utvrditi
sve zakone i načine. 1825

SIBILA:

Nije na svitu stvari boļe,
o viteže, od načina;
gdi je način, tu pristole
kripos drži i dobra ina.

SKAZAÑE OSMA.

ANKIZE, ENEA, SIBILA, I POROD RIMSKI.

ANKIZE:

Nu gledaj onamo unuke ostale,
s kijeh i mi imamo neumrle steći hvale. 1830

Ono su sve sjeni, kijeh nije znat broja,
vitezi hrabreni, trjeskovi od boja;
po nim će dobiti svu zemļu slavni Rim,
a slavu prostrijeti k visocijem nebesim. 1835

Načinom neka inijem nastoje ostali
imenom da vječnijem vas saj svijet nih hvali;

Rimňane, ti nastoj narode vladati,
 toj će bit ures tvoj, i mir svud stavlati,
 prostiti, pod tvu vlas koji se podniže,
 a onega oholas slomit, ki se uzdiže. 1840

ENEJA :

Ja ću od sada sveđ blažene
 pun radosti, ćaćko, biti,
 pokli vidjeh sve hrabrene
 naše unuke, rod čestiti ; 1845
 ovezijem ću uzdignuti
 srce slavne na požude,
 da pod nebi ne očuti
 trudne boje, bojne trude.

ANKIZE :

A sada, sinko moj, da budeš još veće 1850
 razgledat naš pokoj čestite pun sreće,
 ja ću ti ukazat, što čine blaženi,
 dostojni ki su stat sred ove zeleni.
 Tim hod'mo onamo, put one dubrave,
 da ovi vas gledamo stan vječne pun slave. 1855

ČIŃENJE P E T O.

SKAZAŃE PRVO.

ANKIZE, ENEA, SIBILA, SKUP OD DUŠA BLAŽENIJEH.

ENEJA :

Nu reci mi, milos tvoja,
 roditelju moj ljubjeni,
 u oružju sred pokoja
 koje s' ono slavne sjeni?

ANKIZE :

Ovi su na sviti hrabreni u boju 1860
 bili, sad čestiti u vječnom pokoju.
 Za veće njih dike s oružjem šetaju,
 čim slavni u vike pod nebi ostaju.

ENEA :

A da hoće ukazati
svoje hrabrenstvo ovdi sade,
kijem dostojni jesu stati
sred blažene sej livade.

1865

SIBILA :

O duše čestite,
sred strane sej mile
kriposti kažite,
kijem ste raj dobile;
kažite u slavi
vaš ures gizdavi.

1870

PJEVA PRVA DUŠA :

Duše slavne i čestite,
vječnom slavom narešene,
vašu kripos ukažite
sred livade sej blažene.

1875

DUŠA 2. :

Udrite se, jak na sviti
hrabreno se udiraste,
čim za vječni glas dobiti
umrijeti se ne hajaste.

1880

DUŠA 3. :

Vaša gori čas hrabrena
žarkom suncu oči upira,
čin'te i ovdi da je hvalena
blaženoga posred mira.

1885

DUŠA 4. :

Udrite se sa svijeh strana;
dubrave se sej raduju,
u potjeri kitnijeh grana
gdi vesele vaše čuju.

DUŠA 1. :

Vaša kripos plemenita
slove u hvalah pod nebesi,

1890

čin'te i ovdi da čestita
dostojnijem se hvalam resi.

DUŠA 2. :

Udrite se, neka i ova
pričestita poļa znaju, 1895
da skup slavnijeh vitezova
u svom skutu uzdržaju.

DUŠA 3. :

Ures vaše od vrijednosti,
od jakosti vaše hvale, 1900
na svijetu su gori ostale
izgled slavne na kriposti.

DUŠA 4. :

Udrite se sad hrabreno,
ukažite, da tko trudi,
ime stječe on pošteno,
i ostaje slavan svudi. 1905

DUŠA 1. :

Uspomena slavna to je,
vjekovite to su dike,
vaša djela kijem dostoje
pohvaļena biti u vike.

DUŠA 2. :

Udrite se, od junaka 1910
hrabrena je, ukazati
kripos, kojom dobra svaka
on dostojan jes imati.

DUŠA 3. :

To je vašega ures grada,
to je vašijeh čas unuka, 1915
tijem dobiste vi nekada
vlas rodnoga vrhu puka.

DUŠA 4. :

Udrite se, puna uresa
dobili ste tezijem slavu,

sveđ leteći put nebesa, 1920
sveđ slijedeći kripos pravu.

DUŠA 1. :

Na visoku brijegu stavi
slava istina krepke zide,
čestit u svem taj se pravi,
tko u trudu k noj uzide. 1925

DUŠA 2. :

Udrite se u prilici
od nemilijeh neprijatelja,
i ovdi se zatočnici
ukažite sred vesela.

DUŠA 3. :

Pod nebi ste s bojnijem trudom 1930
silne vojske razbijali,
slavnom želeć sveđ požudom
vas svijet da vas slavi i hvali.

DUŠA 4. :

Neka inijem steć načinom
vječnu slavu družu žele, 1935
i pameti svoje bistrinom
ua svijetu se slavni vele.

DUŠA 1. :

Najljepše je slavu steći
po viteškom djelovañu,
i odoljet sionoj sreći 1940
po hrabrenom dobivañu.

DUŠA 2. :

Neka s' iskat zlato spravļa
valovitijeh priko voda,
za koristi ki se stavļa
na protive trudnijeh zгода. 1945

DUŠA 3. :

Vaša koris čas je bila,
ku slijedeći vazda spravno,

nijedno mnoštvo vrljih sila
ne dobi vam srce slavno.

DUŠA 4. :

Štit pereni, vito kopje, 1950
jako rvaće, bojna snaga,
mač hrabreni, tvrdo oklopje,
vami je draže bilo od blaga.

DUŠA 1. :

Zlato izgine pak s vremenom, 1955
er se obraća slaba sreća;
s vašijem slava sved̃ imenom
svak čas gori raste veća.

DUŠA 2. :

Sve podložno smrti leži, 1960
srebro, zlato, i imaće;
vi u dobru, koje ne bježi,
postaviste vaše ufaće.

DUŠA 3. :

A sad ovdi u pokoju 1965
blaženom se radujete,
i u miru i u goju
vjekovitom stanujete.

DUŠA 4. :

S kripostim se čas dobije,
s trudom pokoj sved̃ žuđeni,
tko na boju bio nije,
mir ne pozna i ne scijeni.

DUŠA 1. :

A tko kripo slidit ne će, 1970
koja slavu ljudem dijeli,
ne dobiva vječne sreće,
ni zna ovi stan veseli.

DUŠA 2. :

Nije steći slava lasno, 1975
trud se velik za ne prosi,

tko na svijetu trudi časno,
u slavi se taj ponosi.

DUŠA 3. :

Sve dostojnu diku ima,
a najveće bojna kripas,
koje slove nada svima
među uresim vječnijem lipos.

1980

DUŠA 4. :

Privedrijema svojijem zracim
ka svjetlosti sve nadhodi,
čim hrabrenijem u juncim
viteški se vriježi i plodi.

1985

DUŠA 1. :

Ona uživat mir dostoji
sred pokoja blaženoga,
vječna rados gdi sveđ stoji
posred slavna mjesta ovoga.

DUŠA 2. :

Nasljednike svoje ona
sveđ nadari vječnom časti,
cijec da im smrt smiona
ne naudi silnom vlasti.

1990

SKAZAŃE DRUGO I NAJPOSLJEDŃE.

MERKURIJO, ENEA, SIBILA, ANKIZE, SKUP OD PORODA ENIJINA.

MERKURIJO :

Zapovijedim kraļa onoga,
ki sve vlada, slazim s nebi,
slavni Enea, i ovdi k tebi
opet radi posla tvoga.

1995

Ti ckniš, krzmaš, i zastaješ,
ter prođlaš sreću tvoju,
jur zališno u pokoju
blaženomu vrijeme traješ.

2000

Velike je razum scijene,
pristoji se ljudem znanje,
ali samo razmišljanje
naravi božanstvene. 2005

Umrlijem su pod nebesi
trudna djela od potrebe,
na koja su harno tebe
tvoji obrali davni udesi.

Nije vrijeme od besjeda, 2010
ni od slatkoga razgovora,
jur je blizu bijela zora,
tebe družba tvoja izgleda.

Pospješi se, ne moj stati,
ođi svako cknenje kasno, 2015
hrli, hrli, nije lasno
rimski narod sazidati.

Ođi Ankiza sej pokoje,
o viteže, i stan ovi, 2020
kram nebeski i dvorovi
vrhu zvijezda tebi stoje.

Tebe zvanju trudnom prose
boji latinski strahoviti,
dobra ljudska sva na sviti
svoje sobom trude nose. 2025

Vrhu ljudskijeh svijeh visina
vrijednijem djeli prvo uzide
slavni Bako, pak Alčide,
pak dva brata Elenina.

Tebi spravla otac Jove 2030
priko umrljeh sijeh požuda
na čas slavnijeh svojijeh truda
vječne plate i darove.

Oda sna su vrata tamo, 2035
kud vi na svijet proč imate,
ali uz goru pogledate,
vjekoviti dan je ovamo.

Visoko je lice i čelo
čovječega lijepa uresa

upravljeno put nebesa, 2040
na nebeski drum i djelo.

Na nebesijeh svrhu imaju
žeļe nagle ļudske svijesti,
gdi se izvrsne rajske česti,
vječna dobra uživaju. 2045

ENEA :

Merkurijo, oca Jova
sinu istini, besjedniče,
slatki i hitri od bogova
izabrani navijesniče,

pod nebeskom zapovijedi 2050
tko ne stoji, tko ne daje
posluh bogu, da ne slijedi
tve besjede, tve stupaje?

Ti najprve ļudi izvede
iz pustiņa i dubrava 2055
mudre i hitre na besjede,
i postavi sred država.

Trudi i boji pod nebesim
ne će biti meni novi,
ke god stoje meni udesim 2060
mojijem plate i darovi.

Može s' u trud, može u moju
kripos družba izgledati,
ako i bude sreću koju
boļu u družijeh pogledati. 2065

Ja te slidim, ili uz gore,
ke najviše budeš hodit,
ili hoćeš, da opet more
valovito budem brodit.

Ja ću proći bez bojazni 2070
priko morske sve pučine,
kroz pustiņe, kroz nakazni
najvrlije na krajine,

pogrđujuć sve zamahe
i sve udarce na sem svijeti, 2075

2044. izvrsne] *rukop.*: izvrsno. 2045. dobra] *rukop.*: dobro. 2060. meni] *rukop.*: menè.

i najveće koje god straha,
ke smrt huda ljudem prijeti.

Viteško je dugovanje,
kijem se svemu odolijeva,
junačko je trudno rvanje, 2080
bijenje, kijem se krv proljeva.

A jednom se ima umrijeti,
ili rano, ili kasno,
potrebno je doživjeti,
kad godi se zgodi časno. 2085

O djevice, hod'mo veće,
pokli je trijebi obslužiti,
htjeće božje, koji ne će,
da budemo ovdje ckniti.

S bogom, ćaćko moj ljubjeni, 2090
s bogom, strane svim čestite,
s bogom i vi, slavne sjeni,
moji unuci, ostanite.

ANKIZE :

Pođi, pođ', moj sinu, kriposti dobiva
nebesku visinu, višni raj uživa; 2095
je da se dogodi, s promjenom od svijeta,
da se inđe gdi godi stanemo opeta.

SKUP OD PORODA RIMSKOGA :

Pođi, čestita
o naša diko;
dobro veliko, 2100
koje se pita,
uživa gori
u višnem dvori,
neka te blaga
sreća pomaga. 2105

JEDAN :

Neka te blaga
sreća pomaga,
i tve požude
ispunit bude.

Viteže slavni, 2110
 tebi su spravni
 vječni uresi
 posred nebesi.

VAS SKUP:

Vječni uresi 2115
 posred nebesi
 onijem se daju,
 ki dobivaju.

Pođi na sviti
 glas pričestiti 2120
 dobi i pravu
 s kripostim slavu.

GLAS.

(Spjevanje ga. Đona Đore Palmota.)

Ja sam vrijedni glas čestiti,
 koga moći krepos stavna
 ne da ležat u zabiti
 slavnijeh ljudi djela slavna.

Eto k tebi, Dubrovniče, 5
 vodim svijetle care i bane,
 i kraljeve, kim se diče
 sve slovinske ove strane,

da na djela i ti vrijedna
 budeš dignut miso tvoju, 10
 znajući, da je krepos jedna,
 ka dobiva stvar svakoju.

Ovi uresom slave svoje,
 u mom dvoru ka je velika,

2. koga] *Ban*: čije. 7. 8. *Ban*:

imenom se čim diče
 slovinske nam ove strane.

10. *Ban*: dignut budeš miso svoju.

11. 12. *Ban*: poznajući krepost jedna
 da dobiva stvar svakoju.

14. *Ban*: koja u sebi sja velika.

steć neumrlu čas dostoje 15
 vrhu inijeh svijeh bojnika,
 er njihova krepos mnoga
 i zamjerna pod nebesi
 od jezika slovinskoga
 sve kolike zemlje uresi. 20

Lijepe družbe, vrijedna broja,
 kijem se ova kola slave;
 treskovi su ovo od boja,
 od kreposti zvijezde prave.

Vi dvorkiće moje drage, 25
 ime od Hvala ke nosite,
 bojnijeh ljudi . . . .
 vječnom pjesnim proslavite.

HVALA 1.:

Tve čestite zapovijedi 30
 oblužiti sve smo spravne;
 pravedno je da sved slijedi
 vječna slava ljudi slavne.

Oni, u bojnoj koga slici
 sja viteštvom obraz vedri,
 trijes mu gori u desnici, 35
 stoji mu britki mač na bedri,

Lesandro je, car veliki,
 pridobitnik svega svita;
 bi mu uzrok, da je toliki,
 krepos, ka je vjekovita. 40

HVALA 4.:

Ono je Filip za jedno sinom,
 ki dobitje . . . . ;

15. 16. *Ban:* neumrlu čas dostoje
 vrh inieh svih bojnika.

17—20. *Ban:* jer njihova dika mnoga,
 jakno sunce sa nebesi,
 zemlje roda slovinskoga
 svojom sjajnosti uresi.

21—24. ovih stihova nema kod Bana. 27. 28. *Ban:*

zategnite zlatne žice,
 i njih pjesnom uviečite.

41. 42. Filip ono je pred sinom,
 što već velje carstvo sniva.

ili srećom. il' s hitrinom,
samo da se pridobiva.

Nije nemu svjetla slava,
što Lesandra sina rodi,
neg da je česar svijeh država,
ke svijeteći sunce obhodi.

45

Gledajte uza n Pira kraļa,
gdi još kaže, da ležeći
miran rodnijeh sred zemaļa
čovjek ne može slave steći.

50

On krepostim bojne ruke
rimske vojske dobi silu,
mnoge tijereć slavne odluke,
za ne ležat u tamnilu.

55

GLAS :

Kraļa Pira i Filipa
tko da od znanih ne zna ļudi ?
Lesandrova djela lipa
svjetļa od sunca sjaju svudi.

60

Nu ne samo samijem nima
slovinska se zemļa hvali ;
kaž'te ne rod, care od Rima,
ki su vas taj svijet vladali.

HVALA 3. :

Oni česar stasa ohola,
ki se u carskoj družbi gizda,
kako mjesec posred kola
izabranijeh svijetlijeh zvizda,

65

Dioklecijan car je znani,
poznani igdi sunce grije,
u slovinskoj rodjen strani,
sred hrabrene Dalmacije.

70

Čas negova protiv zlobi
ne takom se slavom tvrdi,
što s junaštvom krunu dobi,
kolik što ju pak pogrdi.

75

HVALA 4.:

Justinijan ono je šnime,
 mudri i znani česar oni,
 ki neumrlo steče ime,
 er nim živu svi zakoni. 80

O Justine, tvoje časti
 sunce viku ne zapada;
 i ti uživa carske vlasti
 sred svijetloga Carigrada.

Sred ovega mnogo skupa 85
 slovinske je cara od krvi,
 ali zrake nih zastupa
 svjetlos onijeh, ki su prvi.

Dosta je vidjet ki god dio
 bistrijem okom svijesti znane: 90
 car Maksimin, car Decio,
 slovinske su porod strane.

Kud ohodim Proba i Kara,
 kijeh nad suncem svjetlos svijeti,
 i ostalijeh mnogo cara, 95
 koji ne će viku umrijeti?

Tko da zbroji neizbrojni
 rod kraljeva punijeh hvale,
 ki vladaše narod bojni,
 Slave, Gote, i Vandale? 100

Kijeh hrabrene za sve slike
 u mnoštvu su pokrivenene,
 pravedno je da nih dike
 besjedom su pohvalene.

Hvarski Dmitar čas podpunu 105
 s izabranijeh dobi djela,
 i kraljevsku nemu krunu
 Rim postavi vrhu čela.

Vrljeh Gota kralj Totila
 neumrlom časti siva, 110
 koga izbrana bojna dila
 još Rim slavni spomeñiva.

HVALA 5.:

Gelimire, kudi ostaje
srca tvoga veličina,
ki pridobit reče, da je 115
slava od svijeta sve taština?

Čovjeku je ures veći
i čas veća na sem sviti,
ne izgubit se u nesreći,
neg s oružjem pridobiti. 120

Svijetlo sunce svete vire
Šestopelek prvi grli;
tvoj svet život, Vladimire,
dobrotom je neumrli.

Kraľ Dobroslav vječne vijence 125
s Krešimirom slavnijem stječe,
čim tre jedan, drugi siječe
hitre Grke, bojne Nijemce.

Svi bi ovi svijetli dosti
nad sunčanijem zrakom sjali, 130
da su u doba sve imali,
ko će hvalit njih kreposti.

HVALA 6.:

Tri brata ona plemenita,
kijeh čas svak čas leti više,
tri naroda slavna od svita 135
svojim imenom uresiše.

Čeh naseli svojim junaci
Boemiju, zemľu novu,

Poslije stiha 112 rukop.: Hvala 5, koje je ispravľeno: Hvala 3; *Ban:* Hvala 2. Stihom 121 počima velika razlika među rukopisom i Banom; kod ovoga izmijenjenim tekstom za stihom 120 Hvala 3 govori stihove 133—140; Hvala 4 stihove 121—124; Hvala 1 stihove 125—132; Hvala 2 stihove 141—148; Hvala 4 stihove 149—152; za tijem su dodani stihovi: dalje, dalje, vile moje, vašim glasom medenime; jedan vitez još osto je, kog je slavno nad svim ime. Za tijem Hvala 3 govori stihove 157—160; Hvala 1 stihove 161—164, 185—192; Hvala 2 stihove 165—180; Glas stihove 185—189; Hvala 3 stihove 193—200; Hvala 4 stihove 221—228; Hvala 1 stihove 201—216, 229—236; Hvala 2 stihove 237—248; Hvala 3 stihove 249—264; Kolo junaka stihove 265—284; jedan junak stihove 297—300, 289—292, 285—288; drugi junak stihove 301—320; treći junak stihove 325—332.

Poslije stiha 132 rukop.: Hvala 6, koje je ispravľeno: Hvala 4.

od Leha su svi Poljaci,
od Rusa se Rusi zovu. 140

Plemeniti Pavlimire,
kad da tvoja čas ustupi,
ki raspršanu u ove mire
iz dubrava čeljad skupi?

Uspomena tvoga imena 145
neumrljem se zidom slavi,
vrh ovezijek oštrijeh stijena,
ke se od prije zvahu Lavi.

HVALA 1.:

Ista je narav jošte nima,
za sve er se ime toj promijeni, 150
bojnijem zgradam i tvrdima
čijem se u vječnoj vise scijeni.

HVALA 2.:

Tko da slavnijeh vitezova
vrijedne glave viku zbroji,
kijem slovinska zemļa ova 155
neumrlu čas dostoji?

Svud car Stjepan svijeto siva,
i u slavi se vik ne stara,
čim s junaštvom pridobiva
krunu od slave, ime od cara. 160

Đurađ despot znañem slove,
knez je Lazar nad svijem prvi,
ki slovinske vitezove
suproč turskoj nuka krvi.

Sandaļ Hranić k nebu uzlazi 165
kroz rvaña sva kreposna,
mnoge vojske čim porazi,
kijem sharana bješe Bosna.

On svud djelom hrabrenime
siva u družbi sej gospode, 170
er Dubrovnik da mu ime
velikoga vojevode.

Vječnu slavu smionstvom stječe
 Petar vitez izabrani,
 čim zatjeran cio dub siječe,
 veleć: dovle o Rašani!

175

Slovio bi pozne vike
 i Hrvoje ban od Spljeta,
 da mu nije bojne dike
 potamnila gruba osveta.

180

GLAS :

Dosta ste ih spovidjele;
 sada kaž'te krepos mnogu
 onijeh ljudi slavnijeh vele,
 ki se očima vidjet mogu.

HVALA 3. :

Oni je junak čina plaha
 Kobilović Miloš vrijedni,
 koga odluci podat straha
 ne mogoše trudi nijedni.

185

Za ukazat on Lazaru,
 čas i vjera ko se lubi,
 život uze turskom caru
 plemenitoj u pogubi.

190

Nuti Đurđa Skenderbega,
 ki nekada malo mari
 mjesečnoga silu stijega,
 kijem se diču turski cari;

195

pače nemu on ukaza,
 da se u sabli moć ne drži
 junačkoga od poraza,
 neg u ruci, ka ju drži.

200

HVALA 4. :

Slavni Janko vojevoda,
 tve se slave svud prostiru,
 vas na oružje čim se poda,
 za braniti svetu viru.

Sin Matijaš s tobom za jedno, 205
 kralj ugrski, od djeteta
 kroz čineće bojno i vrijedno
 slavan leti priko svijeta.

Kolik krati vode čiste,
 kijem romoni Dunaj rika, 210
 crnom krvi zamutiste
 isječenijeh nevjernika!

Kralj Ludovik svu do vika
 pridobitnu kaže slavu,
 da ne može sila prika 215
 pridobiti krepos pravu.

Kralj Šišmundo svudi slovi,
 ki boj bijuće s turskijem carom
 razbijen dođe u grad ovi,
 ter ga uresi lijepijem darom. 220

HVALA 5. :

Ko Sekula sestričića
 da zabude ime slavno,
 i Mihajla Svilojevića
 na sve trude srce spravno?

Vuk je despot za jedno šnima, 225
 svojijem junaštvom neumrli,
 vrijednijem djelim i bojnim
 čim na slavu vječnu hrli.

Svak Šišmunda zna Batora
 i Mihajla vojevodu, 230
 ki slovijaše vrijedno skora
 nad hrabrenu svu gospodu.

A kako bi srećni bili,
 ko počese da su paka
 takom svrhom dovršili; 235
 svrhom hvali stvar se svaka.

HVALA 6. :

Ne cijenite, lijepe vile,
 da u narodu slavnu ovemu

još se nijesu nahodile
i bojnice vrijedne u svemu. 240

Amazone plemenite
od ovijeh su strana svijeta,
među kojijem svijetle svite
vrijedne druge Visna i Teta;

Visna od vojske vladalica 245
gospodstvom se još podnosi,
vrijedna Teta ne družica
stijeg u ruci bojni nosi.

Kralica je šnim Teuka, 250
ka krajine ove vlada;
od rimskoga sile puka
ništa se ona ne pripada.

Kud kreposti tve izbrane
vjerni jezik moj ohodi, 255
mačednska o Cinane,
ka hrabrene vojske vodi.

Pribroj zvijezde od nebesa,
ko slovinske brojit želi
vitezove pune uresa, 260
ki su dikom svom slovjeni.

Vječne slave ko je žedan,
izgledaj se u njih djela;
s trudom stječe čovjek vrijedan
slavnu krunu oko čela.

KOR BOJNIKA:

Mi smo družba plemenita, 265
plod slovinske lijepe strane,
priko svega slavni svita
kroz kreposti naše izbrane.

Nam su od slave uzrok bile
bistra pamet, bojna ruka, 270
vedra pomoć sreće mile,
vrijedno srce, krepka odluka,

a nad sve ino glas neumrli,
ki čovjeka vrijedna čini,
da hrabrenom misli hrli, 275
gdi nije stana noćnoj tmini.

Kroz junačko bojno rvañe
 mi slijedimo krepos pravu,
 a kreposno djelovañe
 nami donije vječnu slavu. 280

Vedrom krunom glas primili
 svijetle časti nas nadari;
 kolici su od nas bili
 vedri kralji, svijetli cari!

BOJNIK 1. :

Er se krepos naša ukaza 285
 ũ oružju od svijeh jača,
 ne hajuć se od poraza
 oštrijeh sabal, silnijeh mača.

Nijedne od sile, nijedne od vlasti
 ne imasmo viku straha, 290
 ni nas može vik pripasti
 tašta sreća, ni smrt plaha;

er ko vječnu želi diku,
 čas neumrlu ko god ľubi,
 ne izgubi srca viku 295
 u najvećoj u pogubi.

BOJNIK 2. :

Mi, za istinu slavu steći,
 ne štedjesmo naše krvi,
 krepci u boju, znani u smeći,
 na sve trude vazda prvi 300

Tim se pravo dići i resi
 nam slovinska zemļa rodna,
 ka bi s nami pod nebesi
 mirna, slavna, i slobodna.

Sad ju plešu lavi i zmiје 305
 otrovnoga puni ijeda,
 i čovjeka u űoj nije,
 da se u krepos našu izgleda,

Ovi samo grad slobodan,
 gdi robuju svi ostali, 310

drag kraljevim, nebu ugodan,
slobodom se vječnom hvali;

koju ko god ckvrnit hoće
silnijem prijetnam hitre svijesti,
najposlije sred sve zloće

315

sam će sebe luto smesti,
er slobodna srca obiru
činit, trpjet trudna dila
za grad rodni i za viru,

ka je svakomu draga i mila,

320

BOJNIK 3. :

Cijeć kreposti dobra općena,
i za viku ne umriti,
bojna djela i hrabrena
slijede ljudi plemeniti;

nu neumrlo dobit ime
čovjek ne može, ki ne trudi;
slava s trudom hrabrenime,
a trud s slavom grede svudi.

325

Ko god hoće da pod nebi
pleše tminu od zabitja,
na strmo se peñat trijebi,
ne ležati posred cvitja.

330

KOLOMBO

po gu. Donu Palmota.

PRIKAZANJE:

KOLOMBO, DRUŽBA.

DRUŽBA:

O Kolombo prihrabreni,
komu vječni glas pun dike
vije vijenac sved želeni
od neumrle lovorike ;

o naš vrijedni vojevoda,
komu dava višni zgara,
bijes ukrotit morskijeh voda,
silu dobit zlijeh vjetara —

krepku i jaku eto družbu,
koja u trudu sve dni traje,
priveo si na tvu službu,
i da slijedi tve stupaje.

Svijetla izvrsnos tvoga znanja,
plemeniti o viteže,
na kreposna djelovanja
ľubko srce svijeh priteže.

KOLOMBO:

Moja družbo vrijedna i znana,
ka, za dobit vječne hvale,
sa mnom brodit jesi spravna
oceanskoga mora vale!

Vrijedni Erkole, koga dika
pored žarkijem suncem sviti,
koga izvrsnu čas do vika
ne će tamna noć prikriti,

5

10

15

20

bivši mnoštvo prije oholo 25
 dobio vrljeh zlijeh nakazni,
 i sva mora naša okolo
 pribrodio bez bojazni,
 u oćean smionom plavi
 srce uljesti nemu ne da, 30
 tim biļege moru stavi,
 da se ne smije proć naprijeda.
 Nu hrabrenoj veličini
 naše svijesti, ka je svijeh viša, 35
 sasma kratak krug se čini
 tijesna ovega okoliša.
 Slavna krepos i čestita,
 koj nije mućno djelo nijedno,
 iz razlicijeh strana svita
 združila je nas u jedno, 40
 da pridemo s blagom česti
 Erkulova stupe puta,
 da splešemo s krepkom svijesti
 silni oćean mora ļuta.
 Zemļe ispanske i latinske 45
 vitezi su ovdi izbrani,
 i države cvijet slovinske,
 slavni u svemu Dubrovćani.
 Ova mlados, vojska ova,
 s bistrijem znanjem, s bojnom moći, 50
 sili gñevnijeh svijeh valova
 moguća je vrha doći.
 Vidim, vidim, družbo mila,
 gdi nenmrli glas po svitu
 glasi vrijedna naša dila, 55
 našu kripos plemenitu;
 svaki od nas gdi naziva
 stare grćke vitezove,
 i nahodi i odkriva
 nove zemļe, svijete nove; 60
 gdi krstjanska sveta vira
 smionijem djelom naše vlasti

41. blagom] *rukopis ima iznajprije: s bragom, koje je ispravļeno: s dragom; vidi stih 82, po kojemu nema sumñe da treba: s blagom.*

svoga svijeta kraje obstira
i obkružuje s mnogom časti.

Prid svjetlostim našom veće
tamna zloba čezne i blijedi;
nitko se od nas kajati ne će
da Kolombov stupaj slijedi. 65

Ovo djelo puno uresa,
prednu krepos ke nadhodi,
u veselju do nebesa
uzdizate svi narodi, 70

er od zlata žela huda,
ko vitezom starijem prije,
od našega uzrok truda,
i od našega puta nije: 75

za uzvišenje vjere prave
svaki od nas naglo hrli
nove iskati sad države,
ocean brodit plahi i vrli. 80

Tim se veće, družbo izbrana,
s blagom česti uputimo
put neznanih svijeta strana,
i čas vječnu pridobimo.

Hod'mo na plav, sreća blaga
druži naše sve požude;
nebo onezije sved pomaga,
ki pravedno misle i trude. 85

DRUŽBA :

Naš vojevoda vrijedni u svemu!
tva je zapovijed draga dosti
junačkomu zboru ovemu,
komu su izgled tve kreposti. 90

Kako hoće vrijednos tvoja
našijem srcem vlada svudi,
bez pristanka, bez pokoja
svaki te od nas služiti žudi; 95

pače nijedan ne ima straha
od valova zlije poraznije,
ni nas smeta sila plaha
vlažnije juga, vihar mraznije. 100

Neka silni vjetri upiru
suproć nami plahos prijeku;
za čas pravu i za viru
ništa trudno nije čovjeku.

Bojna srca i viteška 105
na nijedan se trud ne štede;
nim su laka djela teška,
nih strah ne tre smrti blijede.

Jošter s vječnom hvalom ima 110
priko kraja i država
pored s kolim sunčanima
svijetla letjet naša slava.

Teške muke, trud priłuti,
slatko i milo bitće paka
nami u skupu spomenuti 115
drage družbe i rodjaka.

Svaki se od nas uzda i nada,
sve ljubjene lubi u krilu
spomenivat, ko nekada 120
splesa i dobi morsku silu,
i veselo razbirati,
da nije slađa stvar na svijeti,
slatke usti celivati,
nego slavan svud sloviti.

U knjižarnici Lavoslava Hartmána u Zagrebu mogu se dobiti knjige, koje izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, koje izlaze njezinom pomoću i koje su prešle u njezinu svojinu:

Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga I do XIX. U Zagrebu 1867—1872. Ciena svakoj knjizi 1 for. 25 novč. a. v.

Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XX. do LX. LXII. LXIII. LXV. U Zagrebu 1872—1883. Ciena svakoj knjizi 1 for. 50 n. a. v.

Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga LXI. LXIV. Matematičko-prirodoslovni razred. 1. i 2. Ciena 1 for. 50 nvč. IIa., IIb., III₁. po 75 nč.

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. I. II. III. IV. V. IX. XII. **Listine o odnošajih izmedju južnoga slavenstva i mletačke republike.** Skupio S. Ljubić. Knjiga I. II. III. IV. V. IX. XII. U Zagrebu 1868. 1870. 1872. 1874. 1875. 1878. 1882. Ciena prvoj, drugoj, trećoj i devetoj knjizi po 3 for., četvrtoj 4 for. a petoj i dvanaestoj 2 for. 50 novč.

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. VI. VIII. XI. **Commissiones et relationes venetae.** Tom. I. II. III. Zagrabiae 1876. 1877. 1880. Ciena prvoj i trećoj knjizi 2 fr., drugoj 2 fr. 50 nč.

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. VII. **Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia.** Collegit, digessit, explicuit dr. Fr. Rački. Zagrabiae 1877. C. 6 f.

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. X. XIII. **Monumenta Ragusina.** Tom. I., II. Zagrabiae 1879., 1882. Ciena I. 2 for. 50. nvč. II. 3 for.

Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium. P. I. vol. I. **Statuta et leges Curzulae.** Zagrabiae 1877. Ciena 3 for.

Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium. P. I. vol. II. **Statuta et leges civitatis Spalati.** Zagrabiae 1878. Ciena 3 fr.

Stari pisci hrvatski. I. **Pjesme Marka Marulića.** Skupio I. Kukuljević Sakcinski. U Zagrebu 1869. Ciena 2 for. a. v.

Stari pisci hrvatski. II. **Pjesme Šiška Menčetića Vlahovića i Gjore Držića.** Skupio V. Jagić. U Zagrebu 1870. Ciena 2 for. a. v.

Stari pisci hrvatski. III. **Pjesme Mavra Vetranića Čavčića.** Dio I. Skupili dr. V. Jagić, dr. I. A. Kaznačić. U Zagrebu 1871. Ciena 2 fr.

Stari pisci hrvatski. IV. **Pjesme Mavra Vetranića Čavčića.** Dio II. Skupili dr. V. Jagić, dr. I. A. Kaznačić i dr. Gj. Daničić. U Zagrebu 1872. Ciena 2 for. 50. novč. a. v.

Stari pisci hrvatski. V. **Pjesme Nikole Dimitrovića i Nikole Nalješkovića.** Skupili dr. V. Jagić i dr. Gj. Daničić. U Zagrebu 1873. C. 2 f.

Stari pisci hrvatski. VI. **Pjesme Petra Hektorovića i Hanibala Lucića.** U Zagrebu 1874. Ciena 2 for. a. vr.

Stari pisci hrvatski. VII. **Djela Marina Držića.** U Zagrebu. Ciena 3 fr.

Stari pisci hrvatski. VIII. **Pjesme Nikole Nalješkovića, Andrije Čubranovića, Miše Pelegrinovića i Saba Mišetića Bobaljevića i Jegjupka neznana pjesnika.** U Zagrebu 1876. Ciena 1 for. 70 nvč.

Stari pisci hrvatski. IX. **Djela Iva Frana Gundulića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1877. Ciena 5 for a vr.

Stari pisci hrvatski. X. **Djela Frana Lukarevića Burine.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1878. Ciena 2 for. 50 nvč.

Stari pisci hrvatski. XI. **Pjesme Miha Bunića Babulinova, Maroja i Oracia Mažibradića, Marina Burešića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1880. Ciena 1 for. 80 novč. a. v.

Stari pisci hrvatski. XII. **Djela Gjona Gjora Palmotića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1882. Dio I. Ciena 3 f. — XIII. 1883. Dio II. Ciena 3 for. 50 nvč.

Starine. Izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Knjiga I. do XIV. U Zagrebu 1869—1882. Ciena I. knjizi 1 for. 25 nč. a. v., VII. i X. 2 for. a. v., a ostalim po 1 for. 50 novč. a. v.

- Izprave o uroti bana Petra Zrinskoga i kneza Fr. Frankopana.** Skupio dr. Fr. Rački. U Zagrebu 1873. Ciena 3 for.
- Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia.** Edidit A. Theiner. Tomus I. Romae 1863. Ciena 8 for. a. v. Tomus II. Zagrabiae 1875. Ciena 10 for. a. v.
- Pisani zakoni na slovenskom jugu.** Bibliografski nacrt dr. V. Bogišića. U Zagrebu 1872. Ciena 1 for. 25 novč. a. v.
- Zbornik sadašnjih pravnih običaja u južnih Slovena.** Knjiga I. **Gragja u odgovorima iz razliĉnih krajeva slovenskoga juga.** Osnovao, skupio, uredio V. Bogišić. U Zagrebu 1874. Ciena 6 for. a. v.
- Rĉenik lĉeniĉkoga nazivlja.** Sastao dr. Ivan Dežman. U Zagrebu 1868. Ciena 1 for. 50 novč. a. v.
- Flora croatica.** Auctoribus Dr. Jos. Schlosser et Lud. Farkaš-Vukotinić. Sumptibus et auspiciis Academiae scientiarum et artium Slavorum meridionalium. Zagrabiae 1869. Ciena 6 fl. a. v.
- Fauna kornjašah trojedne kraljevine.** Od dra. Josipa Krasoslava Schlossera Klekovskoga. Na sviet izdala jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Svezak I. II. III. U Zagrebu 1877. 1878. 1879. Ciena svakoj knjizi 3 for.
- Dvie službe rimskoga obreda za svetkovinu sv. Ćirila i Metuda** izdao Ivan Berĉić. U Zagrebu 1870. Ciena 1 for. a. v.
- Historija dubrovaĉke drame.** Napisao prof. Armin Pavić. U Zagrebu 1871. Ciena 1 for. 25 novč. a. v.
- Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga.** Napisao V. Jagić. Pomoću jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga I. Staro doba. U Zagrebu 1867. Ciena 1 for. 20 novč. a. v.
- Opis jugoslavenskih novaca** od prof. Sime Ljubića. Podporom jugoslavenske akademije. Zagreb 1875. Ciena 10 i 15 for.
- Jugoslavenski imenik bilja.** Sastavio dr. Bogoslav Šulek. Ciena 1 for.
- Bilinear. Flora excursoria.** Sastavili dr. J. C. Schlosser i Vukotinić. Zagreb 1876.
- Narodne pjesme o boju na Kosovu god. 1389.** Sastavio Armin Pavić. U Zagrebu 1877. Ciena 1 for.
- Korijeni s rijeĉima od njih postalijem u hrvatskom ili srpskom jeziku.** Napisao Gj. Daniĉić. U Zagrebu 1877. Cijena 4 for. a. v.
- Ljetopis jugoslavenske akademije.** I. (1867—77). U Zagrebu 1877. Ciena 60 novč.
- Rjeĉnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.** Na sviet izdaje jugoslavenska akademija znan. i umjet. Obradjuje Gj. Daniĉić. (**Ogled.**) U Zagrebu 1878.
- Rjeĉnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.** Na sviet izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Obradjuje Đ. Daniĉić. Dio I. Svezak 1. 2. 3. 4. U Zagrebu 1880. 1881. i 1882. Cijena svesku 3 for. a. v. cijelomu prvomu dijelu 12 for. a. v.
- Figure u našem narodnom pjesniĉtvu s njihovom teorijom.** Napisao L. Zima. U Zagrebu 1880. Ciena 2 for. 50 novč. a. v.
- Izvjeeće o zagrebaĉkom potresu 9. studenoga 1880.** Sastavio J. Torbar. Ciena 2 for.
- Euchologium glagolski spomenik manastira Sinai brda.** Izdao dr. Lavoslav Geitler. Ciena 2 for.
- Psalterium glagolski spomenik manastira Sinai brda.** Izdao dr. Lavoslav Geitler. Ciena 3 for. 50 novč.
- Povjestni spomenici južnih Slavenah.** Izdaje Ivan Kukuljević Sakcinski. Knjiga I. U Zagrebu 1863. Ciena 3 for. a. v.
- Rjeĉnik iz književnih starina srpskih.** Napisao Gj. Daniĉić. Knjiga II. i III. Ciena svakoj 3 for. a. v.
- Nikoljsko jevangjelje.** Na svijet izdao Gj. Daniĉić. Ciena 1 for. 30 novč. a. v.
- Život sv. Save i Simeuna.** Od Domentijana. Na sviet izdao Gj. Daniĉić. Ciena 1 for. 30 novč. a. v.
- Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih.** Od Danila. Na sviet izdao Gj. Daniĉić. Ciena 1 for. 30 novč. a. v.
- Poslovice.** Na svijet izdao Gj. Daniĉić. U Zagrebu 1877. Ciena 1 for.

